STATVTA CRIMINALIA MEDIOLANI

E' tenebris in lucem edita:

Varijs in locis Statutorum Ciuilium deſiderata; & ijs, qui in Foro circa cauſas criminales verſantur apprimè neceſſaria.

Poſtrema hac Editione Indice ſingulorum Capitum illuſtrata.

MEDIOLANI,
Apud Io. Bapt. Bidellium. M. DC. XIX.
Superiorum permiſſu.

Digitized by Google

Imprimatur Fr. Io. Bapt. Spadius Vic. S. Inq. Mediolani.
Fr. Aloyſ. Bariola Conſultor S. Offitij pro Illuſtriſs. D. Card. Archiepiſc.
Vidit Saccus pro Excellentiſs. Senatu.

Digitized by Google

INDEX EORVM CAPITVM

Quæ in hoc Volumine Statut. Crimin. continentur.

RVbrica generalis de ordine procedendi in criminalibus.
De accuſationibus, & denunciationibus. Cap. 1. fol. 1
De Accuſa, ſeu Denunciatione danda exemplata. Cap. 2. 2
Qualiter debeat procedi per officium. Cap. 3. 3
In quibus caſibus poteſt inquiri, & procedi per officium. Cap. 4. 4
Qualiter poſſit procedi cõtra nominatos, vel calumniatos per malefactores. Cap. 5. 4
Qualiter poſsit inquiri, procedi, & cognoſci de maleficijs commiſſis ante introitum regiminis Poteſtatis. Cap. 6. 5
Arbit. Vicariorum Domini Mediolani procedendi in criminibus. Cap. 7. 5
Qualiter requiſitio in Maleficijs ſit facienda. Cap. 8. 5
Rub. De forma Citationis, in Criminalibus, inſeriptis danda ſeruitori. Cap. 9. 6
Quòd Citatio Maleficij fiat in pręſentia teſtium. Cap. 10. 6
De relatione Seruitoris ſcribendi in quaterno. Cap. 11. 6
Quòd Bannum Maleficij portetur Not. Bannorum in Palatio. Cap. 12. 6
Quòd Bannum Maleficij non cancelletur ſine præcepto, & cauſa ſcripta. Cap. 13. 9
Quod in Banno Maleficij, exprimatur maleficiũ, propter qđ datur Bannũ. Ca. 14. 7
Quòd non poſſit cognoſci de Banno Maleficij pręcepto, niſi in certo caſu. Cap. 15. 7
Quòd in dilatione, ſeu termino non computetur dies termini. Cap. 16. 7
Quod vltima dies termini, ſeu dilationis non computentur in termino. Cap. 17. 7
Quando tempora prorogata incipiunt currere. Cap. 18. 7
Quòd calumniatus tenetur venire perſonaliter. Cap. 19. 8
Quòd nullus ſatiſdans idoneę detineatur. Cap. 20. 8
Quòd per ordinarium Iudicem ceſſet extraordinarium. Cap. 21. 8
Quòd Capitula intelligantur admiſſa. Cap. 22. 8
De Teſtibus diligenter interrogandis. Cap. 23. 8
De Tormentis, ſeu quæſtionibus. Cap. 24. & 25. 8. & 9
De pœna torquentis aliquem. Cap. 26. 9
Quod dictum tormentati non recipiatur in Camera, ſeu loco, vbi ſit curſus. Cap. 27. 9
Quod Teſtis non poſſit torqueri, niſi vacillet, vel dicat falſa. Cap. 28. 9
Quod nullus corporaliter puniatur, niſi lege municipali caueatur. Cap. 29. 10
De defenſione competenti danda ante condemnationem. Cap. 30. 10
Quòd condemnationes fiant puræ, & non ſub conditione. Cap. 31. 10
De condemnationibus, & abſolutionibus duplicandis ante condẽnationem. C. 32. 10
De quibus condemnationibus non poteſt cognoſci. Cap. 33. & 34. 11
A quibus ſententijs criminalibus non poſſit appellari. Cap. 35. 12
Quòd Bannitus, ſoluta condemnatione, cancelletur de banno. Cap. 36. 12
Quòd proceſſus, & condemnatio facta contra illum, qui ſoluit, vel poterit, non valeat. Cap. 37. 12
De tempore, infra quod Poteſtas teneatur punire, vel relaxare Bannitus & captus pro Maleficio. Cap. 38. 13
De arbitrio conceſſo Poteſtatis, & qualiter. Cap. 39. 13
Quòd condemnationes, & abſolutiones fiant in Conſilio, vel in Brōleto, vel ad Arengheriam. Cap. 40. 13

Digitized by Google

Quòd in condemnationibus ponatur nomen, & cognomen condemnati, & patris, & fideiuſſoris. Cap. 41. 14
De condemnationibus, & proceſſibus factis in comitatu Mediolani præſentandis ad Cameram. Cap. 42. 14
Quòd proceſſus, & condemnationes poſſint fieri, licèt nomen, vel cognomen rei non ſit in eiſdem. Cap. 43. 14
Quòd ſpoliatus reſtituatur in poſſeſſione, in qua erat tempore ſpoliationis. Cap. 44. 14.
Quòd diminuatur medietas pœnæ pecuniariæ confitenti delictum. C. 45. 15
Declarationes certorum verborum in cauſis criminalibus. Cap. 46. 15
Rub. generalis De pœnis Criminum, de Homicidijs. Cap. 47. 15
Quòd Parraccida capite puniatur. Cap. 48. 15
De pœna rapientis Mulierem honeſtam. Cap. 49. 15
De pœna mulieris, habentis maritum, committentis ſponté ſtuprum, ſeù adulterium. Cap. 50. 16
Quòd Sodomitę igne concrementur. Cap. 51. 16
De pœna tenentis, ſeù exercentis priuatum carcerem. Cap. 52. 16
De pœna tenentis aliquem incluſum, & qui non fecerit eum redimere. C. 53. 16
De pœna tenentis aliquem ligatum, vel captum, ſi fecerit eum redimere. Cap. 54. 16
De pœna illius, qui per metum fecerit aliquem redimere, & non tenuerit cum capium. Cap. 55. 17
De pœna trabutantis aliquem. Cap. 56. 17
Quòd Fures, & latrones impunè poſſint capi, dum conſignentur. Cap. 57. 17
Quòd ſcachum, & robaria idem intelligantur. Cap. 58. 17
De pœna committentis robariam, vel ſcachum extra Ciuitatem, & Terras, & domos. Cap. 59. 18
De robaria, & ſcacho commiſſo in Ciuitate, vel Terra, vel domo cohabitata. Cap. 60. 18.
De pœna Plagiarij. Cap. 61. 18
Quod non procedatur per officium, nec ſuper accuſa lata de derobatione, ſi docuerit, quòd fecerit ad exequutionem præcepti Iudicis. Cap. 62. 18
Quòd Venefici Incantatores capite puniantur. Cap. 63. 19
Quod Fur famoſus furcis ſuſpendatur. Cap. 64. 19
De pœna furis non famoſi committentis furtum. Cap. 65. 19
Quòd furtum non excedens ſolidos decem tertiolorum, non intelligatur. Cap. 66. 19
De Aſſaſſinis. Cap. 67. 20
De pœna facientis inſultum, & non percuſſionem. Cap. 68. 20
De eodem ad domum habitationis. Cap. 69. 20
De pœna facientis percuſſionem cum gladio vetito, ſi non occiderit. Cap. 70. & 71. 20. 21.
De eodem ſine gladio vetito. Cap. 72. 21
De membri amputatione, oculi euulſione, & ſgaratatis. Cap. 73. 22
Quòd pœna non augeatur pro feritis commiſſis in carceribus. Cap. 74. 22
De receptatoribus furtorum, robariarum, & latronum. Cap. 75. 22
Receptatores ſcienter banniti. C. 76. 23
De moneta falſa, & tonſa. 77. & 78. 22. 23
De pœna falſificantis Sigillum, vel Bullatinum Domini Mediolani. Cap. 79. 23
De pœna falſificantis ſcripturas exiſtentes ad Cancellariam Domini Mediolani, vel ſcripturas Communis exiſtentes in Broleto, ad Cameram, vel ad banna. Cap. 80. 24.
De pœna facientis, vel fieri facientes chartam, vel ſcripturam falſam Cap. 81. 24
De pœna ſcienter producentis chartam, vel condemnationem falſam. Cap. 82. 24

De

INDEX.

De Falſitate prædicta. Cap.83. 25

De pœna facientis officium Seruitoriæ,qui non ſit ſeruitor.Cap.84. 25

De pœna Seruitoris facientis ambaſiatam,vel relationem falſam.Cap.85. 25

De pœna illius,qui falſum teſtimonium dixerit,& produxerit.Cap.86.&87. 25

De pœna illius,qui dixerit falſum teſtimonium,in cauſa ciuili,& producentis & vtentis.Cap.88.&89. 26

De Imbreuiaturis Notarij infamàti gubernandis.Cap.90. 26

De Notario infamato.Cap.91. 26

Quòd bannitus,vel condemnatus de falſo,non poſſit exercere Officium publicum ad Vocationem,nec procurationem.Cap.92. 27

De pœna committentis falſum,aliter quam à iure municipali ſit cautum.Cap.93. 27

De Incendio.Cap.94. 27

De damno dato.Cap.95. 27

Qualiter Communia teneantur ad reſtitutionem pro damno dato.Cap.97. 28

Quòd nulla domus,vel ſedimen deuaſtetur,niſi in certis caſibus.Cap.97. 28

De pœna iniuriantis Dominũ Poteſtatem,vel eius Iudices,vel Collaterales. C. 98. 29

De pęna auferentis bannitum,vel malefactorem,qui conſignari voluerit.Cap.99. 29

De pęna defferentis hominem occiſum intra muros Ciuitatis.Cap. 100. 29

Quòd minor annis quattuordecim committens maleficium,non puniatur corporaliter.Cap. 101. 29

Quòd iuscreditorum,& deſcendentium ſit ſaluum,in caſibus in quibus ſit publicatio bonorum.Cap.102.& 103. 29 &. 30

In quem peruenire debet pęnam propter pacem ruptam.Cap. 104. 105. 30

De pœna Communis, Terræ, in qua banniti Maleficij conuerſari inuenti fuerint. Cap.106. 30

De pęna arbitrio Poteſtatis cõtra impediẽtes volẽtes capere malefactores. C.107. 31

De pœna Datiarij, & Officiales petentis, vel exigentis vltra quam ſit conceſſum. Cap.108. 31

De pœna Officialis communis committentis fraudem, furtum, vel baratariam. Cap.109. 31

De arbitrio procedendi contra Datiarios,& eorum Nuncios, & Officiales defferentes falſas accuſas,vel calumnioſas.Cap.110. 31

De pœna attemptantis corrumpere Dominum Poteſtatem,vel Officiales. C. 111. 32

Quod Vniuerſitates Seprij,Marteſanæ,Bulgariæ,& Bazianæ,non habeant Rectorẽ, nec Præſidem.Cap.112. 32

Quòd Caſtrum Seprium deſtruatur. 32

De pœna facientis pignorationem ſine licentia Iuſdicentis.Cap.114. 33

De pœna tenentis ludum biſelatiæ.Cap.115. 33

De pœna ludentis ad Biſclatiam. Cap. 116. 33

De pœna ludentis in Nundinis,& Mercatis.Cap.117. 34

Quod obligationes,contractus,& diſtractus facti,occaſione Biſelatiæ, non valeant. Cap.118. 34

Quod non teneantur Betoræ,niſi in certis partibus.Cap. 119. 34

Quòd Antiani teneantur denuntiare ludentes,& tenentes ludum.Cap.120. 34

De Aueritatoribus. Cap.121. 35

De procedendo contra infamatos de Biſclatia.Cap.122.& 123. 35

De pœna euntis de nocte ſine lumine,& cum armis.Cap.124 35

Quòd nullus vadat ad ſonandum de nocte cũm viola,vel lauto.Cap.125. 36

Quòd requiſitus dicat,nomen,& cognomen ſuum.Cap. 126. 36

De pœna portantis arma vetita per Ciuitatem.Cap.127. 36

De pœna portantis ferrum fraudoloſum. Cap. 128. 36

De pœna Stipendiarij,mutantis nomen,vel cognomen.Cap. 129. 36

De pœ-

De pœna facientis ſocietatem, iuramentum, rixam, vel linguam improbam. C. 130. 37
De pœna attemptantis, vel procurantis contra iuriſdictiones, honores, & iura Communis Mediolani. Cap. 131. 37
De pœna damnati de Hæreſi. Cap. 132. 38
De Insultamentis. Cap. 133. & 134. 38. & 39
De non currendo tempore rumoris ad domum alicuius potentis. Cap. 135. 39
Quòd foreſterij non intrent in domos hominum. Cap. 136. 40
De violentijs preteritis. Cap. 137. 40
De pœna committentis, vel committi facientis ſpoliationem in re mobili. C. 138. 40
De vi moleſtatiua, turbatiua, vel inquietatiua poſſeſſionis. Cap. 139. 41
De contractibus ſuper rebus inuaſis. Cap. 140. 41
Quòd in violentijs, agnati teneantur pro agnatis non ſuppoſitis. C. 141. 41
De violentijs notificandis per Antianos, Parochiarum, Rectores, Conſules, Officiales, & Communia terrarum. Cap. 142. 42
Quòd calumniatus de violentia, detineatur quouſque ſatiſdederit. Cap. 143. 42
Quòd in crimine ſpoliationis, poſſeſſionis, inquietationis, vel turbationis, summariè procedatur. Cap. 144. 43
Quòd Communia teneantur ſoluere fictum pro ſediminibus, & terris, quę propter potentiam alicuius non laborentur, vel non habitarentur. Cap. 145. 43
De Aduocato, & Procuratore dando, deponenti querimoniam in violentijs. Cap. 146. 44
De pœna facientis iniuriam dicto, facto, vel ſcripto. Cap. 147. 44
Quòd ſtatuta edita ſuper violentijs executioni mandentur. Cap. 148. 44
In quos debeat peruenire condemnatio de violentia. Cap. 149. 44
De confirmatione prouiſionum factarum ſub Buletis, & Stipendiarijs ſugientibus. Cap. 150. 44
De ratificatione prouiſionum factarum, contra tractantes contra ſtatum Domini. Cap. 151. 44
Rub. generalis Statutorum extraordinarium Maleficiorum.
Quando initium regiminis Poteſtatis, & cuiuslibet exercentis iuriſdictione, intelligatur incipere. Cap. 152. 45
De non perſequentibus accuſam, ſeu denuntiationem. Cap. 153. 45
De remuneratione Pedis amputati, & manus amputatę. Cap. 154. 46
De remuneratione officialis, ſeu iugularis hominum. Cap. 155. 46
Quod damnum, & iniuria commiſſum in perſona, & rebus banniti de Maleficio, remaneat impunitum, & impunita. Cap. 156. 47
De remuneratione conſignantis Bannitum, vel malefactorem. Cap. 157. 47
De remuneratione conſignantis Bannitum, vel malefactorem, qui puniatur. Cap. 158. 47
De Maleficijs notificandis. Cap. 159. 48
De Robarijs, & captionibus, & earum reſtitutionibus. Cap. 160. 48
De menſuratura Milliarij. Cap. 161. 49
Qualiter Communia teneantur pro captis in Terra ſua. Cap. 162. 49
De Sandalis manutenentibus in Ticino. Cap. 163. 59
De ſatiſdatione præſtanda, & non offendendo. Cap. 164. 59
Quòd Statuta facta contra Mercatores fugitiuos, ſeruentur, & executioni mandentur. Cap. 165. 59
Quòd ſuſpenſio banni, & condemnationis habeatur pro abolitione, & cancellatione, durante tempore in ſuſpenſione contento. Cap. 166. 59
De Bonis Bannitorum Communis Mediolani, de rebellione publicandis. Cap. 167. 50
De ijs, qui intelliguntur eſſe rebelles. Cap. 167. 51

Quòd

Quòd tenentes bona bannitorum, vel rebellium, reſtituant ea Communi Mediolani cum fructibus. Cap. 169. 51
De pœna tractantis contra pacificum ſtatum Communis Mediolani. Cap. 170. 51
Quòd bona Bannitorum perueniant in Commune Mediolani, ſaluo iure creditorum, & deſcendentium, & cetera. Cap. 171. 51
De criminibus commiſſis tempore guerræ de Modoetia, criminaliter non poſſit cognoſci. Cap. 172. 51
De reductione multarum condemnationum, & bannorum. Cap. 173. 52
De pœna quarti appoſita in condemnatione non exigenda. Cap. 174. 52
Quòd condemnationes pœnales, & onera, non fiant, nec imponantur, niſi ad monetam paruam tertiolorum. Cap. 175. 52
Rub. generalis de Officio Iudicis ad bona bannit. de rebell. & maleficio.
Qualiter bona bannitorum debeant publicari in totum, vel in parte. Cap. 176. 52
De bonis bannitorum inquirendis, & faciendis peruenire in Commune Mediolani. Cap. 177. 52
De bonis bannitorum manifeſtandis per Antianos, & Conſules. Cap. 178. 53
Quòd Communia, & Vniuerſitatis, Antiani, Conſules, ſeu Officiales, non grauentur expenſis occaſione Officij dicti Iudicis. Cap. 179. 53
De remuneratione, quæ fieri debet Notario ſeruitori, occaſione officij dicti Iudicis. Cap. 180. 53
De bonis Bannitorum regiſtrandis in libro Maſtro, & ponendis ad Cameram. Cap. 181. 53
Quòd dictus Iudex debeat procedere ſummariè, ac in diffiniuendo ſeruet ius, & Statuta. Cap. 182. 54
De bonis Bannitorum locandis, ſeu inueſtiendis. Cap. 183. 54
De pœnis communium fraudantium Commune Mediolani in conſignatione bonorum bannitorum. Cap. 184. 54
Quòd Iudex faciat exigi fructus bonorum Bannitorum. Cap. 185. 54
De remuneratione notificantis bona Bannitorum. Cap. 186. 55
Quòd de bonis Bannitorum fiant libri conſignandi ad officium ſuum, & ad Cameram Communis. Cap. 187. 55
Quòd dictus Iudex faciat peruenire in Caneuarios Communis Mediolani quicquid exigit pro fictis bonorum Bannitorum, & faciat fieri duobus libris de exacto. Cap. 188. 55
Quòd fiant duo exempla de condemnationibus dicti Iudicis. Cap. 189. 56
Quòd debentes talibus bannitis, ſi ſoluerint communi, ſint liberati à bannito. Cap. 190. 56
Quòd aliquis non poſſit eſſe Iudex, vel Notarius dicto Officio, niſi elapſis tribus annis. Cap. 191. 56
Quòd nullus alius iuſdicens, ſe intromittat de dicto vfficio bonorum rebellium, & bannitorum. Cap. 192. 56
Quòd prędicta Statuta non vendicent ſibi locum in eis, qui venerunt, vel venient ad mandata Communis. Cap. 193. 56

F I N I S.

Digitized by Google

Digitized by Google

RVBRICA GENERALIS DE ORDINE PROCEDENDI IN CRIMINALIBVS.

De Accuſationibus, & Denunciationibus. Cap. I.

IN omnibus Criminalibus, ſeu Maleficijs, in quibus Accuſator ſeu Denunciator apparuerit, non aliter procedatur, niſi Accuſator vel Denunciator in ſcriptis dederit Accuſam, ſeu Denunciationem, in qua contineatur nomen & cognomen Accuſati vel Denũciati, & Annus & mẽſis commiſſi Criminis, & locus in quo dicatur Maleficium fore cõmiſſum, & Teſtes, & niſi illa Accuſa ſeù Denunciatio in Quaterno Officij Maleficiorum fuerit ſcripta. Et niſi per Accuſantem, ſeu Denunciantem, primò iuratum fuerit Accuſam ſeu Denunciationem veram eſſe, & ea quæ in Accuſa ſeù Denunciatione continentur. Et niſi Accuſator ſeù Denunciator idoneè ſatiſdederit periculo approbantium fideiuſſoris de proſequendo accuſam, ſeù denunciationem vſque ad finem, & de ſoluendo omnem condemnationẽ, quæ fieret de ipſo accuſatore ſeù denunciatore, occaſione illius accuſæ, ſeù denunciationis, & de reſtituendo expenſas accuſato, ſeù denunciato faciendas occaſione illius accuſæ, ſeù denunciationis, ſi ille accuſatus, ſeù denunciatus non fuerit condemnatus, de quibus expenſis ſtetur ſacramento accuſati ſeù denunciati, facta prius per Iuſdicentem taxatione legitima. Saluo, quòd hoc Statutum, quo ad ſatisdationem non vendicet ſibi locum in illis perſonis, quæ iurauerint propter paupertatem ſatisdare non poſſe in caſibus in quibus non ingeratur pęna ſanguinis. Et hoc ſi ſuam vel ſuorum iniuriam proſequantur, tam ſimplici cautione teneatur accuſator ſeù denunciator in eis caſibus cauere, ſub obligatione ſui, & omnium ſuorum bonorum de ſoluendo omnem condemnationem, quæ fieret de ipſo accuſatore ſeù denunciatore occaſione ipſius accuſæ, ſeù denunciationis, & de expenſis reſtituendis; Si accuſatus ſeù denunciatus fuerit abſolutus. Si vero accuſa vel denunciatio fuerit talis, quæ contineat crimen ex quo pęna ſanguinis ingeratur, Non aliter procedatur niſi accuſator, vel denunciator idoneè ſatiſdederit vt ſupra, vel perſonaliter ſe captum conſtituerit in carceribus communis Mediolani, in quibus retineatur quouſque ſoluerit omnem condemnationem, quæ fieret de eo, occaſione dictæ accuſationis, vel denunciationis, & reſtituerit expenſas factas per accuſatum,

ſeu denuntiatum vt ſupra quibus caſibus iudex procedat in dicta Accuſa, ſeu Denunciatione: hoc adito, quòd vltra teſtes in cauſa nominatos poſsit accuſans, ſeu denuncians infra quindecim dies, & non vltra, a die dolatę Accuſæ, ſeu Denunciationis, adere alios teſtes, teſtibus nominatis in Accuſa & Poteſtas teneatur condemnare accuſantem vel denunciantem, deficientem in probatione ſecundum formam Statuti, incipientis, Si quis aliquem accuſauerit, ſeu denunciauerit, & in expenſis factis per accuſantem, vel denunciantem abſoluendum, & ipſum condemnatum compellere omnibus iuris remedijs ad reſtitutionem ipſarum expenſarum. Saluo quòd in Accuſationibus, vel Inquiſitionibus cartę falsę, vel falſæ monetę, vel tonſæ, vel alterius falſitatis, non teneatur ponere locum, menſem, nec annum. Quod autem dictum eſt de nomine, & cognomine accuſati, ſeu denunciati non habeat locum, ſi accuſatus, ſeu denunciatus ſit Foraſterius, vel vagabundus: & accuſator, ſeu denunciator iurauit ſe neſcire eum accuſatum, vel denunciatum aliud nomen, vel cognomen habere. Ita quòd per prædicta non impediatur, nec tollatur Proceſſus, & quod dictum eſt de accuſatore, vel denunciatore, qui ſe captum conſtituere debeat, niſi ſatiſdederit vt ſupra, non intelligatur, nec locum habeat in caſu Homicidij, quando accuſator vel denunciator proſequatur iniuriam ſuam, vel ſuorum vſq; ad quartum gradum, ſecundùm iura ciuilia computanda. Et prædicta quæ dicta ſunt de denunciatore nõ habeant locum in Officiali denunciante.

De Accuſa, ſeu Denunciatione danda exemplata. Cap. 2.

IVdex Maleficiorum teneatur dare, ſeu dari facere Accuſam, ſeu Denuntiationem exemplatam, ſine teſtibus contentis in Accuſa, ſeu Denunciatione, denunciato ſeu accuſato, vel ſi pena ſanguinis non ingeratur legitimę perſonæ comparenti pro eo antequam compellatur reſpondere Accuſę, vel Denũtiationi, & dare ſibi terminum deliberandi, & reſpondendi Accuſę ſeù Denunciationi vnius diei vtilis, quo termino elapſo, ſi nulla exceptio legitima fuerit propoſita, vel ſi fuerit propoſita, & ſi ſatisfactum, vel aut fuerit agiechita, aut pronunciatum fuerit debere procedi, poſsit procedere Iudex ſuper Accuſa ſeu Denũtiatione ad examinandum, & recipiendum dictum accuſati ſeu denunciati, & dicta teſtium, & alias probationes, per quas, & quos veritas poſsit inſtrui, quibus peractis denuncietur ſeu præcipiatur accuſato ſeu denunciato, ſi vellit deffenſionem facere. Et ſi voluerit infra dies triginta facere debeat. Ita quòd ſi per teſtes probare voluerit capitulum parti aduerſę, det, & teneatur iudex in receptione teſtium tam ad offenſam, quam ad deffenſam producendorum, diligenter interrogare teſtes de veritate negotij, & de cauſa ſcientiæ, & de loco, & tempore, & de præſentibus, & de alijs circunſtantijs, quibus conſumatis fiat publicatio Proceſſus, & detur, exemplum teſtificationum teſtium, & omnium aliorum actorum, & actitatorũ cuilibet parti petenti. Quod ſi facere recuſaret dictus Iudex condemnetur in libris viginti quinq; Tertiolorum omni vice. Et audiat allegationes vtriuſque partis, & poſtea procedat ad ſoluendum, vel condemnandum ſingulis tribus mẽſibus, vel infra illud tempus, quã citius poterit de his Accuſationibus, vel Denunciationibus quæ fuerint conſumatæ. Quod autem ſupradictum eſt de termino triginta dierum, & infra de termino decem dierum dandò ad deffen-

fen-

Digitized by Google

fenſionem, non vendicet ſibi locũ in Furibus Latronibus, Scachatoribus, & Receptatoribus eorũ, vel rerum per eos robatarum, nec in alijs Malefactoribus famoſis. Sed Poteſtas, vel Iudex eius poſsit ſuo arbitrio terminum deffenſionis dare, qui non ſit minor tribus diebus. Cęterùm, ſi quis qui non ſit de prædictis famoſis, confeſſus fuerit aliquod crimen, vel in banno præteritus de illo crimine, vel alias ſit notorium ipſum crimen illud commiſiſſe, Tunc detur deffenſio decem dierum ad minus.

Qualiter debet procedi per Officium. Cap. 3.

IN Criminalibus verò vbi proceditur vel procedi debet, ſeu poteſt, per inquiſitionem procedatur, & procedi debeat in hunc modum videlicet, quòd titulus Inquiſitionis per Iudicem formetur, & in ſcriptis reducatur cum anno, & menſe, & loco commiſsi criminis, & cui titulo Inquiſitionis incepta Inquiſitione nihil addi vel diminui, vel mutari, vel iniungi poſsit, nec declarari, nec ſuper eodem delicto de nouo formari. Quem titulum Inquiſitionis teneatur dare, vel dari facere Iudex illi, contra quem inquirere intendit, & terminum vnius diei vtilis ad deliberandum antequam procedat aliquo modo contra illum, contra quem procedere intendit. Et deinde dictum illius, contra quem procedere intendit, recipiat, & de eo, ei vel eius Procuratori copia fiat, ſi petatur, dicto rei recepto teſtes recipiantur, qui iurent dicere veritatem, & dentur nomina teſtium illi, contra quem ſit inquiſitio, vel procuratori ſuo, ſi petita fuerit, & debeat, & teneatur Iudex omnes reſponſiones, quas fecerit ille contra quem inquiritur, ſiuè ſint negatiuę, ſiue affirmatiuę, ſiuè ſcribi facere, & reſponſiones teſtium, ſiuè affirmatiuę, ſiuè negatiuę ſint, ſcribere, ſiuè ſcribi facere. Et teſtes diligenter interrogare, vt continetur in Statuto incipiente, Iudex Maleficiorum teneatur dare, ſeu dari facere Accuſam, & cętera. Vt cauſam ſui teſtimonij dicant, ſeu reddant, & in ſcriptis reducant. Teſtibus verò receptis debeat dare terminum deffenſionis quindecim dierum illi vel illis, contra quem vel quos inquiritur, vel eius, ſeu eorum procuratori, & poſt modum ad tormẽta procedere, ſi de iure poterit, & debebit, & eo de tormentis depoſito in actis ſcribatur dictum tormentum; nec ad quęſtionem iterum repeti poſsit, niſi indicijs alijs ſuperuenientibus, & debeat Iuſdicens ſtatuere terminum exemplandi, & notandi teſtes, & acta, & inſtrumenta, & diſputandi, & eligendi pro modo, & qualitate cauſę, quibus ſic peractis teneatur, & debeat Iudex procedere ad condemnandum, vel abſoluendum infra dies triginta, ſub pœna librarum quinquaginta tertiolorum Domino Poteſtati, & totidem Iudici, ſub cuius examinatione dicta Inquiſitio facta fuerit toties quoties contra prædicta, vel aliquod prædictorum fecerint, & nihilominus duret inſtantia cauſæ, ſaluo quòd in illis Inquiſitionibus, vbi iudex debet, & teneatur inquirere, de fama alicuius, vel aliquorum antequam faciat inquiſitionem contra eum prędicta non habeant locum. Et ſaluo, ꝙ per prædicta non derogetur in aliquo ſtatutis loquentibus contra facientes, vel tractantes aliquid ex quo turbaretur, vel turbari poſſet Status pacificus Domini Mediolani, vel Communis Mediolani.

Digitized by Google

In quibus caſibus poteſt inquiri, & procedi per Officium: Cap. 4.

VIcarij Domini Mediolani, & Poteſtas, & eius Iudices ad Maleficia tantùm, & quilibet eorum poſſint, & debeant inquirere, cognoſcere, & procedere, & condemnare ex Officio, etiam ſine Accuſatore, vel Denunciatore aliquo contra gazaros, hæreticos, ſodomitas, quoquo modo turbātes, ſeu turbare procurantes aliquo modo, vel caſu Statum Domini vel Ciuitatis, & Comitatus Mediolani quoſcunque præſtantes conſilium, auxilium, & iuuamen Rebellibus Domini vel Communis Mediolani homicidas, parricidas, incendiarios, veneficos, maleficos, violatoresque monetæ, aſſaſsinos, & aſſaſsinari facientes, abſcindentes alicui aliquod membrū, robatores ſtratarum, Schacatores, fures famoſos, raptores virginum, vel mulierum honeſtarum, falſatios, tenentes priuatos carceres, facientes aliquos redimi tributantes, aliquos illicita datia vel gabellas imponentes, exigentes, vel petentes aliter, quàm Domino vel Commune Mediolani ſit permiſſum, & contra quoſcunque, qui ſub prætextu, vel colore Datij, vel Gabellæ, vel Incantus, vel Bulletæ, vel aliter petierint, vel exegerint vltra quam ſit conceſſum ſibi per Dominum, vel Commune Mediolani, & in ordinamentis Communis Mediolani reperiatur, facientes inſultum cum armis, contra aliquem ad domum habitationis eius, iniuriantes, dicto, vel facto Dominum Mediolani, vel Dominum Poteſtatem, vel eius Iudices, Militem, ſeu eius Collateralem iniuriantes dicto, vel facto aliquos, coram aliquo Iuſdicente, damnum dantes per inciſionem vinearum, & gabatores arborum, & deuaſtatores domorum alienarum. Receptatores furtorum, robariarum, bannitorum de inobedientia, & de Maleficio, ex quo pena ſanguinis ingeratur auferentes, ſeù conantes auferre aliquem bannitum, vel malefactorem, vel alium quemcunque captum à familia qui condemnetur, vel conduci vellet per familiam, vel quaſcunque alias perſonas, vel perſonam in fortiam Communis Mediolani, vel alicuius Iuſdicentis: Et impedientes aliquem capi per familiam Domini Poteſtatis Mediolani, vel alicuius Iuſdicentis. Et committentes Maleficia in Broleto nouo, vel veteri Communis Mediolani, vel infra Broleti noui. Et contra quoſcunq; furantes, vel fraudantes pecuniam Communis Mediolani, vel ſcripturam, vel ſcripturas Communis Mediolani exiſtentes ad Cameram vel alibi. Et in omnibus Criminibus notorijs, & in miſclantijs ad quas curreret aliquis ex Iudicibus, vel militibus dicti Domini Mediolani, vel Poteſtatis durante miſclantia, vel ſaltem ipſo die in ciuitate, & ipſo die vel ſequenti in comitatu, & quòd liceat cuilibet prædictorum Vicariorum Domini, & Iudicum prudentiam vt ſupra, mittere tabellionem pro dicto infirmi recipiendo, & pro vulneribus officij, & rebus malefactoris deſcribendis, & pro dictis teſtium recipiendis. Et intelligatur homicida, qui de ſuis proprijs manibus homicidium fecerit.

Qualiter poſſit procedi contra nominatos, vel calumniatos per malefactores. Cap. 5.

POteſtas poſsit procedi contra nominatum, vel calumniatum per illum qui fuerit condemnatus ad mortem, eſſe uel fuiſſe ſocium, vel participem

Digitized by Google

pem illius Maleficij de quo puniatur, vel receptatorem ſcienter rerum robatarum, vel furatarum, pro quibus ipſe puniatur. Et hoc ſi nominans in dicto vel calũnia vſq; ad horã vltimi ſupplicij perſeuerauerit. Et nominatus videbit ipſo domino Poteſtati ſuſpectus. Et Notarius Maleficiorũ teneatur ſub pœna librarum 25. Tertiolorum ipſum cõdemnatũ interrógare ad locum vltimi ſupplicij, ſi perſeuerat, & perſeuerare vult in nominatione, ſeu calumniatione, & reſponſione eiuſdem ſiuè negatiua ſiuè affirmatiua, & prout fuerit, in publicum inſtrumentum redigere, & ponere in fine proceſſus ipſius condemnati in libro Officij Maleficiorum.

Qualiter poſſit inquiri procedi, & cognoſci de Maleficijs commiſſis ante introitum regiminis Poteſtatis. Cap. 6.

POteſtas, & eius Iudices Maleficiorum, & quiſque eorum poſſint cognoſcere de Maleficijs cõmiſſis tempore ſui regiminis, & ante per ſex menſes per accuſam, & denunciationem, & etiam per Officium in illis caſibus in quibus poteſt per Officium inquiri ſeu procedi ſecundùm formam Statutorum Communis Mediolani; De Criminibus verò commiſſis ante ſex menſes ab introitu ſui regiminis poſſit cognoſci per accuſam, accuſatore legitimo exiſtente, qui ſuam vel ſuorum iniuriam proſequatur, & non aliter.

Arbitrium Vicariorum Domini Mediolani *procedendi in Criminibus. Cap. 7.*

VBicunque reperitur in Statutis, vel ordinamentis Communis Mediolani, data poteſtas Poteſtati Mediolani, vel eius Iudicibus, vel alteri eorum inquirendi, vel aliquo modo procedendi contra aliquam perſonam aliqua occaſione, ſit, & intelligatur data poteſtas vel balia cuilibet Vicario Domini Mediolani inquirendi, & procedendi vtſupra.

Qualiter requiſitio in Maleficijs ſit facienda. Cap. 8.

NVllus de Ciuitate vel diſtrictu Mediolani, vel aliundè delinquens in Ciuitate, comitatu, vel diſtrictu Mediolani requiratur propter Maleficium niſi ad domum, vbi habitat, ſi certam habet habitationem in Ciuitate, Comitatu, vel iuriſdictione Mediolani, & ſi certam habitationem in Ciuitate Comitatu vel iuriſdictione Mediolani non habet, requiratur, vbi habitare conſueuit, vel vbi vſus eſt, vel conſueuit vti; Ita quòd plures de vicinis, vel aliquis de familia eius, ſi adeſt, audiant. Et ſi certam habitationem non habeat, nec habere conſueuit, Requiratur vbi Maleficium eſſet perpetratum. Et nihilominus cridetur per præcones Communis Mediolani ad Lobiam de Oxijs vel ad Scalas Pallatij Communis Mediolani alta voce, quòd talis requiſitus eſt de Maleficio, & facta dicta crida habeatur pro legitima citatione. Ita tamen, quòd in caſibus in quibus quis certam habitationem non habeat, quòd vltra citationes prædictas, quæ fieri debent ad loca, vtſupra, nihilominus voce præconia ſono Tubæ præmiſſo ad Scalas Palatij cridetur, quòd talis requiſitus eſt, & requiritur iterato. Alioquin non valeat requiſito, nec bannum teneat. Et ſi reus taliter requiſitus non venerit, vel ſi venerit, & terminus ſtatutus fuerit, & ad illum terminum non venerit

Digitized by Google

nerit in banno, ponatur octo dierum ſpatio ſibi dato. Et ſi per illos octo dies per requeſtam, vel terminum ſteterit in banno, & venerit, habeatur pro conuicto, & confeſſo, ſiue procedatur per Accuſam, ſiue Denunciationem, ſiuè per Officium.

Rubrica de forma Citationis, in Criminalibus, in ſcriptis danda ſeruitori. Cap. 9.

IVdex Maleficiorum, & eius Notarius teneatur, & debeat dare, & dari facere in ſcriptis ſeruitori formam requiſitionis comprçhenſam in præcedenti Statuto incipiente, Nullus de Ciuitate, & cętera. ſignatam ſuo proprio ſigillo, & ſigno, & diligenter examinare, & ſi ſeruitor, vel præco non ſeruauerit eam, condemnetur ſeruitor, & præco in ſoldis centum tertiolorū pro quolibet ipſorum omni vice. Et ſi dictus Iudex, & Notarius prædicta non ſeruauerint condemnetur Iudex in libris decem Tertiolorum omni vice, & eius Notarius in ſoldis centum tertiolorum omni vice. In qua quidem requiſitione ſeu requeſta, vltra ea de quibus fit mentio in dicto Statuto, nullus de Ciuitate & cętera, teneatur, & debeat ſub prædicta pœna Iudex Maleficiorum, & eius Notarius apponere, ſeu apponi facere totam Accuſam, ſeu Inquiſitionem, vel Denūciationem, ſuper qua procedi intenditur, exceptis tamen nominibus teſtium inſertorum in ea, & dictus ſeruitor ſub dicta pęna teneatur totum exemplum ipſius requiſitionis dimittere vbicunque fecerit ipſam citationem, ſeu requiſitionem.

Quod Citatio Maleficij fiat in præſentia teſtium. Cap. 10.

NVlla Citatio Maleficij poſſit nec debeat fieri per aliquem ſeruitorem in ciuitate, nec comitatu Mediolani, niſi in præſentia teſtium duorum de nominibus, & cognominibus quorum, & de Parochia, vel contrata, ſeu loco vel terra, in qua ipſa citatio facta fuerit, fiat mentio in relatione dicti ſeruitoris. Et ſi aliter dicta citatio, vel relatio facta fuerit, non valeat, nec teneat, nec ei fides adhibeatur.

De relatione ſeruitoris ſcribendi in quaterno. Cap. 11.

NVllum Bannum Maleficij de cętero detur, niſi relatio ſeruitoris ſcripta fuerit in quaterno actorum Iudicis, in qua relatione contineatur certus locus in quo requiſiuit reum, & certa dies qua ipſum requiſiuerit, & nomina, & cognomina teſtium, quibus præſentibus facta fuit ipſa citatio, & ſi aliter datum fuerit non valeat.

Quòd Bannum Maleficij portetur Notarijs Bannorum in Palatio. Cap. 12.

IVdex Maleficiorum ea die qua Bannum Maleficij datum fuerit alicui, ſeu aliquibus, teneatur, & debeat dictum Bannum portari facere Notarijs ad Banna in Palatio. Quod ſi factum non fuerit, Iudex componat qualibet vice Communi Mediolani libras quinquaginta tertiolorum, & Notarius componat Communi Mediolani libras vigintiquinque tertiolorum, & ſeruitor

Digitized by Google

nitor componat Communi Mediolani libras 10. tertiolorum, ad quas pęnas compellantur ſine aliqua condemnatione.

Quòd Bannum Maleficij non canzelletur ſine præcepto, & cauſa ſcripta. Cap. 13.

NVllum Bannum de Maleficio canzelletur, vel pro canzellato habeatur niſi cauſa canzellationis ſcripta fuerit in præcepto, & niſi illud præceptum ſcriptum, vel ſubſcriptum fuerit manu Notarij illius Officij, de cuius mandato facta fuerit dicta canzellatio, & niſi nomen, & cognomen canzellationis fuerit ſcriptum ſuper ipſo banno. Et niſi ſcriptus fuerit annus, menſis, & dies, quibus ſcripta fuerit dicta canzellatio, & aliter non valeat. Et quolibet præceptum canzellandi, vel prorogandi aliquod bannum vel condemnationem ponatur in actis per Notarium, qui illud firmauerit, vel ſubſcripſerit pęna Notarij libras xxv. tertiolorum qualibet vice.

Quòd in Banno Maleficij exprimatur Maleficium, propter quod datur Bannum. Cap. 14.

IN quolibet Banno Maleficij exprimatur Maleficium propter quod quis bannitur. Et aliter Bannum datum ipſo iure non valeat.

Quòd non poſſit cognoſci de Banno Maleficij præcepto, niſi in certo caſu. Cap. 15.

POteſtas & eius Iudices, & Conſules, & quilibet alius licèt Magiſtratus Cõis Mediolani, nec aliquis eorum non poſsint nec debeant cognoſcere, de aliquo banno Maleficij dato ſecũdùm formam in ſuperioribus capitulis deſcriptam in quo aliquis ſit preteritum, niſi illud datum eſſet tempore ſui regiminis vel Officij, quo caſu poſsit cognoſci de falſitate illius banni, ſi dicatur falſum, vel falſo datum.

Quòd in Dilatione, ſeu termino non computetur dies termini. Cap. 16.

IN qualibet Dilatione, ſeù termino hominis, vel iuris, in qua, ſeù in quo occurreret pluralitas dierum integrorum, vel inceptorum dies termini, ſeu Dilationis non computetur in termino, ſeù dilatione. Ea tamen die qua ſtatuitur ab homine, vel à iure, terminis, ſiue Dilatio poſsint agitari contenta in ea Dilatione, ſeu termino. Et prædicta locum habeant, tàm in ciuili, quàm in criminali.

Quòd vltima dies termini, ſeu Dilationis non computetur in termino. Cap. 17.

SI vltima dies alicuius termini, ſiuè Dilationis iuris, vel hominis inciderit in diem feriatam, Sequens dies non feriata pro illa reputetur, & prædicta habeant locum, tàm in ciuili, quàm in criminali.

Quando tempora Prorogata incipiunt currere. Cap. 18.

SI contingerit Tempus inſtantiæ banni termini, ſiuè dilationis, vel aliud tempus Prorogari, tunc tempus Prorogationis incipiat currere finito

termino

termino ipſius inſtantiæ banni, termini, vel dilationis, vel alterius temporis. Et prædicta habeant locum, tàm in ciuili, quàm in criminali.

Quòd Calumniatus teneatur venire perſonaliter. Cap. 19.

SI aliquis Calumniatus fuerit, vel accuſatus, vel contra eum per Officium occaſione alicuius Maleficij, vnde ingeratur pœna ſanguinis admodū procedatur, & ea occaſione requiſitus fuerit, teneatur venire coram illo Iudice, cuius occaſione requiſitus fuerit perſonaliter, & non per Procuratorem. Et hoc non obſtante, quòd allegaretur partem offenſam eſſe bannitam de Maleficio, vel alia exceptione, per quam diceretur debere impediri proceſſus. Sed ſaluis ſuis exceptionibus veniat, & poſtquam venerit poſsit vti omnibus ſuis iuribus, & exceptionibus.

Quòd nullus ſatiſdans idoneè detineatur. Cap. 20.

NVllus occaſione alicuius Maleficij, ex quo non ingeratur pęna ſanguinis detineatur, ſi paratus fuerit præſtare idoneam ſatiſdationem, & intelligatur ſatiſdatio eſſe idonea, ſi fiat de tanta quantitate, ſeù extimatione rei, de qua ſeù de quanta poſſet condemnari, ſi probatum eſſet Maleficiū.

Quòd per ordinarium Iudicem ceſſet extraordinarium. Cap. 21.

SI paſſus iniuriam vel aliquis ex aſcendentibus, vel deſcendentibus, vel ex altero venientibus, tam ex maſculino, quàm ex femenino ſexu vſque ad quartum gradum, & vir, & vxor, & ſocer, & gener paſſi iniuriam, comparuerit coram Poteſtate, vel Iudice Maleficiorum deferens accuſam, ſeù denunciationem ſimiliter, ante abſolutionem, vel condemnationem per Officium factam audiatur. Et eſſe officium Poteſtatis ſeù Iudicis, vt ſuper ipſa accuſa, ſeu denuntiatione procedatur, actis, & actitatis prius per Officium factis nihilominus valituris.

Quòd capitula intelligantur admiſſa. Cap. 22.

SI dari voluerit capitula ad probandum, ſiuè ad offenſam, ſiuè ad defenſam, teneatur Iudex ea admittere, & admiſſa intelligantur ipſo iure. Saluo iure impertinentium, & non admittendorum tempore diſputationis in fine.

De teſtibus diligenter interrogandis. Cap. 23.

TEneatur Iudex vbicunque contingerit eum recipere teſtem, vel teſtes, diligentèr interrogare teſtem de veritate negotij, & loco, & tempore, & quibus præſentibus, & de alijs circumſtantijs negotij ſub pęna librarum xxv. Tertiolorum.

De Tormentis ſeù quæſtionibus. Cap. 24.

NVllus ſubijciatur Tormentis, ſeù Quæſtionibus, niſi fuerit infamatus de Crimine, quo obijcitur, & inditia præcedant: quo caſu poſſit ſubſi-

Digitized by Google

ci tormentis ſeù quæſtionibus in caſibus infraſcriptis videlicèt. In Crimine hęreſis, ſodomię, turbationis pacifici Status Domini noſtri, ſeù Ciuitatis Mediolani, crimine homicidij, aſſaſsinamẽti, adulterij, ſeù ſtupri, veneficij, priuati carceris falſitatis, ſchachi, ſeù robarię, furti incendij, redẽptionis tributationis, vel in caſu, quo aliquis fuerit depræhenſus cum furto, vel gariboldellis, vel alijs inſtrumentis aptis ad furtum faciendum, vel ſi ſit campſor, vel mercator fugitiuus, vel ſi fuerit præſtans ſcienter auxilium, & conſilium campſoribus, vel mercatoribus ad fugam faciendam, & generaliter in quocunq; crimine, ex quo pęna ſanguinis ingeratur ſecundùm formam præſentium Statuorum, vel in alijs caſibus, in quibus iure noſtro municipali eſt cautum, & non aliter.

De Eodem. Cap. 25.

NVllus Iuſdicens in Ciuitate, vel Comitatu Mediolani, prętерquam Dominus Mediolani, & eius Vicarius, & Dominus Poteſtas, & eius Iudices ad Maleficia poſsit ſubicere aliquem tormentis in aliquo caſu. Et hoc ſub pęna librarum quingentarum tertiolorum, in quam pœnam incurrat ipſo facto, & quo caſu ſufficiat probatio facta per vnum teſtem fide dignum.

De pœna Torquentis aliquem. Cap. 26.

QVicunq; torſerit, ſeu torqueri fecerit, vel tormentauerit, ſeu tormentari fecerit aliquem contra formam Statutorum Communis Mediolani puniatur, ſi fuerit Poteſtas in libris quingentis tertiolorum, & quilibet Iudex in libris trecentis tertiolorum qualibet vice, & quòd de fortia Communis Mediolani non relaxetur, donec ſoluerit, medietas quarum pœnarum perueniat in Commune Mediolani, & alia medietas in tortum, ſeu tormentatum, vel eius hæredes, & ſi contingerit tortum, vel aliter tormentatum mori, occaſione torturę, ſeù tormenti factæ, ſeù facti contra formam prædictorum Statutorum, quòd ille, qui eum torqueri fecerit, moriatur, & in prædictis caſibus ſufficiat probatio vnius teſtis fide digni, vt in præcedenti Statuto dictum eſt.

Quòd dictum tormentati non recipiatur in Camera, ſeù loco, vbi ſit curſus. Cap. 27.

DIctum alicuius accuſati, vel contra quem inquiratur, vel alicuius teſtis vel alicuius alteri⁹ perſonæ nõ recipiatur in camera, ſeu loco, in qua, ſeù quo ſit curſus niſi in caſibus, in quibus quis torquẽdus eſſet ſecundũ prædictorum formam Statutorum Communis Mediolani. Et ſi contrafactum fuerit, contrafaciens condemnetur in libris vigiuti quinque, tertiolorum, qualibet vice.

Quòd teſtis non poſsit torqueri, niſi vacillet, vel dicat falſa. Cap. 28.

NVllus teſtis poſsit per aliquem torqueri, vel tormentari, niſi dicat ſe interfuiſſe facto, & vacillet in dicto ſuo, vel dicat falſa.

Digitized by Google

Quòd nullus corporaliter puniatur, niſi lege municipali caueatur. Cap. 29.

NVllus corporaliter puniatur, niſi lege municipali caueatur. Sed aliàs puniatur pecunialiter arbitrio Poteſtatis, inſpectis conditione perſonæ, & qualitate delicti, & intelligatur lege municipali cautum de puniendo, quem pœna corporali, etiam vbi lege municipali cautum ſit de puniendo arbitrio Poteſtatis, quem in auere, & perſona, & etiam vbi dictum ſit per hæc verba, in auere, vel perſona.

De defenſione competenti danda, ante condemnationem. Cap. 30.

POteſtas Mediolani, nec eius Iudices, nec aliquis alius Magiſtrat' exercens iuriſdictionẽ, non poſsint, nec debeant aliquẽ criminaliter condemnare, aliqua occaſione, niſi primò data defenſione competenti, quæ non ſit minor trium dierum, perſonaliter vel eo perſonaliter citato, vel ad domum, ſecundùm qualitatem, & magnitudinem negotij illi, quem condemnare voluerit, quæ defenſio reperiatur ſcripta in actis, & ſi qua condemnatio criminalis non data defenſione competenti, vt ſupra, non valeat, nec teneat, nec exigi poſsit, ſed ipſo iure nulla ſit, non obſtante Statuto, quod loquitur, quòd de condemnationibus non cognoſcatur poſtquam fuerint ad Cameram, nec alio Statuto in contrarium loquente. Et Poteſtas, & quilibet alius Magiſtratus, qui fecerit aliquam condemnationem criminalem, niſi primo data defenſione ſupra, & ſcripta in actis vt ſupra, condemnetur, & pro condemnato habeatur ipſo iure in libris centum tertiolorum, compenſandis in feudo Poteſtatis, vel alterius Iuſdicentis, qui illam condemnationem fecerit qualibet vice. Quod Statutum non habeat locum in condemnationibus, quæ fient ſuper banno, ſeu bannis.

Quòd condemnationes fiant pure, et non ſub conditione. Cap. 31.

OMnes condemnationes criminales fiant purè, & non ſub conditione. & aliter non valeant, nec exigi poſsint, niſi aliter iure municipali cautum reperiatur. Et prædicta non intelligantur in condemnationibus, quæ fierent ſuper bannis.

De condemnationibus, & abſolutionibus duplicandis ante publicationem. Cap. 32.

OMnes condemnationes & abſolutiones fiant in quaternis, & non in liſtis, ita quòd de prædictis condemnationibus fiant duo quaterni, & de abſolutionibus duo alij antequam legantur vnus, quorum ſtet pęnes Canenarios Communis Mediolani, & alius pęnes Poteſtatem Mediolani, vel Iudicem, qui præerit exactioni pecuniæ Communis Mediolani, ita quòd quilibet poſsit habere copiam ipſarum abſolutionum, & condemnationum. Et quòd vnus ex Canenarijs Communis Mediolani interſit, quando abſolutiones, vel condemnationes legentur. Ita, quòd in continenti, antequam fuerit

fuerit lectus vnus Quaternus ipſatum condemnationum, & vnus abſolutionum, ſit penes dictos Caneuarios, & de eis præciſè per ſacramentum teneatur, & quòd vnus ex Caneuarijs, vel eorum Officialis, teneatur ſtatim ire ad accipiendum quaternos abſolutionum, & condemnationum, ſub pœna dicto Caneuario librarũ vigintiquinq; tertiolorũ qualibet vice, & Iudex q prædictas condẽnationes fieri fecerit, & eas dicto Caneuario non dederit incontinenti poſtquam lectæ fuerint, condemnetur in libris viginti quinque tertiolorum, qualibet vice. Et nihilominus teneatur ipſas condemnationes ipſo die mandare ad Cameram Communis Mediolani. Et ſi fuerit condemnatio, quæ in totum, vel pro parte vtilitatem Communis Mediolani reſpiciat, quòd ipſo iure non valeat, niſi ipſo die quo facta extiterit, fuerit præſentata ad Cameram, & ſcribatur ipſa dies repræſentationis, ea die, qua præſentatio facta fuerit per Notarium Caneuariæ, de qua præſentatione, niſi ſcripturæ Notatiorum dictorum Caneuariarum, vel alicuius eorum nõ adhibeatur fides, nec probari poſsit, & Iudex teneatur conſeruare Commune Mediolani, indemne, occaſione ipſarum condemnationum, quæ fuerint nullæ propter negligentiam, vel malitiam eius. Idem intelligatur, & fiat in quolibet Officiali, qui habuerit facultatem faciendi condemnationes criminales. Et ſi Poteſtas, vel alius exercens iuriſdictionem fecerit cõtra prędicta, quòd ipſo iure contrafaciens incurrat pœnam librarum centum tertiolorum qualibet vice, & quòd nullæ condemnationes criminales poſsint, nec debeant exigi, niſi conſignatæ, & repertæ fuerint ad Cameram Communis Mediolani, vt ſupra. Et hoc ſub pęna prædicta, & banno: ſaluo, quòd hoc Statutum non habeat locum in aliquibus condemnationibus faciendis per aliquos Syndicatores, qui electi fuerint ad ſyndicandum Dominum Poteſtatem, vel aliquem alium, qui habuerint iuriſdictionem in Ciuitate Mediolani.

De quibus condemnationibus non poteſt cognoſci. Cap. 33.

DE condemnationibus factis, ſecundum formam Statuti incipientis, Poteſtas Mediolani nec eius Iudices, nec aliquis alius magiſtratus, & cętera: poſtquam fuerint ad Cameram non poſsit, nec debeat per Dominum Poteſtatem, nec eius Iudices, nec alios exercentes iuriſdictionem in Ciuitate, vel Comitatu Mediolani cognoſci, nec aliquid ſuper ipſis ſcribi, per quod ipſe condemnationes lædantur, vel earum exactio tollatur, vel differatur: prædicti tamen Magiſtratus, qui dictas condemnationes fecerint iniuſtè, teneantur, & debeant reſtituere damna, & intereſſe condẽnato indebitè. Et per hoc Statutum intelligatur derogatum officio Exgrauatoris.

De Eodem. Cap. 34.

DE condemnationibus factis, & fiendis per Poteſtatem Communis Mediolani, vel eius Iudices occaſione Maleficij, ſecundum formam ordinamentorum Communis Mediolani, non poſsit cognoſci per Poteſtatem, nec eius Iudices, vel ſucceſſores per viam actionis. Et hoc capitulum non poſsit mutari.

Digitized by Google

Quòd nullus corporaliter puniatur, niſi lege municipali caueatur. Cap. 29.

NVllus corporaliter puniatur, niſi lege municipali caueatur. Sed aliàs puniatur pecunialiter arbitrio Poteſtatis, inſpectis conditione perſonæ, & qualitate delicti, & intelligatur lege municipali cautum de puniendo, quem pœna corporali, etiam vbi lege municipali cautum ſit de puniendo arbitrio Poteſtatis, quem in auere, & perſona, & etiam vbi dictum ſit per hæc verba, in auere, vel perſona.

De defenſione competenti danda, ante condemnationem. Cap. 30.

POteſtas Mediolani, nec eius Iudices, nec aliquis alius Magiſtrat' exercens iuriſdictionē, non poſsint, nec debeant aliquē criminaliter condemnare, aliqua occaſione, niſi primò data defenſione competenti, quæ non ſit minor trium dierum, perſonaliter vel eo perſonaliter citato, vel ad domum, ſecundùm qualitatem, & magnitudinem negotij illi, quem condemnare voluerit, quæ defenſio reperiatur ſcripta in actis, & ſi qua condemnatio criminalis non data defenſione competenti, vt ſupra, non valeat, nec teneat, nec exigi poſsit, ſed ipſo iure nulla ſit, non obſtante Statuto, quod loquitur, quòd de condemnationibus non cognoſcatur poſtquam fuerint ad Cameram, nec alio Statuto in contrarium loquente. Et Poteſtas, & quilibet alius Magiſtratus, qui fecerit aliquam condemnationem criminalem, niſi primo data defenſione ſupra, & ſcripta in actis vt ſupra, condemnetur, & pro condemnato habeatur ipſo iure in libris centum tertiolorum, compenſandis in feudo Poteſtatis, vel alterius Iuſdicentis, qui illam condemnationem fecerit qualibet vice. Quod Statutum non habeat locum in condemnationibus, quæ fient ſuper banno, ſeu bannis.

Quòd condemnationes fiant pure, et non ſub conditione. Cap. 31.

OMnes condemnationes crimiuales fiant purè, & non ſub conditione. & aliter non valeant, nec exigi poſsint, niſi aliter iure municipali cautum reperiatur. Et prædicta non intelligantur in condemnationibus, quæ fierent ſuper bannis.

De condemnationibus, & abſolutionibus duplicandis ante publicationem. Cap. 32.

OMnes condemnationes & abſolutiones fiant in quaternis, & non in liſtis, ita quòd de prædictis condemnationibus fiant duo quaterni, & de abſolutionibus duo alij antequam legantur vnus, quorum ſtet penes Caneuarios Communis Mediolani, & alius penes Poteſtatem Mediolani, vel Iudicem, qui præerit exactioni pecuniæ Communis Mediolani, ita quòd quilibet poſsit habere copiam ipſarum abſolutionum, & condemnationum. Et quòd vnus ex Caneuarijs Communis Mediolani interſit, quando abſolutiones, vel condemnationes legentur. Ita, quòd in continenti, antequam fuerit

Digitized by Google

fuerit lectus vnus Quaternus ipſarum condemnationum, & vnus abſolutionum, ſit penes dictos Caneuarios, & de eis præcisè per ſacramentum teneatur, & quòd vnus ex Caneuarijs, vel eorum Officialis, teneatur ſtatim ire ad accipiendum quaternos abſolutionum,& condemnationum,ſub pœna dicto Caneuario librarũ vigintiquinq; tertiolorũ qualibet vice, & Iudex q prædictas condẽnationes fieri fecerit, & eas dicto Caneuario non dederit incontinenti poſtquam lectæ fuerint,condemnetur in libris viginti quinque tertiolorum,qualibet vice. Et nihilominus teneatur ipſas condemnationes ipſo die mandare ad Cameram Communis Mediolani. Et ſi fuerit condemnatio,quæ in totum,vel pro parte vtilitatem Communis Mediolani reſpiciat, quòd ipſo iure non valeat, niſi ipſo die quo facta extiterit,fuerit præſentata ad Cameram,& ſcribatur ipſa dies repræſentationis,ea die, qua præſentatio facta fuerit per Notarium Caneuariæ, de qua præſentatione, niſi ſcripturæ Notariorum dictorum Caneuariarum, vel alicuius eorum nõ adhibeatur fides,nec probari poſsit, & Iudex teneatur conſeruare Commune Mediolani, indemne, occaſione ipſarum condemnationum, quæ fuerint nullæ propter negligentiam,vel malitiam eius. Idem intelligatur,& fiat in quolibet Officiali, qui habuerit facultatem faciendi condemnationes criminales. Et ſi Poteſtas,vel alius exercens iuriſdictionem fecerit cõtra prędicta,quòd ipſo iure contrafaciens incurrat pœnam librarum centum tertiolorum qualibet vice, & quòd nullæ condemnationes criminales poſsint, nec debeant exigi,niſi conſignatæ,& repertæ fuerint ad Cameram Communis Mediolani, vt ſupra. Et hoc ſub pęna prædicta, & banno: ſaluo, quòd hoc Statutum non habeat locum in aliquibus condemnationibus faciendis per aliquos Syndicatores, qui electi fuerint ad ſyndicandum Dominum Poteſtatem, vel aliquem alium, qui habuerint iuriſdictionem in Ciuitate Mediolani.

De quibus condemnationibus non poteſt cognoſci. Cap. 33.

DE condemnationibus factis,ſecundum formam Statuti incipientis,Poteſtas Mediolani nec eius Iudices,nec aliquis alius magiſtratus,& cętera:poſtquam fuerint ad Cameram non poſsit, nec debeat per Dominum Poteſtatem,nec eius Iudices,nec alios exercentes iuriſdictionem in Ciuitate, vel Comitatu Mediolani cognoſci,nec aliquid ſuper ipſis ſcribi, per quod ipſe condemnationes lædantur,vel earum exactio tollatur,vel differatur:prædicti tamen Magiſtratus,qui dictas condemnationes fecerint iniuſtè,teneantur,& debeant reſtituere damna,& intereſſe condẽnato indebitè.Et per hoc Statutum intelligatur derogatum officio Exgrauatoris.

De Eodem. Cap. 34.

DE condemnationibus factis,& fiendis per Poteſtatem Communis Mediolani, vel eius Iudices occaſione Maleficij,ſecundum formam ordinamentorum Communis Mediolani, non poſsit cognoſci per Poteſtatem, nec eius Iudices, vel ſucceſſores per viam actionis. Et hoc capitulum non poſsit mutari.

Digitized by Google

A quibus ſententijs Criminalibus, non poſſit appellari. Cap. 35.

NOn poſsit appellari ab aliqua ſententia, ſeu ſententijs lata, ſeù latis in cauſis Criminalibus criminaliter deciſis.

Quòd Bannitus ſoluta condemnatione canzelletur de banno. Cap. 36.

SI quis fuerit bannitus, & condennatus ex aliquo delicto, vnde non ingeratur pœna ſanguinis, quòd ipſo ſoluente, ſeu ſatisfaciente dictam condemnationem, exhimatur, & canzelletur de dictis banno, & condemnatione. Sed ſi fuerit bannitus tantùm, & non condemnatus ipſo bannito ſoluente, id quod ſoluere deberet, ſi condemnatus fuiſſet, ſecundùm formam Statutorum canzelletur de ipſo banno. Et vlterius non procedatur ad aliquã condemnationem. Quæ canzellationes fiant, & fieri poſsint per Notarios præſidentes ad dicta officia etiam abſque alterius præcepto, oſtenſa tamen confeſsione ſolutionis. Et Vicarius deputatus ad Officium prouiſionum, ſuper hoc requiſitus, teneatur facere præceptum de canzellatione ipſius banni fiendi. Et quotienſcunque requiſitus non fecerit dictum præceptum, incidat in pœna librarum centum tertiolorum, pro qualibet vice.

Quòd Proceſſus, & condemnatio facta contra illum, qui ſoluit, vel patuit non valeat. Cap. 37.

OMnis proceſſus, & condemnatio fact...s, vel facta, vel qui, vel quæ de cętero fieret contra aliquam ſingularem perſonam, vel vniuerſitatem, pro eo quod ipſa ſingularis perſona, vel vniuerſitas non debuerit ſoluiſſe, quæ reperiatur ſoluiſſe ante condemnationem, & proceſſum factum, vel factam, ſit nullus, & nulla ipſo iure, & ſine aliqua præſtatione pecuniæ canzelletur de libris, & actis Communis Mediolani, & expenſæ quos feciſſet illa perſona, vel vniuerſitas condemnata, vel contra aliquem proceſſus factus eſſet poſt ſolutionem factam ſibi omnibus modis reſtituantur in continenti, per illum, vel illos, qui eas expenſas recepiſſe videbit. Et ad reſtitutionem ipſarum expenſarum compellantur per illos Iudices, qui ſunt, vel erunt illi Officio, ſine libelli datione, & ſummariè, & ſine aliquo ſtrepitu iudicij idem fiat, & obſeruetur de qualibet perſona ſingulari, & vniuerſitate, quæ nihil debeat Communi Mediolani, contra quam fieret aliquis proceſſus, vel cui aliquæ expenſę auferrentur. Et ſi aliqua condemnatio facta fuerit per contumaciam, vel per inobedientiam aliquam, eo quòd quis non fecerit, id quod facere debeat, & reperiatur eum non fuiſſe contumacem: ſed obtemperaſſe ſe feciſſe, quod facere debeat, quòd illa condemnatio ſimiliter non valeat & ſit nulla ipſò iure, nec exigi poſſit aliquo modo. Et hoc non obſtante Statuto, quod loquitur, quòd de condemnationibus non cognoſcatur poſtquam fuerint ad Cameram tranſmiſſæ.

De

De tempore, infra quod Poteſtas teneatur punire, vel relaxare bannitos, & captos pro Maleficio. Cap. 38.

SI quis bannitus de maleficio in fortiam Poteſtatis, & Communis Mediolani peruenerit, Teneatur Poteſtas Communis Mediolani infra menſem vnum condemnare, vel relaxare ipſum bannitum. Si verò aliquis fuerit captus, pro aliquo maleficio, qui non ſit bannitus de maleficio, & peruenerit in fortiam Poteſtatis, & Communis Mediolani, teneatur Poteſtas, qui per ipſum fuerit, eum abſoluere, vel condemnare de quo maleficio, vel maleficijs pro quo, vel quibus captus fuerit menſes duos ex quo fuerit in ſua fortia, & qui contrafecerit, condemnetur in libris quinquaginta tertiolorum qualibet vice.

De Arbitrio conceſſo Poteſtati, & qualiter. Cap. 39.

COnceſſo arbitrio Domino Poteſtati Mediolani, vel alicui alij Iudici, ſeù Officiali Communis Mediolani, non intelligatur illud arbitrium eſſe conceſſum, niſi per menſem vnum tantùm. Saluo quòd ſi videbitur pro meliori, quòd poſsit prorogari per alium vnum menſem continuũ, & ſic de menſe in menſem. Et etiam arbitrio dato, & conceſſo vt ſupra, non intelligatur habere arbitrium quominus teneatur facere copiam inquiſitionis, ſeù accuſæ, & dicti accuſati, ſeù illius, contra quẽ inquiritur, & teſtificationum teſtium ſecundùm quòd in Statutis Communis Mediolani continetur. Et quòd non poſsit aliquis ſubici tormentis, niſi indicijs præcedẽtibus. Et quòd non poſsit aliquem detinere occaſione criminis, ex quo pœna ſanguinis non ingeratur, ſi paratus fuerit ſatisdare ſecundùm formam Statutorũ Communis Mediolani, & quòd non poſsit punire aliquem corporaliter niſi ſecundùm formam Statutorum Communis Mediolani, & ſi contra prædicta conceſſum, vel contrafactum fuerit, non valeat, nec teneat ipſo iure. Et inſuper, qui contra prædicta fecerit præpoſitam, condemnetur & pro condemnato ipſo iure habeatur in libris quingentis tertiolorum, & conſulens, ſeu arengans contra prædicta in libris centum tertiolorum. Et quòd non admittatur ad petitionem ſui iuris ex tunc ad annos decem qualibet vice toties quoties contra factum fuerit. Et Poteſtas, vel Iudices, vel alij Officiales, qui prædicta, vel aliquod prædictorum non obſeruauerint, condemnentur, & pro condemnatis habeantur in libris centũ tertiolorum qualibet uice. Saluo quòd per hoc Statutũ non derogetur alicui Statuto, per quod in ſpecialibus caſibus detur arbitrium Poteſtati Mediolani, uel eius Iudicibus.

Quòd condemnationes, & abſolutiones fiant in Conſilio, vel in Broleto, vel ad Arengheriam Cap. 40.

OMnes condemnationes, & abſolutiones, quæ fiẽt per Dominũ Poteſtatem & quemlibet iuſdicentẽ in Ciuitate Mediolani, in caſibus maleficiorum, fiant in Conſilio publico, vel in Broleto nouo Communis Mediolani, ad Arengheriam, ſub pœna librarum quinquaginta tertiolorum,

quæ

quæ non habeant locum in Vicarijs Domini Mediolani reddentibus ius in Curia Domini Mediolani.

Quod in condemnationibus ponatur nomen, & cognomen condemnati, & patris, & fideiuſſoris. Cap. 41.

IN qualibet condemnatione, quæ de cętero fiet per Iudicem, debeat ſcribi nomen, & cognomen condemnati, & patris eius, & fideiuſſoris, & contrafaciens condemnetur in libris vigintiquinque tertiolorum qualibet vice. Et vltra condemnans teneatur conſeruare Commune Mediolani indemne occaſione illius condemnationis: quæ non habeant locum in foraſterijs, nec in illis de quibus Iudex inueſtigauerit, & ſcire non poterit.

De condemnationibus, & proceſſibus factis in Comitatu Mediolani præſentandis ad Cameram. Cap. 42.

OMnes condemnationes, & abſolutiones, quæ fient per Officialem, qui pręeſt, vel præerit in Comitatu ad Officium proſecutionis maleficiorum, ſeu tenſæ comitatus, & prohibitionem, ſeu cuſtodiam victualium, quę conducerentur contra vetita, vel per quemcunque alium a libris tribus tertiolorum ſupra præſententur ad Cameram Communis Mediolani, infra quintam diem ex quo factæ fuerint & ita fiat, & obſeruetur, vt de alijs condemnationibus, & abſolutionibus, quæ fiunt per Poteſtatem ſub pœna ipſi Officiali librarum centum tertiolorum, & conſeruandi Commune Mediolani indemne, & quamlibet aliam perſonam indemnem. Item teneatur ſingulis ſex menſibus conſignari facere ad Cameram Communis Mediolani omnes Proceſſus criminales Gubernatori librorum dicti Communis, vt tenetur Poteſtas. Item teneatur quilibet habens proceſſus, condemnationes, & abſolutiones pędictorum, vel alicuius eorum temporis præteriti, ipſos, & ipſas conſignare ad Cameram Communis Mediolani Gubernatori librorum, infra menſem vnum, à publicatione præſentium Statutorum, ſub pœna librarum ducentarum tertiolorum, & conſeruãdi indemne Commune Mediolani, & quãlibet aliam perſonã ea occaſione.

Quòd Proceſſus, & condemnationes poſſint fieri, licèt nomen vel cognomen vel non ſit in eiſdem. Cap. 43.

ACcuſationes, Inquiſitiones, Proceſſus, & Condemnationes fieri poſſit, de foraſterijs, & contra ipſos, licèt nomen vel cognomen ipſius rei non ſit in eiſdem accuſationibus, inquiſitionibus, proceſsibus, & condẽnationibus, vel aliquo eorum.

Quòd ſpoliatus reſtituatur in poſſeſſione, in qua erat tempore ſpoliationis. Cap. 44.

QVicunque ſpoliatus reſtituatur in ea poſſeſſione, vel quaſi in qua erat tempore ſpoliationis, ſummariè, & ſine ſtrepitu, & figura iudicij.

Quòd

Quòd diminuatur medietas pœnæ pecuniariæ confitenti delictum. *Cap.* 45.

SI quis ſponte confeſſus fuerit crimen, tempore quo reſpondet accuſationi, vel inquiſitioni, vel infra tres dies a die litis conteſtationis, puniatur tantùm in medietate eius, in quo aliàs puniri deberet ſecundùm formam præſentium Statutorum, quod locum habeat tantùm in pœnis pecuniarijs.

Declaratione certorum verborum in cauſis Criminalibus. *Cap.* 46.

SI in accuſa, denunciatione, vel aliqua alia ſcriptura criminali petatur ſiuè dicatur aliquem debere condemnari, vel aliquid aliud fieri ſecundùm formam iuris, vel per æquipollentia verba, prædicta verba debeant referri, & intelligi debeat, & declarari, & declaratur, & quòd intelligatur peti, ſiuè dici ſecundùm formam Statutorum Communis Mediolani, niſi expreſsè declaratum ſit, de quo iure intelligatur.

RVBRICA GENERALIS.

De pœnis Criminum, de homicidijs. *Cap.* 47.

SI quis Homicidium fecerit, & ad rationem venerit, & conuictus, vel confeſſus fuerit capite puniatur, ita quod moriatur. Si verò ad rationem nõ venerit, in banno ponatur de homicidio, in quo ſi fuerit præteritus, & poſtmodum in fortiam Communis Mediolani peruenerit, capite puniatur, ita quòd moriatur. Et hoc caſu videlicèt, quando præteritus eſt in banno bona publicentur, & in Commune Mediolani perueniant. Saluo iure creditorum contra Commune Mediolani, & bona quæ fuerint præteriti in banno, & ſaluo iure deſcendentium ipſius preteriti in dicto banno, in debita iure naturæ, ita quòd quilibet deſcendens habeat ſuam legitimam portionem debitam iure naturæ, & de bonis præteriti in dicto banno, quæ debent publicari medietas ſit Communis Mediolani, & alia hæredum occiſi, temperamentũ adijcitur prædictis niſi occiſus in banno Maleficij eſſet ex quo pœna mortis veniret ingerenda, vel niſi de nocte in domo, vel curte ſua eum inuenerit ad vxorem, vel ſororem, vel filiam, vel matrem turpiter, vel malo ordine cum eis, vel aliqua earum ſtantem, vel fur antem, quibus caſibus, vel aliquo earum impunè occidi, & offendi poſsit.

Quòd Paracida capite puniatur. *Cap.* 48.

PAracida capite puniatur, ita quòd moriatur.

De pœna rapientis mulierem honeſtam. *Cap.* 49.

SI quis per vim rapuerit mulierem honeſtam, & ipſam adulterauerit, ſeù ſtuprauerit, vel etiam per vim adulterauerit, vel ſtuprauerit capite puniatur. Si verò non per vim rapuerit, nec per vim adulterauerit, nec ſtuprauerit:

Digitized by Google

prauerit: Sed alio quouis modò mulierem dum non ſit meretrix famoſa, ſeù pubblica ſtuprauerit, ſeù adulterauerit, puniatur in libris centum tertiolorum.

De pęna mulieris habentis maritum, committentis ſpontè ſtuprum, ſeù adulterium. Cap. 50.

SI quã mulier habens maritum, quæ non ſit meretrix publica, vel famoſa, ſpontè commiſerit ſtuprum, ſeù adulterium, capite puniatur, ad cuius criminis accuſationẽ & proſecutionẽ, nõ admittãtur niſi infra ſcriptæ perſonæ, Maritus dictæ mulieris, mariti Pater, mulieris Frater, & mulieris Pater, & mulieris Filius, & in tali caſu nullus Iuſdicens ex officio poſſit inquirere, nec procedere etiam quantumcunque arbitrium reperiatur eſſe conceſſum. Si verò mulier non habens maritum, quæ non ſit meretrix publica vel famoſa, ſpontè commiſerit ſtuprum, condemnetur in libris centum tertiolorum, ad cuius Criminis accuſationem non admittantur niſi infraſcriptæ perſonæ, Auus, Pater, & Filius Frater Patruus, & Cõſanguineus germanus, & in tali caſu nullus Iuſdicens ex officio poſsit inquirere, nec procedere etiam quantumcunque arbitrium reperiatur eſſe conceſſum.

Quod Sodomitæ igne concrementur. Cap. 51.

SI quis inciderit in crimen Sodomię, igne concremetur, Ita quòd ſtatim in igne moriatur, antequam familia recedat de loco ſupplicij.

De pęna tenentis, ſeu exercentis priuatum carcerem. Cap. 52.

TEnens ſeù exercens per ſe, vel per alium, priuatum carcerem, capite puniatur, ita quòd moriatur, & intelligatur tenere, ſeù exercere per ſe, vel alium priuatum carcerem, qui nõ ad executionem præcepti alicuius Iuſdicentis, ſeu aliàs nõ iuridicè tenuerit, ſeù exercuerit, ſeù exerceri, ſeù teneri fecerit aliquem contra eius voluntatem incluſum, ſeu ligatum, ſeù captum in aliqua parte per dies duos continuos, & non aliter.

De pęna tenentis aliquem incluſum, & qui non fecerit eum redimere. Cap. 53.

SI quis tenuerit, ſeù teneri fecerit aliquem incluſum, ſeù ligatum, ſeù captum minori ſpatio duorum dierum continuorum, & non fecerit eum redimere in aliquo, puniatur in libris centum tertiolorum & minus, arbitrio Poteſtatis conſiderata conditione perſonæ, & qualitate delicti.

De pęna tenentis aliquem ligatum, vel captum, ſi fecerit eum redimere. Cap. 54.

SI quis tenuerit, ſeù teneri fecerit aliquem incluſum, ſeù ligatum, ſeù captum minori ſpatio duorum dierum continuorum, & fecerit eum redimere in aliqua quantitate, excedente ſummam librarum centum tertiolorum, ſeù in aliqua re, ſeù facto, ſeù iure excedente dictam quantitatem librarum

Digitized by Google

librarum centum tertiolorum, capite puniatur ita quòd moriatur. Si verò fecerit eum redimere in quātitate re, facto, ſeù iure non excedente quātitatē librarum centum tertiolorum puniatur in auere tantùm arbitrio Poteſtatis inſpectis qualitate perſonæ, & qualitate delicti. Et nihilominus talis redemptio, & quicquid ſecutum fuerit ex ea, vel ob eam nullius ſit valoris, & momenti.

De pœna illius qui per metum fecerit aliquem redimere, & non tenuerit eum captum. Cap. 55.

SI quis per vim, vel metum fecerit aliquem redimere in aliqua quantitate re, facto, ſeù iure non tamen tenuerit, nec teneri fecerit eum incluſum, nec ligatum, nec captum, puniatur in extimatione eius de, quo fecerit ipſum redimere, & vltra in quadruplum, cuius quadrupli medietas applicetur redemptio, & alia Communi Mediolani. Et nihilhominus talis redemptio, & quicquid ſecutum fuerit ex ea, vel ob eam nullius ſit valoris, & momenti ipſo iure.

De pœna tributantis aliquem. Cap. 56.

SI quis aliquem tributauerit puniatur in auere arbitrio Poteſtatis conſiderata conditione perſonæ, & qualitate delicti. Quod ſtatutum locum non habeat in illis caſibus tributationis, in quibus alias eſſet depoſitum à iure noſtro municipali.

Quod fures, & latrones impunè poſſint capi, dummodo conſignentur. Cap. 57.

QVilibet impunè capere poſſit, vel latronem, vel maleſactorem, & cum cœperit eum, teneatur ipſum Domino Poteſtati Mediolani, vel Iudici maleficiorum conſignare, & conſignari facere ſub forma infraſcripta videlicèt. Si eum cœperit in Ciuitate infra vnam diem. Si verò in ſuburbijs, infra duos dies. Si verò in Comitatu infra quatuor dies, & ſi reperiatur culpabilis de delicto, pro quo captus, vel detentus erit, ſiuè non, & ſiuè conſignetur Communi Mediolani, ſiuè non incurrat pœnam Statuti facti contra tenentes priuatum carcerem, nec aliquam aliam pœnam. Sed talis capiens, operam faciat cum effectu ſuo poſſe, quòd talis captus conſignetur in virtute Domini Poteſtatis, ſeù Communis Mediolani. Et ſi in prædictis negligens fuerit, condemnetur pro tali negligentia in auere Domini Poteſtatis, inſpectis conditione perſonæ, & qualitate facti. Si verò cœperit in Ciuitate Mediolani, vel ſuburbijs Mediolani, ſimilem notificationem facere teneatur Domino Poteſtati, vel Iudici maleficiorū infra vnam diem, quod ſi fecerit non incurrat aliquam pœnam.

Quòd ſchachum, & robaria idem intelligantur. Cap. 58.

IN iure noſtro municipali Schachum, & robaria idem inteligantur.

Digitized by Google

De pęna committentis robariam, vel ſchachum extra Ciuitates, & Terras, & Domos. Cap. 59.

SI quis fecerit robariam, vel ſchachum pecuniæ, vel rei valentis à ſoldis centum tertiolorum, ſupra vna vice, vel pluribus coacernatis extra Ciuitatem Mediolani, vel Burgos, Villas, Capſinas, & Domos habitatas, & habitata, furcis ſuſpendatur: ita quod moriatur. Si verò pecuniæ, vel rei non excedentis dictam quantitatem centum ſoldorum tertiolorum robariam, vel ſchachum, quis fecerit extra loca prædicta arbitrio Poteſtatis puniatur in auere, vel perſona, conſiderata qualitate perſonarum, & facti.

De robaria, & ſchacho commiſſo in Ciuitate, vel Terra, vel Domo habitata. Cap. 60.

QVicunque fecerit robariam, vel ſchachum, in Ciuitate Mediolani, vel Burgo, vel Villa, vel Capſina, vel Domo habitata, pecuniæ vel rei excedentis ſummam librarum quinquaginta tertiolorum, furcis ſuſpendatur, ita quòd moriatur. Si verò pecuniæ, vel rei, non excedentis ſummã decem quantitatis librarũ quinquaginta tertiolorum robariam, vel ſchachum, quis commiſerit in aliquo prædictorum locorum, de quibus fit mentio in præſenti Statuto, pro prima vice puniatur arbitrio Poteſtatis in auere tantum: pro pluribus verò vicibus in auere, vel perſona arbitrio Poteſtatis puniatur.

De pęna Plagiarij. Cap. 61.

PLagiarius furcis ſuſpendatur, ita quòd confeſtim moriatur.

Quod non procedatur per Officium, nec ſuper accuſa lata, de derobatione, ſi docuerit, quòd fecerit pro executione præcepti Iudicis. Cap. 62.

SI quis propter aliquam robationem factam fuerit accuſatus, & doceat quandocunque etiam ante litem conteſtatam, quòd pro executione præcepti Iudicis fecerit, id cuius cauſa fuerit accuſatus, non procedatur ſuper accuſa, nec vlterius occaſione ipſius accuſę moleſtetur accuſatus, & proceſſus factus contra formam huius Statuti, non valeat: & idem ſi ſic accuſatus, dicat quandocunque etiam ante litem conteſtatã, quòd fecerit id cuius occaſione accuſatus ſit virtute, & ad executionem pactorum in aliquo inſtrumento comprehenſorum, in caſibus a iure noſtro municipali non prohibitis, & exceptio præcepti Iudicis, vel executionis pactorum in iſtrumento comprehenſorum, vt ſupra apposita, & de qua doctum fuerit, vt ſupra contra talem accuſam, impediat detentionem perſonæ, & litis conteſtationem, & ante omnia talis exceptio terminetur, & præſumatur, quòd accuſa delata ſit præter ipſam robationem, ſi de eiſdem, ſeu talibus rebus ſit facta relatio in actis Iudicis, quòd illæ res debuerint eſſe robatæ de illo mẽſe illius anni, de quo in dicta accuſa continetur, & appareat præcepum Iudi

cis,

cis, vel pactum per inſtrumentum publicum, cuius vigore dicta robatio facta fuerit vt ſupra, niſi probetur per accuſantem, quàm fuerit aliud factum quàm id de quo facto relatio facta ſit, vel ad quod pactum ſe non extendat, vt ſupra.

Idem habeat locum, ſi in cauſa caſu prædicto, contra aliquem, vel aliquos per Officium procedatur.

Quòd Venefici incantatores capite puniatur. Cap. 63.

Venefici capite puniantur, ità quòd moriantur.

Maleſici arbitrio Poteſtatis puniantur, in perſona, vel in auere, inſpecta qualitate facti, & perſonæ.

Quòd Fur famoſus Furcis ſuſpendatur. Cap. 64.

Fur famoſus Furcis ſuſpendatur, per gulam, ita quòd moriatur.

De pœna furis non famoſi committentis furtum. Cap. 65.

Si qui, fur non famoſus furtum fecerit pecuniæ, vel rei valentis libris quinquaginta tertiolorum ſupra, ſuſpendatur per gulam, ita quòd moriatur. Si verò à dicto valore infra, quòd ſit à ſoldis ſexaginta tertiolorum ſupra, quòd non ſit ſchachum, vel robaria, vt ſupra dictum eſt in Statutis ſequentibus de ſchaco, & robaria, pro primo furto, cum ferro calido ei perforetur auriculæ, & fuſtigetur acriter per Ciuitatem: pro ſecundo uerò furto excedente ualorem ſoldorum ſexaginta tertiolorum, ſuſpendatur vt ſupra, niſi pacem habuerit ante pœnam impoſitam, & ſi pacem habuerit cōponat Communi Mediolani libras vigintiquinque tertiolorum, quas ſi infra menſem vnum non ſoluerit pedem amittat: pro tertio verò furto cuiuſcunque quantitatis ſit ſuſpendatur, vt ſupra, nec ei proſit pax. Saluo, quòd ſi ipſa tria furta fuerint omnia ſimul coacervata a valore ſoldorum ſexaginta tertiolorum infra, puniatur arbitrio Poteſtatis. Et ſi vltra tria furta fecerit, ſuſpendatur vt ſupra. Saluo, quòd prædicta non habeant locum in impubere doli non capace. Si autem fuerit doli capax impubes tamen puniatur arbitrio iuſdicentis, inſpecta qualitate facti, & perſonæ.

Quòd furtum non excedens ſoldos decem tertiolorum, non intelligatur furtum. Cap. 66.

In coacervatione, ſeù numero furtorum non appelletur furtum aliquod furto ſubtractum, quod non exceſſerit valorem ſoldorum decem tertiolorum.

Digitized by Google

De Aſſaſſinis. Cap. 67.

SI quis aſſaſsinauerit, vel aſſaſsinari fecerit aliquem, trahatur ad caudam æqui vſque ad Furcas, & ibi ſuſpendatur per gulam, ita quòd moriatur.

ASſaſinus ſit, & intelligatur, qui pretio, vel promiſsione accepta aliquẽ interfecerit. Similiter aſſaſsinus ſit, & intelligatur, qui pretio dato, vel promiſſo fecerit aliquem interfici.

De pœna facientis inſultum, & non percuſſionem. Cap. 68.

SI quis fecerit inſultum contra aliquem cum armis, & feritam non fecerit ſoluat Communi Mediolani libras vigintiquinque tertiolorum in pecunia numerata. Si verò ſine armis, ſoluat Communi Mediolani libras decem tertiolorum in pecunia numerata. Si uerò in Broleto nouo, uel ueteri Communis Mediolani, iuxta confina Broleti noui, quòd pœna duplicetur, & de prædictis pœnis, & bannis medietas perueniat in offenſum, uel eius hæredes, & alia medietas in Commune Mediolani.

De eodem ad domum habitationis. Cap. 69.

SI quis inſultum fecerit ad domum alicuius, in qua habitat, ſiue ſit ſua propria, ſiuè conducta, ſiue gratis conceſſa. Si cum armis fecerit condemnetur in libris ducentis tertiolorum, & ſine armis in libris centum tertiolorum, & minus in utroque caſu arbitrio Poteſtatis, inſpecta qualitate facti, & perſonarum. Et de predictis pœnis, & bãnis medietas perueniat in offenſum, uel eius hæredem, & alia medietas in commune Mediolani. Saluo ſi fecerit inſultus, aut percuſsio ad domum, uel in domo habitationis alicuius inter perſonas habitantes in eodem hoſpitio, aut ſedimine, uel domo, quòd pro tali inſultu, uel ferita non puniatur ultra quàm alias puniri poſſet ſecundum formam ſtatutorum Communis Mediolani, ſi fieret inſultum, uel percuſsio alibi quàm ad domum habitationis inſultati, uel percuſſi.

De pœna facientis percuſſionem, cum gladio vetito, ſi non occiderit. Cap. 70.

QVicunque cum gladio uetito percuſſerit, & non occiderit, ſed membrũ debilitauerit in totum, condemnetur in libris quingentis tertiolorũ. Si uerò non debilitauerit in totum, & debilitatio tamen fuerit atrox, condẽnetur in libris centum tertiolorum: & an ſit atrox debilitatio, uel ne, ſtatur arbitrio Iudicis, & ſi membrum non fuerit debilitatum, ſi ſanguis exiuerit, & cicatrix remanſerit, & in collo, & à collo ſupra condemnetur in libris centũ quinquaginta tertiolorum: à collo vero infra, condemnetur in libris centũ uiginti tertiolorum, & ſi cicatrix non remanſerit, & percuſſio fuerit in collo, & à collo ſupra, condemnetur in libris centum uiginti tertiolorum. & ſi à collo infra condemnetur in libris centum tertiolorum: Si uerò ſanguis non

exiuerit,

Digitized by Google

exiuerit, condemnetur in libris quinquaginta tertiolorum. Et ſi in circuitu Broleti noui, vel veteris in confinijs Broleti noui, quę confinia intelligantur, vbi depincta ſunt arma in circuitu Broleti noui, vel de nocte percuſſerit, in quolibet caſuum prædictorum pœnæ duplicentur. Et ſi ex prædictis cauſis, vel aliqua earum in banno præterierit, quòd pœnę duplicentur. Et eo ſoluente dictas pœnas eximatur de banno, Et de prædictis pœnis, & bannis medietas perueniat in offenſum, vel eius hæredes, & alia medietas perueniat in Commune Mediolani.

De eodem. Cap. 71.

SI quis fecerit inſultum contra aliquem, & in ipſo inſultu per ipſum facta fuit ferita, puniatur pro ferita tantùm ſecundùm diſtinctionem caſuū paſitorum in Statuto incipiente, Si quis ſine gladio vetito, & cætera. Et in Statuto incipiente, Quicunque cum gladio & cætera, niſi maior eſſet pœna, quæ veniret imponenda, tam propter inſultum, quàm propter feritam, quo caſu puniatur pro delicto, ex quo maior imponeretur pœna. Si verò homicidium fuerit ſecutum puniatur tantùm pro homicidio.

De eodem ſine gladio vetito. Cap. 72.

SI quis ſinè gladio vetito percuſſerit, & nòn occiderit: ſed membrum debilitauerit in totum, condemnetur in libris quingentis tertiolorum. Si verò non debilitauerit in totum, & debilitatio tamen fuerit atrox condemnetur in libris ducentis tertiolorum. Si uerò non fuerit atrox debilitatio, vel ne, ſtetur arbitrio Iudicis. Et ſi membrum non fuerit debilitatum, ſi ſanguis exiuerit, & cicatrix remanſerit in collo, & à collo ſupra condemnetur in libris quinquaginta tertiolorum, à collo verò infra condemnetur in libris triginta tertiolorum. Et ſi cicatrix non remanſerit, & percuſsio fuerit in collo, vel à collo ſupra condemnetur in libris triginta tertiolorum, & ſi à collo infra condemnetur in libris vigintiquinque tertiolorum. Et ſi ſanguis nō exierit puniatur arbitrio Poteſtatis, dūmodo condēnatio non excedat quantitatem librarum vigintiquinque tertiolorum. Et ſi in Broleto nouo, vel veteri, vel confinij Broleti noui; quæ confinia intelligantur vbi depincta ſunt arma in circuitu Broleti noui, vel de nocte percuſſerit in quolibet caſuum prædictorum pœnæ duplicentur. Et ſi ex prædictis cauſis, vel aliqua earum in banno præterierit, quòd pœna duplicetur. Et eo ſoluente dictas pœnas exhimatur de banno. Et prædicta intelligantur niſi percuſſerit ioculatorem, vel ioculatricē, aut pedificham, vel ſoldatum, vel magnificum, vel arnaldum, vel ſcutifferum, vel mercenarium ſtantem ſecum. Et habeant locum prædicta tantùm in maioribus annis tredecim: in minoribus verò annis quattuordecim, committentibus contra prædicta, ſeu aliquod prædictorum contentorum in præſenti Statuto, nulla pœna imponatur. Et de prædictis pœnis, & bannis medietas perueniat in offenſum, vel eius hæredes, & alia medietas veniat in Commune Mediolani.

Digitized by Google

De membri amputatione, oculi, euulſione, & ſgaratatis. Cap. 74.

QVicumque alicui oculum, vel oculos, vel naſum amputauerit, vel aliquem ſgaratauerit, vel alicui membrum, vel membra amputauerit, & citatus fuerit, uel aliter ad rationem uenerit, ſeù comparuerit, condemnetur, & puniatur in libris quingentis tertiolurum pro qualibet ipſorum delictorum. Si verò ad rationem non venerit, & in banno preterierit, prædicta pœna duplicetur niſi habuerit pacē cum offenſo, quo caſu puniatur tantùm in prædictis libris quingentis tertiolorum. Quarum pœnarum medietas perueniat in Commune Mediolani, & alia in offenſum, vel eius hæredes.

Quòd pœna non augeatur pro feritis commiſſis in carceribus. Cap. 74.

PRo feritis commiſsis in carceribus non augeatur pœna pro eo, quòd fuerit facta ferita in Broleto, vel confinijs Broleti vel de nocte.

De receptatoribus furtorum, robariarum, & latronum. Cap. 75.

REceptatores furtorum, robariarum, vel famoſorum latronum ſcienter furcis ſuſpendantur, ita quòd confeſtim moriantur.

Receptatores ſcienter banniti. Cap: 76.

REceptator ſcienter banniti, de rebellione, vel robaria, & ſchaco eadē pœna puniatur, qua puniri deberet ille bannitus, ſi in fortiam Communis Mediolani perueniſſet: Receptator ſcienter rebellis, non banniti, arbitrio Poteſtatis puniatur in auere, vel perſona inſpecta qualitate perſonarum, & facti. Receptator ſcienter banniti de maleficio, ex quo pœna ſanguinis ingeratur, præterquam in aliquo caſuum, de quibus fit mentio in Statuto incipiente, Receptator ſcienter banniti de rebellione, & cætera: puniatur in auere, vel pſona arbitrio Poteſtatis, cōſiderata qualitate facti, & perſonæ. Receptator ſcienter banniti de maleficio ex quo pœna ſanguinis non ingeratur, puniatur arbitrio Poteſtatis in auere tantùm, conſiderata qualitate facti, & perſonę. Si quis receptauerit aliquem eius Agnatum, vel Cognatum, vel affinem vſque ad quartum gradum ſecundùm iura canonica computandum bannitum, uel non bannitum, nulla pœna corporali puniatur; ſed in auere tantùm arbitrio Poteſtatis, conſideratá conditione perſonæ, & qualitate facti.

De moneta falſa, & tonſa. Cap. 77.

SI quis de cętero fecerit, vel fieri fecerit monetam falſam, vel tonſauerit, vel tonſari fecerit monetam, vel quouis modo falſificauerit, vel falſificari fecerit monetam, igne cōcremetur, ita quòd moriatur, ſi in fortiam Communis Mediolani peruenerit. Si verò ad rationem non venerit ponaturi in banno maleficij, in quo ſi prætericrit nullo modo eximi poſſit, & eius bon-

publicen-

Digitized by Google

publicentur, tam mobilia, quàm immobilia. Saluo iure creditorum, & deſcẽtium, vt in Statuto de homicidio continetur. Et ſi quo tempore peruenerit in fortiam Communis Mediolani, igne concremetur, ita quòd moriatur, vt ſupra. Et domus in qua moneta falſificata fuerit, ſeù tõſata, ſeù quouis modo falſo fabricata Domino dictæ domus ſcienter, publicetur.

De Eodem. Cap. 78.

QVicumque ſcienter portauerit, uel portari fecerit, ſcienter, aliquam monetã falsã, vel in põdere deficiẽtẽ, vel tõsã in Ciuitate, vel diſtrictu Mediolani, à quantitate librarum decem tertiolorum ſupra, condemnetur in libris mille tertiolorum, & in amiſsione monetæ, quas libras mille tertiolorum, ſi non ſoluerit infra menſem vnum a die dictæ condemnationis, dicta pœna librarum mille tertiolorum duplicetur.

SI quis ſcienter portauerit, vel portari fecerit aliquam monetam falſam, vel deficiẽtẽ utſupra, vel tonsã in Ciuitate, vel diſtrictu Mediolani a quãtitate librarũ decem tertiolorum infra, condemnetur in amiſsione monetæ, & in tantundem.

SI quis expendiderit, vel expendi fecerit ſcienter, aut receperit, vel recipi fecerit ſcienter in Ciuitate, val diſtrictu Mediolani, aliquam monetam falſam a quantitate librarum decem tertiolorum ſupra, condemnetur in libris centum tertiolorum, & in amiſsione dictæ monetæ, quam quantitatem librarum centum tertiolorum; & ſi infra menſem vnum à die dictæ condemnationis non ſoluerit, dicta pœna duplicetur. Si verò à quantitate librarum decem tertiolorum infra, condemnetur in amiſsione monetæ, & vltra in libris decem tertiolorum, & minus arbitrio Poteſtatis, conſiderata condictione delicti & qualitate facti.

QVicunque accuſauerit aliquem feciſſe, vel commiſiſſe contra prædicta ſtatuta, vel aliquod eorum, contenta ſub Rubrica de moneta falſa, & eius opere, ſeu per eius indicium accuſatus peruenerit in fortiam Communis Mediolani; & ob hoc condmenatus fuerit, dictus accuſator habeat medietatem dictæ condemnationis factæ, in pecunia de ipſo taliter condemnato. Saluo, quòd ſi ille fuerit condemnatus ad mortem, ſecundùm formam Statuti incipientis, Si quis de cetero fecerit, vel fieri fecerit, vt cætera. Habeat de auere Communis Mediolani, libras centum tertiolorum.

De pœna falſificantis ſigillum, vel bullatinum Domini Mediolani. *Cap. 79.*

SI quis falſificauerit, vel falſificari, fecerit, ſigillum, vel bullatinum Magnifici, & excelſi Domini Mediolani, capite puniatur, ita quòd moriatur. Si verò falſificauerit ſigillum, vel bullatinum, alicuius alterius perſonę, vel vniuerſitſitatis, vel Collegij, puniatur arbitrio iudicantis in auere, vel perſona, conſiderata qualitate delicti, & delinquentis.

De pœna falſificantis ſcripturas exiſtentes ad Canzellariam Domini Mediolani, vel ſcripturas Communis exiſtentes in Broleto ad Cameram, vel ad banna. Cap. 80.

QVicunque falſificauerit, vel falſificari fecerit aliquam ex ſcripturis, exiſtentibus ad Canzellariam Domini Mediolani, vel aliquam ex ſcripturis Communis Mediolani, exiſtentibus in Broleto nouo Communis Mediolani, ad Cameram, vel in Camera, ſita ſuper Palatio nouo Communis Mediolani, in qua ſunt banna vetera, vel in Palatio veteri dominorum duodecim Prouiſionum, vbi morantur rationanatores, vel gubernatores librorum Communis, capite puniatur, ita quòd ſtatim moriatur.

De pœna facientis, vel fieri facientis cartam, vel ſcripturam falſam. Cap. 81.

SI quis fecerit, vel fieri fecerit cartam falſam, vel acta publica falſa, vel alias ſcripturas publicas, falſas, vel falſificauerit, vel falſificari fecerit aliquam cartam, vel condemnationem, vel atteſtationes, vel dicta teſtium, vel confeſsionem, vel teſtes, vel acta publica ſcripta, vel ſcriptos, uel alias ſcripturas publicas in toto, uel pro aliqua parte, de, uel ſuper aliqua quantitate, re, uel iure non excedente quantitatem florenorum quinquaginta auri, condemnetur pro prima uice in quadruplum, & ulterius mitrietur, & tribus diebus continuis ſic mitriatus producatur in publico: pro ſecunda uice in amiſſione manus, in qua ſit magis potens: pro tertia verò vice, pœna ignis imponatur. Et ſi, de, uel ſuper quantitate, re, vel iure excedente ſummam florenorum quinquaginta, uſque ad florenos quingentos auri, pro prima vice condemnetur in amiſſione manus, in qua ſit magis potens, pro ſecunda uerò uice imponatur pœna ignis. Et ſi de re, uel ſuper quantitate, uel iure excedente ſummam florenorum quingentorum, pro prima uice arbitrio Poteſtatis in amiſſione manus, uel pœna ignis inſpecta qualitate facti, & perſonę: pro ſecunda uerò uice imponatur pœna ignis. Et in quolibet caſuum præmiſſorum teneatur conſeruare indemnẽ paſſum damnum occaſione prædicta. Et ſi fuerit tabellio, ultra dictam pœnam ab omni officio tabellionatus, ſit priuatus ipſo iure.

De pœna ſcienter producentis cartam, vel condemnationem falſam. Cap. 82.

SI quis ſcienter produxerit in iudicio cartam falſam, uel condemnationẽ, uel aliam ſcripturam falſam undecunque ei euenerit, puniatur ea pœna, qua puniuntur facientes inſtrumentum falſum, & ſi ignoranter produxerit, & poſtquam interrogatus fuerit ab eo, qui dixerit, uelle inſtrumentum condemnationem, uel aliam ſcripturam arguere de falſo non abſtinuerit ab vſu. ſed reſponderit ſe uelle uti, condemnetur ea pœna, qua punitur ſcienter producens utſupra; & ultra teneatur conſeruare indemnem paſſum damnum occaſione prædicta.

De

De falſitate prædicta. Cap. 83.

SI quis ſcripſerit, vel ſcribi fecerit falſo aliquem in banno in Ciuili negotio, vel aliquem extraxerit, vel extrahi fecerit falſo de banno, in ciuili negotio, condemnetur in libris quingentis tertiolorum: & ſi fuerit bannum de maleficio maleficium amittat. Et vlterius, ſi fuerit tabellio ab officio tabellionatus, ſit priuatus ipſo iure.

De pęna facientis officium ſeruitoria, qui non ſit ſeruitor. Cap. 84.

SI quis officium ſeruitoriæ fecerit, qui non ſit ſeruitor, puniatur tanquam falſarius inſtrumentorum.

De pęna ſeruitoris facientis ambaſiatam, vel relationem falſam. Cap. 85.

SI quis ſeruitor ambaſiatam, vel relationem falſam fecerit, condemnetur realiter, vel perſonalite arbitrio Iuſdicentis inſpecta qualitate facti, & conditione perſonæ. Et vltra non poſsit amplius vti officio ſeruitorię Et eodem modo puniatur in auere, vel perſona, arbitrio Poteſtatis quicunque dictam ambaſiatam falſam fieri fecerit, & Poteſtas & quilibet eius Iudex poſſit, & teneatur de prædictis inquirere, & condemnare ex officio.

De pęna illius, qui falſum teſtimonium dixerit, & produxerit. Cap. 86.

SI quis falſum teſtimonium dixerit, vt aliquis condemnetur in cauſa criminali, puniatur ea pœna, qua puniendus eſſet, ſi delictum eſſet probatum ille contra quem falſum teſtimonium dixerit, ſi corporaliter veniret condemandus, & hoc vbi pœna corporalis non ſit minor, quàm inciſio linguę, quo caſu videlicèt cum eſt minor lingua incidatur eidem. Si verò pecunialiter tunc amputetur ei lingua, & mitretur, & ſic mitriatus tribus diebus continuis producetur in publico. Si verò falſum teſtimonium dixerit, vt aliquis in cauſa criminali abſoluatur, ſimiliter puniatur ea pœna, qua puniendus eſſet ille, in cuius fauorem teſtimonium dixerit, ſi corporaliter veniet condemnandus, ſi delictum eſſet probatum, & hoc, vbi pœna corporalis non ſit minor, quàm inciſio linguę, quo caſu videlicèt cum ſit minor, lingua incidatur eidem. Si verò pecuniariter, tunc amputetur ei lingua, & mitrietur, & in publico producatur vt ſupra.

De Eodem. Cap 87.

EAdem pœna puniatur ille, qui ſcienter, & doloſè produxerit, in cauſa criminali, falſos teſtes, vel falſum teſtē, vel eis ſine quo ſcienter, & doloſè vſus fuerit, qua pœna puniretur dicens falſum teſtimonium in

cauſa criminali. Et vbi aliter non apparet, ſeù conſtet aliquem ſcienter, & dolosè produxiſſe falſos teſtes, vel falſum teſtem, vel ſcienter, & dolosè vsũ fuiſſe intelligatur ſcienter, & dolosè produxiſſe falſos teſtes, vel falſum teſtem, vel ſcienter, & dolosè vſum fuiſſe, qui poſt publicationem teſtium interrogatus, an velit vti dictis teſtium, vel teſtis reſpondiderit, ſe velle vti. Et quilibet interrogatus teneatur reſpondere ad terminum, per Iudicem ſtatuendum. Et ſi ad ipſum terminum non reſpondiderit, intelligatur non velle vti, & vltra ille qui falſum teſtimonium dixerit, vt ſupra, & ille, qui produxerit, vel vſus fuerit, vt ſupra, vel quilibet eorum inſolidum. Ita tamen, quòd vnica ſufficiat ſolutio, compellatur realiter, & perſonaliter ad emendationem faciendam, cuiuslibet damni, diſpendij, & intereſſe illi, qui damnum, diſpendium, ſeù intereſſe ſubſtinuiſſet, ſeù ſupportaſſet occaſione dicti falſi teſtimonij.

De pœna illius, qui dixerit falſum teſtimonium, in cauſa ciuili, & producentis, & vtentis. Cap. 88.

QVicumque falſum teſtimonium dixerit, vt aliquis condemnetur in ciuili cauſa, amputetur ei lingua. Si verò falſum teſtimonium dixerit, vt aliquis abſoluat in cauſa ciuili, ſimiliter amputetur ei lingua.

De Eodem. Cap. 89.

EAdem pœna puniatur ille, qui ſcienter, & dolosè produxerit falſos teſtes, ſeù falſum teſtem in cauſa ciuili, vel eis, ſiuè eo ſcienter, & dolosè vſus fuerit. Et intelligatur ſcienter, & dolosè produxiſſe modo, & forma, vt in prædicto Statuto continetur, & idem ſeruetur in emendatione damni, vt in præcedenti Statuto continetur, & idem ſeruetur in emendatione damni, & in præcedenti Statuto continetur. Et eadem pœna puniatur, quilibet qui ſolicitauerit, aut operam dederit, aut conſilium, quòd aliquis dicat falſum teſtimonium.

De Imbreuiaturis Notarij infamati gubernandis. Cap. 90.

SI Poteſtas, vel alius Iudicens infamauerit aliquem Notarium, vel eum ab Officio tabellionatus remouerit, teneatur eius Imbreuiaturis, infra quindecim dies, poſt eius informationem, vel priuationem coram eo portari facere, & eas facere gubernari ad Cameram Communis Mediolani, penes gubernatorem librorum dicti Communis, ita quòd nulla falſitas poſsit in eis committi.

De Notario infamato. Cap. 91.

NVllus Notarius, vel tabellio poſſit, nec debeat Officium tabellionatus in Ciuitate, vel Comitatu exercere, ſi per Collegium, ſeù per Abbates Collegi Notariorum Mediolani infamatus fuerit ad arengheriam, & ſcalas Palatij, ſono tubæ præmiſſo fraudem, vel falſitatem in arte, vel Officio Notariæ cõmiſiſſet. Et quicquid fecerit, poſtea in dicta arte nõ valeat, & vltra

Digitized by Google

tra ſi exercuerit poſteà artem, poſsit ipſum realiter. & perſonaliter offendi, & vltra teneatur reſtituere intereſſe paſſo damnum.

Quod bannitus, vel condemnatus de falſo, non poſſit exercere Officium publicum aduocationem, nec procurationem. Cap. 92.

NVllus condemnatus vel bannitus de falſo poſsit habere, nec exercere officium publicum in Ciuitate nec Comitatu Mediolani, nec etiam aduocationem, nec procurationem exercere.

De pœna committentis falſum, aliter quàm à iure municipali ſit cautum. Cap. 93.

FAlſum committens arbitrio Poteſtatis puniatur in auere, vel perſona tãtùm, præterquam in caſibus, in quibus lege municipali, pœna certa ſtatuta eſt, in quibus puniatur ſecundùm ipſum ius municipale.

De incendio. Cap. 94.

SI quis incendium poſuerit, vel poni fecerit in Domo alterius habitata, vel ſacra, vel religioſa, capite puniatur, ita quòd moriatur, & vltra ad emendationem damni in duplum damnum paſſo teneatur, qui verò aliter incendium poſuerit, vel poni fecerit, propter quod dederit damnum a libris centum tertiolorum ſupra, condemnetur, & puniatur in libris quingentis tertiolorum Communis Mediolani, & ad reſtitutionem damni paſsi. Si verò incendium poſuerit, vel poni fecerit propter quòd damnum ſit ſecutum à libris vigintiquinque tertiolorum ſupra, vſque ad libras centum tertiolorum, condemnetur in libris ducentum tertiolorum Communi Mediolani, & ad reſtitutionum damni in duplum damnum paſſo. Si verò incendium poſuerit, vel poni fecerit, propter quod damnũ ſit ſecutũ à libris vigintiquinque tertiolorũ infra, & a libris decẽ tertiolorũ ſupra, puniatur in libris quinquaginta tertiolorum Communi Mediolani, & ad reſtitutionem damni in duplum damnum paſſo. Si verò à decem libris tertiolorum infra, puniatur in libris vigintiquinque tertiolorum; & ad reſtitutionem damni in duplum damnum paſſo: quas pœnas, quæ peruenire debent in Commune Mediolani, ſi infra tringinta dies non ſoluerit Incendiarius, vel fieri faciens, amputetur ei pes vnus, in quo eſt magis potens, & nihilominus teneatur in carceribus, donec pro duplo damni ſatisfecerit damnum paſſo, vel cum eo compoſuerit.

De damno dato. Cap. 95.

SI quis dederit damnum, vel guaſtum aliter quàm per incendium, à decem libris tertiolorum ſupra, condemnetur in libris quinquaginta tertiolorum Communi Mediolani. & in duplum damni dati damnum paſſo. Si verò à libris decẽ tertiolorũ infra, condemnetur arbitrio Iudicis, dũmodo condemnatio non excedat libras vigintiquinque tertiolorum, & ad reſtitu

 tionem

tionem damni, in duplum damnum paſſo, & non relaxetur de carceribus, donec ſoluerit prędictam pœnam, & cum łęſo compoſuerit

Qualiter communia teneantur ad reſtitutionem, pro damno dato. *Cap. 96.*

SI de cætero in aliquo Burgò, vel loco, Capſina, vel Molendino ſiuè territorio aliquod damnum, vel guaſtum, datum vel factum fuerit de die, vel de nocte per incendium vel inciſionem, vel depopulationem vel alio modo in domibus, terris, pratis, vineis, buſchis, arboribus vel aliquibus ſeminatis, brugarijs, vel caregijs Communie, & homines nobiles, & vicini illius Burgi, Loci, Capſinę, Molendi, ſiuè territorij, teneantur, & debeant infra tertiam diem capere, & Communi Mediolani conſignare illum, vel illos, qui illud damnum, ſiue guaſtū dederint uel fecerint; alioquin commune, & homines, tàm nobiles, quàm vicini illius Burgi, vel loci teneantur, & debeant damnum reſtituere, & reſarcire damnum paſſo in duplum ſecundùm extimationem, & examinationem, ſuper hoc faciendam per illos, qui ad illam extimationem, & examinationem fuerint electi per Dominum Poteſtatem, vel eius Iudicem, & ad ipſam reſtitutionem compellantur ſummariè, & ſinè ſtrepitu, & figura iudicij, & ſine libelli, vel declarationis datione ex officio, & extra ordinem, & omni die: de datione cuius damni dati, vbi aliter non appareat, credatur damnum paſſo cum Sacramento, & vno teſte fide digno. Et ſi eſſet dubium, de cuius territorio eſſet ille locus, in quo damnum datum fuerit, intelligatur quo ad contenta in præſenti Statuto, eſſe de Territorio illius Terræ, Loci, vel Burgi, cui proximior fuerit ille locus, in quo damnum datum fuerit. Saluo, quòd commune, & homines prædicti, qui ad ipſam reſtitutionem compulſi fuerint, regreſſum habeant liberum, & efficacem, & ſummarium vſque ad quantitatem, quam reſtituerint, & de damnis, & expenſis contra illos, & eorum bona, & quemlibet eorum inſolidum, qui illud damnum, vel guaſtum dederint, vel fecerint, &c, ſaluo quod ſi prædicta communia conſignauerit maleſactorem, vel maleſactores infra menſem vnum poſt damnum datum, & factum in fortiam Communis Mediolani: quòd non teneantur ad dictam reſtitutionem. Et ſaluo, quòd Viduæ, & Orphani, & miſerabiles perſonæ non teneantur ad dictam reſtitutionem.

Quòd nulla domus, vel ſedimen deuaſtetur, niſi in certis caſibus. *Cap. 97.*

NVlla Domus, vel ſedimen deuaſtetur in Ciuitate, nec Suburbijs: nec diſtrictu Mediolani, aliqua occaſione, niſi fuerit ex forma conſtitutionum factarum contra hæreticos, vel præſentium Statutorum, & ſi aliquis Iuſdicens, vel Officialis contrafecerit condemnetur in libris quingentis tertiolorum, & nullus Iuſdicens, vel alius Officialis poſſit petere licentiam de dicto Statuto, ſub pœna prædicta in conſilio, vel arengo. Et pœna ſit arenganti librarum ducentarum tertiolorum, & cuilibet alij Officiali librarum ducentarum tertiolorum, & nihilominus Iuſdicens, & ipſe Officialis, qui domum vel ſedimen deuaſtarit, vel deuaſtari fecerit, teneatur

tur

tur ad reſtitutionem damni in duplum damno paſſo,& quilibet poſſit quemlibet cõtrafacientem offendere in perſona,& rebus impunè,& hoc Statutum ſit preciſum,& contra non poſsit ordinari, vel reformari, & ordinatum, vel reformatum nõ teneat.

De pœna iniuriantis Dominum Poteſtatem, vel eius Iudices, vel Collaterales. *Cap. 98.*

INiuriantes Dominum Poteſtatem, vel eius Iudices; vel Collaterales, vel aliquem eorum arbitrio Poteſtatis, puniatur in auere tantùm, dummodo non poſſit puniri, vltra duplum eius, quod puniretur iniurians aliquam aliam perſonam.

De pœna auferentis bannitum, vel malefactorem, qui conſignari voluerit. *Cap. 99.*

AVferentes, ſeù conantes auferre aliquem bannitum, vel malefactorẽ, qui cõſignari voluerit in fortiam Communis Mediolani, puniatur arbitrio Poteſtatis in auere, vel perſona, conſiderata qualitate perſonarum, & facti,& ſi quis abſtulerit, ſeù conatus fuerit auferre aliquem alium captum, qui conſignari uoluerit in fortiam Communis Mediolani, arbitrio Poteſtatis puniatur, eodem modo puniatur impediens aliquem capi per familiam Domini Poteſtatis Mediolani, vel alicuius Iuſdicentis.

De pœna deferentis hominem occiſum intra muros Ciuitatis. *Cap. 100.*

NVllus hominem occciſum, vel fœminam occiſam, intra muros Ciuitatis defferre præſumant, vel deferri faciat,& ſi contrafactum fuerit, perueniatur quilibet contrafaciens, & dans operam, vt contrafiat, in libris centum tertiolorum, in quam pœnam incurrat ipſo iure,& exigatur abſque aliquo proceſſu.

Quòd minor annis quattuordecim committens Maleficium non puniatur corporaliter. *Cap. 101.*

NVllus committens dictum, ſeù Maleficium in minori ætate annorum quatuordecim complectorum, puniatur ad mortem, nec ad membri inciſionem, nec membri priuationem. Sed in caſibus in quibus aliqua ex prædictis pœnis inferetur maiori quatuordecim annorum, ipſe minor arbitrio Poteſtatis in auere, vel perſona citra pœnas prædictas puniri poſſit, inſpecta qualitate facti.

Quòd ius creditorum, & deſcendentium ſit ſaluum, in caſibus, in quibus ſit publicatio bonorum. *Cap. 102.*

IN omnibus caſibus, in quibus ſit publicatio bonorum, ſemper intelligatur,& eſſe debeat ſaluum ius creditorum,& deſcendentium,& illeſum, ſicut in Statuto de homicidio continetur.

De

De Eodem. Cap. 103.

IN caſu quo fiat condemnatio de aliquo, per quam aliquid veniat applicandum Communi, ſaluum ſit ius creditorum, & deſcendentium, ita quòd quilibet deſcendens habeat ſuam legitimam portionem, debitam iure naturæ pro numero liberorum æqualibus portionibus, vt in Statuto de homicidio continetur.

In quem peruenire debet pœna propter pacem ruptam. Cap. 104.

SI pax rupta fuerit pœnæ appoſitæ in inſtrumento pacis, perueniant medietas in Commune Mediolani, & alia medietas in offenſum. Et Dominus Poteſtatis; & eius Iudices ex Officio, & extra ordinem teneatur exigere ipſam pœnam ad vtilitatem Communis Mediolani, & illius, vel illorum, cui, vel quibus pax rupta fuerit ſinè libelli datione, & ſtrepitu, & figura iudicij, & quòd Poteſtas teneatur, hoc facere ſeruari, & executioni mandare infrà menſem vnum, ſub pœna libris centum tertiolorum ſui ſallarij.

De Eodem. Cap. 105.

SI Poteſtas fecerit, vel præceperit pacem, vel treguam inter habentes diſcordiam, ſeù iudicio aliqua cautio fuerit expoſita, & ſi aliqua pœna fuerit adiecta, & pax, vel tregua rupta fuerit, vel Iudici non fuerit obtemperatum, medietas pœnæ perueniat in Commune Mediolani, & alia in illum, vel illos, vel ſuos hæredes, quibus pax, vel tregua rupta fuerit.

IDem ſeruetur, ſi pœna debeatur & prouiſio propter pacem ruptam.

De pœna communis Terræ, in qua Banniti maleficij conuerſari inuenti fuerint. Cap. 106.

SI quis bannitus de crimine læſæ maieſtatis, ſodomiæ, vel proditionis patriæ, vel de homicidio, ſchaco, vel incendio, vel guaſto, vel robaria, vel furto in Burgo, vel in Villa conuerſari inuentus fuerit poſtquam notum fuerit, vel denuntiatum, condemnetur Burgus, ſi fuerit bannitus de Crimine læſæ maieſtatis, ſodomiæ, ſchaco, vel robaria, vel furto in libris ducentis tertiolorum, & locus in libris centum tertiolorum. Et ſi fuerit bannitus de homicidio, uel incendio, condemnetur Burgus in libris centum tertiolorũ, & locus in libris quinquaginta tertiolorum. Et ſi fuerit bannitus de guaſto, condemnetur Burgus in libris quinquaginta tertiolorum, & locus in libris uigintiquinque tertiolorum, & plus, & minus arbitrio Poteſtatis, inſpecta qualitate facti, & perſonarum, ad quam condemnationem nobiles, & uicini ipſorum Burgorum, & locorum teneantur, ſaluis uiduuis, & minoribus annis quattuordecim, & miſerabilibus perſonis, ſaluo quòd ſi prædicta communia denunciauerint Poteſtati, quòd tales banniti habitãt in ſuis Terris, & quòd propter eorum, vel tenentium potentiam eos expellere non poſſunt, quod ad prædictas pœnas minimè teneantur; & idem ſit ſi bannitum conſignauerit.

De

De pœna arbitrio Poteſtatis, contra impedientes volentes capere maleſactores. Cap. 107.

DOminus Poteſtas habeat arbitrium inquirendi, procedendi, puniendi, & condemnandi quemlibet illorum, qui darent impedimentum Poteſtati, vel eius familiæ miſſis per Poteſtatem, vel alios volentes capere ex præcepto ipſius Poteſtatis, vel captos dare aliquos maleſactores vbicũque Communia Burgorum, locorum, Capſinarum, & Molandinorum, vel aliarum Vniuerſitatum paterentur aliquam condemnationem, vel damnum occaſione aliquorum habitantium in Terris ſuis, tam nobiles, quàm vicini, habeant regreſſum contra illos, quorum occaſione damnum paterentur.

De pœna Datiarij, & Officialis petentis, vel exigentis vltra, quàm ſit conceſſum. Cap. 108.

SI quis Incantator, vel Datiarius, vel ſuus Officialis, vel alius, prætextu, ſeù ſub colore Datij, vel gabellæ, incantus, vel officij, vel bulletæ, vel alicuius exactionis petierit, exigerit, vel receperit per ſe, vel ſubmiſſam perſonã, aliquid, quod non ſit conceſſum, vel vltra, quàm ſit conceſſum, condemnetur in quadruplum, & ad intereſſe de quibus credatur vſque in ſoldis decem tertiolorum referenti cum ſacramento, & vſque in ſoldis viginti tertiolorum, cum vno teſte idoneo: et abinde ſupra, vt iura deſiderant, cuius pœnæ medietas ſit Communis Mdiolani, & alia referentis.

De pœna Officialis communis committentis fraudem, furtum vel barattariam. Cap. 109.

QVicunque Officialis Communis Mediolani fraudem, vel furtum de rebus Cõmunis Mediolani, vel ab aliqua ſingulari perſona, vel Vniuerſitate aliquid indebitè extorſerit, vel damnum alicui ſingulari perſonæ, vel Vniuerſitati indebitè dederit, ſeù intulerit occaſione, ſeù prætextu ipſius officij, condemnetur in quadruplum, dandum Communi Mediolani, ſi de rebus Communis Mediolani, fraudem, vel furtum fecerit, vel ſingulari perſonę, vel Vniuerſitati, a quo prædicta extorſerit, ſeù cui damnum dederit, quando de rebus ſingularis, vel Vniuerſitatis extorſerit, vel eis, ſeù alicui eorum damnum dederit. Et inſuper condemnetur Communi Mediolani in libris quinquaginta tertiolorum, & ab Officio remoueatur, & de prædictis Poteſtas poſsit, teneatur, & debeat inquirere, procedere, & punire ex officio ſuo, & prædicta locum non habeant, vbi aliter de iure municipali ſpecialiter eſt prouiſum.

De arbitrio procedendi contra Datiarios, & eorum Nuncios & Officiales defferentes falſas accuſas, vel calumnioſas. Cap. 110.

DOminus Poteſtas Mediolani, & eius Iudices ad Maleficia, & Vicarius Domini Mediolani, & Iudex Datiorum, & quilibet eorum, qui ſunt, & pro temporibus erunt, habeant arbitrium inquirendi, procedendi, condemnandi,

nandi,& puniendi,& teneantur & debeant inquirere,procedere, & condem nare,& punire ex officio contra vnumquemque Incantatorem Datiorū habentem datum,vel cauſam ab eo,& eius Officiales, & nuntios,qui coram aliquo eorum aliquam denunciationem,accuſam,vel quærimoniam dixerit, portauerit,vel ſecerit calumnioſam,vel falſam de aliquo communi, vel ſingulari perſona, etiam qui aliquo modo communi, vel ſingulari perſona indebitè aliquam pecuniam extorſerit,vel indebitè acceperit in illis pecuniæ, vel pecuniarum quantitatibus, vt ſibi videbitur, in quibus aliàs non aliter ſit de pœna prouiſum,de quibus, vel in quibus omnibus, & ſingulis breuiter, & ſummariè poſſit, debeat,& teneatur cognoſcere ſe diffinire, pronuntiare,& executioni mandare, non obſtante aliquo Statuto; prouiſione, vel reformatione,dato vel pacto conſilio,vel arengo, vel aliquo alio impedimē to facto, vel faciendo,vel quod in futurum fieri poſſit contra præſens Statutum,vel aliquid de prædictis.

De pœna attemptantis corrumpere D. Poteſtatem, vel Officiales. Cap. 111.

NVlla perſona cuiuſcunque conditionis exiſtat, audeat, vel præſumat appellare,ſeù temperare Poteſtatem,vel aliquem Vicarium Iudicem, vel Officialem,vel familiarem Domini aut Communis Mediolani cauſa cor rumpendi, nec eorum corrumpere precio precibus,vel amore,volendo eum facere declinare à recto tramite Iuſtitiæ, per quàm declinationem Commune Mediolani,vel aliqua priuata perſona lædatur, nec aliquid pmittere, offerre,nec dare per ſe,nec alium neque depoſitum, aut pactum,ſub aliqua conditione facere,quominus dicti Poteſtas,& Vicarius,Iudices,Officiales, aut familia dicti Domini,& Communis Mediolani,iuſtitiam faciant, in Iudicijs ſuis cauſis,petitionibus,& examinationibus, & alijs quibuslibet negotijs,tam Communi Mediolani,quàm alicui priuatæ perſonæ ſpectantibus explicandis,& exequendis ſub pœna librarum quingentarum tertiolorum, & plus, & minus ad voluntatem præfati Domini,ſeù Iudicantis,inſpectā qualitate facti & perſonæ.

Quod vniuerſitates Seprij, Martefanæ, Bulgariæ, & Baziana, non habeant Rectorem, nec Præſidem. Cap. 112.

VNiuerſitas Seprij,Marteſanę,Bulgarię,nec Bazianę,nec aliqua eorum, nec aliqua pars Ciuitatis, nec Communitatis Mediolani, præterquam bonam dominationem Mediolani,non poſsit habere Poteſtatem, vel Capitaneum,vel Rectorem,nec aliquem Præſidentem,nec aliquid aliud in fraudem,nec ei parere debeant.

Quòd Caſtrum Seprium deſtruatur. Cap. 113.

CAſtrum Seprium deſtruatur, & deſtructum perpetuò teneatur, & nullus audeat, vel præſumat in ipſo Monte habitare.

De pœna facientis pignorationem ſinè licentia Iuſdicentis. Cap. 114.

QVicunque pignorationem vel conteſtationem ſinè licentia Iuſdicentis fecerit, niſi in caſibus permiſsis, omne damnum quod paſſus fuerit qui pignorationem, vel conteſtationem ſuſtinuerit, ea reſtituere teneatur is qui pignorationem, & conteſtationem fecerit: & inſuper expenſas quas proinde fecerit reſtituat damnum paſſo arbitrio Iuſdicentis, abſque iuramento, priuſquam ius ſuum conſequatur; Et inſuper Communi Mediolani componat libras viginti quinque tertiolorum, & quilibet poſſit accuſare, & medietas ſit Communis Mediolani, & alia accuſatoris.

De pœna tenentis ludum biſclatiæ. Cap. 115.

SI quis in domo, curia, horto, brolio, vel aliqua alia parte Comitatus Mediolani tenuerit ludum aleæ, biſclatiæ, vel reginetæ, vel præſtauerit ad aliquem ipſorum ludorum, condemnetur in libris ducentum tertiolorum, & ponatur in confinibus longe à Ciuitate Mediolani per milliaria centum, & ibi debeat ſaltem ſtare per quinquennium, de quibus non poſſit abſolui per Dominum Poteſtatem vel aliquem Iuſdiſcentem in Ciuitate Mediolani. Et ſi dicta confinia non obſeruauerit, & repertus fuerit in Ciuitate, vel Comitatu Mediolani, ponatur in turre de Titio, & ibi ſtet per quinquenium, & poſſit impunè offendi in perſona, & rebus, & quòd ei non fiat ratio in Ciuili, nec Criminali vllo tempore, & intelligatur tenere; & mutuare ad biſclatia, ſi inde fuerit vox, & fama.

De pœna ludentis ad biſclatiam. Cap. 116.

NVllus audeat, vel præſumat ludere ad zarrum, nec ad aliquem ludũ taxillorum, vel biſclatiæ, nec ad reginetam in Ciuitate vel Suburbijs, vel Comitatu Mediolani, & ſi contrafecerit ſi fuerit de die condemnetur in libras viginti quinque tertiolorum; ſi verò fuerit de nocte in libras quinquaginta tertiolorum. Et intelligatur ludere ſi inuentus fuerit habere ante, vel iuxta ſe tabulerios, vel diſchos pulitos, vel taxillos, aut aliud præparatorium ad ludendũ, & quòd in prędictis, & quolibet prædictorum Dominus Poteſtas, & eius Iudices, & Milites poſſint coniecturare & condemnare per fugam, vel per abſconſionem, vel per præſumptionem, & per quælibet indicia. & quilibet poſſit accuſare, & habeat medietatem condemnationis, & alia medietas ſit Communis Mediolani, & ſuper prædictis, & quolibet prædictorum Dominus Poteſtas habeat Arbitrium inquirendi, puniendi, & condemnandi, & confinandi vt ſupra. Saluo, quòd quilibet poſſit impunè ludere ad tabulas, & ad ſchacos de die, & publice, & portæ, ſeù hoſtia domus illius in qua reperta fuerit biſclatia, debeant comburi, & per totum illum annum illa domus remaneat inhabitata, ſi illa domus fuerit illius, qui tenuerit prædictum ludum taxillorum, ſeù qui præſtauerit ad dictum ludum taxillorum: & ſi illa domus non fuerit prædictorum, & domino ſciente quòd prædictus ludus teneatur in prædicta domo vendicet ſibi locum prædi-

cta pena, quòd portæ comburantur, & quòd domus remaneat inhabitata, vt ſupra, & aliter non: & ſuper prædictis, & quolibet prędictorum Dominus Poteſtas teneatur, & debeat ſingulis duobus menſibus inquirere, & Inquiſitionem facere, & habeat arbitrium inquirendi, & puniẽdi vt ſupra. Et quòd Dominus Poteſtas, & quilibet exercens iuriſdictionẽ in Ciuitate Mediolani. Ad petitionem cuiuslibet Communis Burgi, vel loci, Capſinæ, molendini, teneatur, & debeat cogere omnes Tabernarios ſatisdarę, quod ipſi Tabernarij non tenebunt ludos, nec permittent in domibus ſuis ludere, ſub pœna librarum vigintiquinque tertiolorum. Et quòd Communia, Burgorum, & locorum, & Conſules, & Officiales, & quilibet eorum poſſint notificare, & denunciare Domino Poteſtati vel eius Vicario omnes, & ſingulos tenentes biſclatium, ſeù ludentes ad ludum taxillorum in eorum Burgis, & locis vel Territorijs, contra quos ſic notificatos teneatur ipſe Vicarius inquirere, & procedere ſecundùm formam Statutorum Communis Mediolani.

De pœna ludentis in nundinis, & mercatis. Cap. 117.

NOn ludatur ad biſcalatias in nundinis, nec mercatis, & ſi quis contrafecerit, quòd pœna duplicetur tàm ludentibus, quàm tenentibus biſclatiam & mutuantibus ad biſclatiam.

Quòd obligationes, contractus, & distractus facti occaſione biſclatiæ non valeant. Cap. 118.

OMnes obligationes, & pignorationes, alienationes, contractus, & diſtractus facti, & factæ occaſione biſclatiæ, ipſo iure ſit inanes & ſine effectu, & præſumantur etiam eſſe factæ, & facti occaſione biſclatiæ. Si famoſus præſtator biſclatiæ eas receperit per ſe, vel ſubmiſſam perſonam, & ille qui eam fecerit ſamoſus luxor fuerit.

Quòd non teneantur Betoræ niſi in certis partibus. Cap. 119.

AD hoc vt biſclatijs reſiſtatur, ſtatuitur, quòd nulla Betora, ſeù Taberna ſit nec permittatur extra aliquem locũ, niſi in aliqua parte, in qua ſit de neceſſitate, pro eo quod frequenter ibi iter, & non ſit proximius aliquis locus, vbi poſſit teneri taberna, & tunc fiat ſi per Offitium prouiſionum ſimul cum Iudice Turriſcredentiæ concedatur, & recepta ſatisdatione per Offitium prouiſionum librarum quingentarum tertiolorum de non tenendo, nec teneri permittendo biſclatiam, nec ludendo nec ludi permittendo ad ludum taxillorum, reginetæ, oſſilorum, borelarum, vel alterius biſclatiæ ſeù ad aliam biſclatiam. Et ſi qua Betora vel Taberna reperietur contra prædicta eſſe, teneatur Dominus Poteſtas, & quilibet Iuſdicens ipſas & ipſa facere derupari, & deſtrui, & procedere contra eos tenentes prædicta.

Quòd Anciani teneantur denuntiare ludentes, & tenentes ludum. Cap. 120.

ANciani Parochiarum Ciuitatis Mediolani, & ſuburbiorum teneantur, & debeant notificare ipſo die, vel ſequenti, pòſtquam fuerit præconiza-

conizatum Domino Poteſtati, vel eius Iudici ad maleficia deputato ludentes,& ludum tenentes,& mutuantes ad ludum,& bannitos de maleficio, & latrones,& homines malæ famæ habitantes in eorum Parochijs, & Domos, in quibus prædicta fuerint in pœna,& banno pro quolibet Anciano,& qualibet vice libris decem tertiolorum. Et quòd Poteſtas, quibuslibet duobus menſibus teneatur prædicta facere præconizari per Ciuitatem, & quòd Poteſtas,& eius Vicarius,& eius Iudices ad maleficia,poſſint,& debeant inquirere, & procedere, & condemnare Ancianos negligentes in prædictis.

De Aueritatoribus.Cap. 121.

SI quis Aueritator repertus fuerit ludere ad corezolam vel puluerettam condemnetur in ſoldis ſexaginta tertiolorum.

De procedendo contra infamatos de biſclatia. Cap. 122.

POteſtas, & eius Iudices poſsint ex officio ſuo inquirere prout melius videbitur eis conuenire contra infamatos de biſclatia,& illos qui ludũt, & mutuant ad ludum biſclatiarum,& illos qui tenent ludum, & illos qui faciunt furta, & recipiunt, & rapinas committunt, & eos compellere modis omnibus tam cautiones extorquendo ab eis,quàm etiam expellendo eos de Ciuitate Mediolani,quam etiam eos in confinibus ponendo,prout eis videbitur expedire vt prædicta ceſſent; & quòd de prædictis Poteſtas teneatur inquirere,& condemnare vt ſupra.

De Eodem. Cap. 123.

POteſtas,& eius Iudices teneantur,& debeant infra quindecim dies poſt inchoatum Officium biſclatiarum abſoluere vel condemnare ſub pęna qualibet vice Domino Poteſtati libris centum tertiolorum,& cuilibet Iudici libris vigintiquinque tertiolorum.

*De pœna euntis de nocte ſinè lumine,& cum armis. Cap.*124.

NVllus vadat cum armis ſine lumine, vel ſinè armis ſinè lumine,nec etiã cum armis cum lumine poſt tertium ſonum campanæ vſque ad campanam diei,& qui contrafecerit,ſi habuerit arma,amittat arma,& condemnetur in ſoldis quadraginta tertiolorum, & ſi non habuerit arma, condemnetur in ſoldis viginti tertiolorum.Et ſi fugerit,& non permiſerit ſe circari,& ſcribi,condemnetur in libris quinque tertiolorum. Quas pœnas, ſi contingerit aliquam per miſerabilem perſonam,vel pauperrimam in prædictis, vel aliquorum prædictorum incurrere poſſit Poteſtas vel eius Vicarius minorare, & etiam ſi ei videbitur aliquid modicum in zeppo poni facere, & vlterius non procedere, Eodem modo poſſit ipſe Dominus Poteſtas,ſeu eius Vicarius minorare pœnas,vel facere aliquid poni in zeppo, vt ſupra,in miſerabilibus, ſeu pauperibus perſonis incidentibus in Statuto de biſclatijs, & in alijs perſonis de modico ludentibus,vel ſuper ludo ſtantibus.

Digitized by Google

Quòd nullus vadat ad ſonandum de nocte cum viola, vel lauto.
Cap. 125.

NVllus vadat poſt tertium ſonum Campanæ, vſque ad Campanam diei, cum lumine, vel ſinè lumine, cum aliqua viola, vel lauto, vel alio in ſtrumento ad ſonandum, & qui repertus fuerit contrafeciſſe, condemnetur in ſoldis centum tertiolorum.

Quòd requiſitus dicat nomen, & cognomen ſuum. Cap. 126.

QVilibet requiſitus a Domino Poteſtate, vel ab aliquo eius Iudice, vel Collaterali, vel ab aliquo Magiſtratu, ſuum nomen, & cognomen dicere teneatur, & debeat dicere ſtatim nomen ſuum, cum ſuo cognomine, & qui contrafecerit, vel nomen, vel cognomen ſibi mutauerit condemnetur in libris decem tertiolorum, & minus arbitrio Poteſtatis.

De pœna portantis arma vetita per Ciuitatem. Cap. 127.

NVllus debeat portare arma offenſibilia, nec defenſibilia in Broleto nouo Communis Mediolani, nec infra confinia Broleti noui Communis Mediolani, nec per Ciuitate, nec Suburbia Mediolani, & qui contrafecerit, Si inuentus fuerit in Broleto, vel in confinibus Broleti condemnetur in libris vigintiquinque tertiolorum, & ſi alibi per Ciuitatem, vel Suburbia inuentus fuerit condemnetur in ſoldis viginti tertiolorum, & amittat arma. Saluo, quòd prædicta non habeant locum in illis qui venerint de foris ad Ciuitatem, vſque quò fuerint ad hoſpitia ſua, vel exierit domum ſuam, vel hoſpitium in cauſa eundi foris, & hoſpites teneantur denunciare hoſpitibus ſuis, vt arma depònant, alioquin ipſi hoſpites ſubſtineant illam pœnam, & condemnationem, & conſeruent foraſterios indemnes, & quòd Poteſtas non poſſit dare licentiam alicui contra prædicta.

De pœna portantis ferrum fraudoloſum. Cap. 128.

ALiquis Ciuitatis Mediolani, vel Comitatus, vel aliunde, non audeat nec debeat portare in Ciuitate Mediolani, Suburbijs, nec in Comitatu ferrum fraudoloſum, ſcilicèt ſtochum, ſeù miſericordiam, ſeù aliud ferrum ſtrictum, & acutum ſimile ſtocho, & miſericordiæ, & qui contrafecerit, perdat ſtochum & aliud ferrum fraudoloſum, & condemnetur in libris decem tertiolorum qualibet vice, nulla deffenſione admiſſa, & ſi fuerit in domo Poteſtatis, vel in Broleto, duplicetur pœna, Saluis alijs pœnis impoſitis contra portantes arma vetita.

De pœna Stipendiarii mutantis nomen, vel cognomen. Cap. 129.

QVilibet Stipendiarius pedeſter exiſtens, vel qui de cętero erit ad ſtipendium Domini, vel Communis Mediolani, qui reſpondebit ſub alieno nomine, quàm ſuo proprio nomine & cognomine, & nomine Patris in mo

ſtris

Digitized by Google

ctis fiendis per Officialem præfatę Dominationis, vel Communis Mediolani, de facto, & ſine aliqua condemnatione componat qualibet vice Communis Mediolani libris decem tertiolorum, & plus, & minus inſpecta qualitate facti, & perſonarum.

De pęna facientis ſocietatem, iuramentum, rixam, vel ligam improbam. Cap. 130.

NVlla perſona, vel Vniuerſitas cuiuſcunque conditionis exiſtat præſumat facere ſocietatem, nec iuramentum rei improbæ, rixam, vel ligã improbã, vel arma imponere in Ciuitate, vel Comitatu Mediolani, niſi pro taxando contratas Comitatus Mediolani, & reſiſtendo inimicis Communis Mediolani, & malefactoribus, & ſi quis contrafecerit, condemnetur ſi fuerit auctor in libris quingentis tertiolorũ. Si verò non fuerit auctor in libris centum tertiolorum, pro quolibet eorum, & minus arbitrio Domini Poteſtatis inſpecta qualitate facti, & perſonarum, & de prædictis teneatur inquirere, & condemnare, ex Officio.

De pęna attemptantis, vel procurantis contra iuriſdictiones, honores, & iura Communis Mediolani. Cap. 131.

NVlla perſona, nullaque Communitas, nec Vniuerſitas, ſeu terra cuiuſcunque ſtatus, dignitatis, vel conditionis exiſtat, audeat, nec præſumat directè, nec per indirectum, publicè nec priuatim, nec aliquo modo attemptare, nec procurare, quòd aliqua Communitas, vel Vniuerſitas comitatus diſtrictus, diocœſis, vel iuriſdictionis Mediolani, aut in cuius poſſeſſionem, ſeu quaſi iuriſdictionis, vel honoris ſit, vel fuerit Cõmune Mediolani exeat, nec eximatur, nec ſubtrahatur à ſubiectione iuriſdictione Dominio, nec honore Domini, nec Cõmunis Mediolani, nec quòd ſibi, aut alij ſupponatur ipſa Cõmunitas, Vniuerſitas, ſeu Terra, quã Dño, vel Cõmuni Mediolani, nec cõſulere, nec pronunciare eã eſſe exemptã à ſubiectione iuriſdictione Dominio, nec honore Domini, nec Communis Mediolani, nec alij quàm Domino, & Communi Mediolani eſſe ſuppoſitam, nec ſe ſupponere iuriſdictioni meri, & miſti Imperij, alicuius Ducis, Principis, Baronis, Communitatis, nec Vniuerſitatis nec alterius perſonę cuiuſcunque ſtatus, conditionis, vel dignitatis exiſtat, quàm Domino, vel Communi Mediolani nec ab aliquo ex prædictis impetrare, nec recognoſcere iuriſdictionẽ, vel cohertionem hominum, niſi à præfato Domino, vel Commune Mediolani, nec eis impetratis vti, poſtquam per citationem, vel cridam facta fuerit monitio quod eis iuriſdictionibus, & cohertionibus non vtatur per ſe, nec per interpoſitam perſonam, & ſi quis contrafecerit attemptando, vel procurando, ſupponendo, impetrando, vel ex quo fuerit prohibitũ, vtendo, non valeat, nec teneat. Sed quidquid fuerit cõtrafactum nullius ſit valoris, & momenti, & vlterius bona contrafacientis Cõmuni Mediolani, publicentur, & publicata eſſe intelligantur ipſo facto, tanquã patriæ ſuę proditoris, nec alicui ſuccedere poſsit. Sed omnes ſucceſsiones quæ interim poſt commiſſum crimen ad ipſum peruenire deberent, perueniant in Commune Mediolani, & tam ipſi, quàm eorũ deſcendentes heredes, ſint perpetuo extra

pro-

protectionem, & defenſionem Domini, & Communis Mediolani, nec audiatur in Ciuilibus, nec Criminalibus vllo tempore, & conſulentes, vel pronunciantes contra prædicta, vel aliquod prædictorum condemnentur in libris quingentis tertiolorum.

De pœna Damnati de hæreſi. Cap. 132.

DAmnati de hęreſi poſſint corporaliter puniri pęnis, tam Legibus, quàm Canonibus compræhenſis.

De inuitamentis. Cap. 133.

ALiqua perſona cuiuſcunque conditionis exiſtat, non audeat, nec præſumat facere aliquod inuitamentum gentium, ſeù hominum armatorum in Ciuitate, vel Comitatu Mediolani, nec gentes, ſeù homines armatos congregare in aliqua parte Ciuitatis, vel Comitatus Mediolani, pro aliqua diſcordia, guerra, contentione, vel lite, quam haberent, vel habere ſperarent, cum aliqua perſona, Collegio, vel Vniuerſitate Ciuitatis, vel Comitatus Mediolani, neque aliunde, nec aliqua alia de cauſa, uel occaſione, & quod aliqua perſona Collegium, vel vniuerſitas non debeat ire, nec ſtare, nec eſſe ad aliquod inuitamentum, cum armis, nec ſine armis, ad poſtulationem, vel requiſitionem alicuius, nec proprio motu ſuo, pro aliqua contentione, quæſtione, lite, vel controuerſia, ſeù guerra, vel diſcordia, quę eſſet, vel eſſe poſſet, ſeù ſperaretur eſſe inter aliquos ſingulares, ſeù Communia, vel Vniuerſitates, Ciuitatis, vel Comitatus Mediolani, vel aliunde, in aliqua parte Ciuitatis, vel Comitatus Mediolani, nec in aliqua aliæ parte extra Comitatum Mediolani, ſinè expreſſo mandato, & voluntate, ſeù publica, & manifeſta præconizatione facta per præcones Communis Mediolani ex parte Domini Poteſtatis Mediolani, & quòd aliqua perſona, Collegiũ, Vicinantia, Burgus, locus, Villa, vel Capſina, nec aliqua alia vniuerſitas non debeat currere, nec ire cum armis, ſeù aliquo genere armorum ad aliquam riſſam, miſclantiam, vel rumorem, quæ fierent, vel ſperarentur poſſe fieri in aliqua parte, Ciuitatis, vel Comitatus Mediolani, aliqua ex prædictis de cauſis, & qui contra prædicta, vel aliquod prædictorum fecerit, puniatur & condemnetur arbitrio Poteſtatis, inſpecta qualitate facti, & perſonarum, & quòd intelligatur, præſumatur, & habeatur pro plena, & integra probatione quantùm ad prædictas pœnas imponendas, & exigendas, ſi probetur per duos teſtes, vel vocem, & famam cũ vno teſte, aliquem vel aliquos feciſſe contra prædicta, vel aliquod prædictorũ, & quòd in prædictis, & pro pædictis, & eorum occaſione, Dominus Poteſtas, & eius Iudices, & quilibet eorum habeant merum, & liberum arbitrium inquirendi, cognoſcendi, & puniendi quemlibet contrafacientem ſummariè, & extra ordinem, & ſinè datione libelli, & ſinè ſtrepitu, & figura iudicij, & quolibet die feriato, & non feriato, cauſis collocatis, vel non, ad eorum & cuiuslibet eorum liberã voluntatem, nullo Statuto, conſilio, vel reformatione in contrarium facto nõ obſtante. Et quicunque fuerit condemnatus pro prędictis, vel ab aliquo prędictorum, teneatur & debeat ſoluere condemnationem de eo factam in pecunia numerata, & ſinè aliqua ſpe, alicuius compenſationis, vel remiſsionis, &

Digitized by Google

nis,& quòd non fiat aliqua ratio, in Ciuilibus,nec Criminalibus,nec eius petitio, vel defenſio admittatur alicuius qui fuerit condemnatus pro prædictis, vel eorum occaſione, donec integraliter ſoluerit in pecunia numerata, condemnationem de eo factam,& quòd ſi aliquis condemnatus pro prædictis, vel eorum occaſione peruenerit in fortiam Communis Mediolani, de carceribus non debeat relexari donec ſoluerit in pecunia numerata, vt ſupra dictum eſt,& quòd quilibet poſſit pro quamlibet perſonam, cõtra prædicta facientem accuſare,& denunciare,& quòd eius accuſationi,& denuntiationi plena fides adhibeatur, ſi probabitur per duos teſtes, vel per vocem,& famam,cum vno teſte fide digno aliquem vel aliquos contra prædicta,vel aliquod prædictorum feciſſe.

De Eodem. Cap. 134.

SI de cæterò in aliqua Vicinantia, Mediolani,vel Burgorum coniunctorũ Ciuitati Mediolani,ſeù in aliquo Burgo, Caſtro, Villa,loco,Capſina, vel Molendino,Comitatus Mediolani, fieret aliquod exemblamentum,ſeù Cõgregatio hominum armatorum pro aliqua contentione; diſcordia,vel guerra, ſeù riſſa,vel miſclantia quæ eſſet,vel ſperaretur in aliqua parte Ciuitatis, vel Comitatus Mediolani aliqua de cauſa,vel occaſione,ſinè præcepto, & licentia Domini Poteſtatis Mediolani, quòd Conſules, Anciani, & Offitiales ipſius Vicinantiæ,Burgi,Caſtri,loci,Capſinæ, vel Molendini, teneantur, & debeant dicere, & notificare Domino Poteſtati, ſeù Iudici ſuo prima die vel ſequenti ſi fuerit in Ciuitate,vel infra milliaria decem prope Ciuitatem,& tertia die ſi fuerit à uiginti milliaribus ſupra quarta die, de quo ipſa Congregatio fuerit facta, in qua notificatione contineatur, vbi, & in qua parte facta fuerit ipſa Congregatio,& qui ſeù de quibus locis ſunt illi, qui exeunt ad ipſam Congregationem,& etiam quilibet Conſules, & Anciani, & Offitiales, cuiuslibet Burgi, loci, Caſtri, Capſinæ, & Molendini,de quo iuerint de vicinis ſuis armatis ad ipſam Congregationem,ſeù exemblamentum, teneantur denuntiare,& manifeſtare infra primam,ſecundam,vel tertiam,aut quartam diem,ex quo iuerint ad ipſam Congregationem, corã Domino Poteſtate,vel ſuo Vicario,aut Iudice Maleficiorum. Et ſi contrafactum fuerit,condemnentur contrafacientes,arbitrio Poteſtatis, inſpecta qualitate perſonarum,& facti.

De non currendo, tempore rumoris, ad domum alicuius potentis. Cap. 135.

NVllus præſumat ire, ſeù currere cum armis, vel ſinè armis ad domum alicuius potentis,nec ad locum in quo eſt ille potens,tempore,vel occaſione alicuius rumoris,& ſi quis ſuppoſitus cõtrafecerit,ſinè fuerit equeſter,ſiue pedeſter,condemnetur arbitrio Poteſtatis inſpecta qualitate perſonæ & facti: ſi verò aliquis foraſterius currerit, ſeù iuerit tempore rumoris,vel tumultus ad domum alicuius potentis,amputetur ei pes, & dominus poteſtas teneatur,& debeat de prædictis inquirere, punire, & condemnare ex officio.

Quòd

Quòd foraſterij, non intrent in Domos hominum. Cap. 136.

NVllus Stipendiarius Communis Mediolani, nec aliquis alius foraſterius audeat, & præſumat intrare, nec ſi intraſſet, permanere in domum aliquam alicuius Ciuis Mediolani, nec alicuius Monaſterij, Hoſpitalis, nec Eccleſiæ, contra voluntatem illius, vel illorum, cuius eſſet illa dom⁹ & ſi quis contrafecerit, puniatur & condemnetur in libris quinquaginta tertiolorum, & quilibet qui intraſſet aliquam domum, vel teneret contra voluntatem cuius eſſet domus, vel contra voluntatem illius, qui regeret Hoſpitale, Monaſterium, vel Eccleſiam, teneatur eam ſpatiare infra tertiã diem, ſub prædicta pœna, & vltra perdant arma, & equos, quos & quæ habent, & poſſint offendi in auere, & perſona impunè, & debeant caſſari a ſtipendio Communis Mediolani, & pro caſſo, & caſsis habeantur.

De violentijs præteritis. Cap. 137.

OMnes, & ſinguli, cuiuſcunque conditionis, dignitatis, vel ſtatus exiſtant, & quæcunque Collegia, & Vniuerſitates, qui vel quæ occupaſſent, vel turbaſſent, vel inuaſiſſent, & occupatas, & turbatas, vel inuaſas detinuerit, ab anno curſo milleſimo trecenteſimo vigeſimo ſecundo, vſque ad menſem Iunij, anni curſi milleſimo trecenteſimo quinquageſimo primo, poſſeſſionem, vel quaſi alicuius rei, vel iuris, vel violentiam commiſiſſent qualitercũq; in aliqua re, vel iure alicuius ſæcularis, vel eccleſiaſticæ perſonæ Collegij, Communis, vel Vniuerſitatis, teneantur, & debeant infra decẽ dies à die requiſitionis, de eo fiendę pro parte, vel ex parte Domini Poteſtatis, vel alicuius Iuſdicentis, qui per tempora fuerit, poſſeſſionem, vel quaſi illius rei, vel iuris, & ipſas res, & iura liberè, dimittere, & relaxare, in manibus Domini Poteſtatis, ſeù Iuſdicentis, dimittentes, & reſtituentes poſſeſſionem, vel quaſi dictarum rerum, & iurium, vt ſupra, ſint immunes ab omni pœna, ipſeque Poteſtas, ſeù Iudices, infra tertiam diem teneatur, & debeat poſſeſſionem, vel quaſi dictarum rerum, & iurium tradere, vel quaſi tradere, dimittere, & reſtituere ſpoliato, vel vim paſſo. Saluo iure proprietatis occupatori, vel inuaſori dictæ rei vel iuris, omni appellatione, & querela, de prædictis omiſſa, & reiecta.

De pœna committentis, vel committi facientis ſpoliationem in re mobili. Cap. 138.

SI qua perſona, Collegium, vel Vniuerſitas cuiuſcunque ſtatus, dignitatis, vel conditionis exiſtat admodũ ſpoliauerit, vel ſpoliari fecerit aliquem, vel aliquam ſingularem perſonam eccleſiaſticam, vel ſecularẽ, Commune, Collegium, vel Vniuerſitatem, de aliqua eius poſſeſsione, vel quaſi rei immobilis, vel iuris inhærentis alicui rei immobili, vel de fructibus decimationis, vel de alia quacunque re immobili, puniatur, & condemnetur in libris quingentis tertiolorum, pro quolibet eorum, & minus, arbitrio Iuſdicentis ſecundum qualitatem delicti, & perſonæ delinquentis. Et nihilominus teneatur, ſeù teneantur reſtituere poſſeſſionem, ſeù quaſi cum fructibus ſpoliato. Et inſuper condemnetur, quòd in futurum non debeat ipſũ ſpo-

ſpoliare, compellatur ſuper hoc præſtare ſatiſdationem per omnia iuris remedia & vltra prædicta relegetur, ſi videbitur Iuſdicenti; inſpecta qualitata perſonarum, & facti, & eo caſu quo videbitur Iuſdicenti ipſum ſpoliantem, ſeù ſpoliari facientem eſſe relegandum, tunc relegetur longè à Ciuitate Mediolani per milliaria centum, vel minus, arbitrio Iuſdicentis, vbi ſtet per quinquennium, vel minus arbitrio Iuſdicentis, inſpecta qualitate perſonarum, & facti vtſupra, dum in caſu relegationis, vel relegetur extra Comitatum Mediolani, & cogatur ſatisdare, de libris mille tertiolorum, cum bonis fideiuſſoribus Mediolani de parendo mandatis dicti Iuſdicentis, & ſeruandis confinibus.

De ui moleſtatiua, turbatiua, vel inquietatina poſſeſſionis. Cap. 139.

SI aliqua Vniuerſitas, Collegium, vel perſona cuiuſcuq; ſtatus dignitatis, vel conditionis exiſtat admodũ moleſtauerit, vel turbauerit, vel inquietauerit vel moleſtari, vel turbari, ſeù inquietari fecerit aliquem, vel aliquam perſonam eccleſiaſticã, ſeù ſecularum Colegiũ, vel Vniuerſitatem in aliqua eius poſſeſsione, vel quaſi rei immobilis, nec iuris inhęrẽtis alicui rei immobili, vel fructibus decimæ vel iure decimacionis, vel quacunq; re immobili puniatur, & cõdẽnetur in libris trecentis tertiolorum, pro quolibet eorum, & minus arbitrio Iuſdicentis ſecundùm qualitatem delicti, & perſonæ delinquentis & nihilominus teneatur, & debeat dimittere moleſtatum, inquietatum, vel turbatum in pacifica eius poſſeſsione, vel quaſi, & inſuper condemnetur quòd in furtum non debeat ipſum moleſtare, inquietare, nec turbare, ſuper hoc compellatur præſtare ſatiſdationẽ, per omnia iuris remedia, & vltra prædicta relegetur, ſi videbitur Iuſdicẽti, inſpecta qualitate perſonarum, & facti, & eo caſu quo videbitur Iuſdicenti, ipſum moleſtantẽ, inquietantem, vel turbantem, vel fieri facientem eſſe relegandum, tunc relegetur lõgè à Ciuitate Mediolani, per milliaria quinquaginta, vel minus arbitrio Iuſdicentis, vbi ſtet per Triennium vel minus arbitrio Iuſdicentis, inſpecta qualitate, ut ſupra, & cogatur ſatisdare de libris quingentis tertiolorum, cum bonis fideiuſſoribus Mediolani de parendo mandatis Iuſdicentis, & ſeruandis confinibus.

De contractibus ſuper rebus inuaſis. Cap. 140.

OMnes contractus, vel quaſi cuiuſcunq; generis exiſtant facti ſuper rebus in quibus ſit violentia, vel inuaſio commiſſa, vel earum occaſione ab anno MCCCXXII. citra vſque ad kalendas menſis Iulij, anni curſi MCCCLI. Ipſo iure ſint nulli, & pro nullis, & caſsis habeantur, & teneantur, quantum ſit in præiudicium ſpoliati, quo ad recuperandam poſſeſsionem, ſeù quaſi eo, qui datum haberent, vel cauſam, nihilominus regreſſum habeant contra datorem ſuum.

Quòd in violentijs agnati teneantur, pro agnatis non ſuppoſitis. Cap. 141.

SI contingerit aliquem non ſuppoſitum Iuriſdictioni Communis Mediolani, uel qui ipſam Iuriſdictionem declinaret in futurum committere,

F

mittere, inquietationem, moleſtationem, inuaſionem, occupationem, turbationem, vel violentiam, in aliqua re immobili, vel iure, quod Fratres, Nepotes, Patrem, vel alij agnati vſque ad ſeptimum gradum ſecundum Iura Ciuilia computandum, teneātur ad prædictam reſtitutionem, & diuiſiones poſſeſsionis cum fructibus. Si ſpoliatio interceſſerit & ſiuè interceſſerit, ſiuè non, ad ipſum moleſtandum, in futurum, & à qualibet moleſtatione per eum fienda releuandum. Et nihilominus prædicti non ſubiecti, vel qui declinant ipſam iuriſdictionem, qui committerent prędicta, vel aliquid predictorum, ſint exempti ab omni protectione, defenſione, beneficio, auxilio, & à Statutis prouiſionibus, & reformationibus, & conſuetudinibus Cōmunis Mediolani, & nihilominus ſpoliati reſtituātur, & reducātur in poſſeſſione omnium rerum ſpoliatarum, & qui turbati, vel moleſtati, ſeù inquietati fuerint, pacificè manuteneantur in poſſeſſione rerum, in quarũ poſſeſſione fuerint turbati, inquietati, vel moleſtati.

De violentijs notificandis, per Antianos, Parochiarum, Rectores, Conſules, Officiales, & Communia Terrarum. Cap. 142.

ANciani Parochiarum Mediolani, Rectores, Conſules, Officiales, & Communia Burgorum, Locorum, Caſtrorum, Capſinarum, Molendinorum, Communitatum Mediolani, teneantur & debeant infra octo dies, à die violentiæ commiſſæ, notificare dicto Domino Poteſtati, vel eius Iudici ad maleficia, omnes violentias, occupationes, inuaſiones, moleſtationes, & turbationes factas, & quæ admodũ fierent in ipſis Parochijs, Burgis, Locis, Capſinis, & Caſtris, & Molendinis ſub pœna, & banno, pro quolibet Antiano librarum quinquaginta tertiolorum, & cuilibet Conſuli, Rectori, & Officiali, cuiuslibet Burgi librarum quinquaginta tertiolorum, & Loci Caſtri, & Capſinæ, & Molendini, librarum vigintiquinque tertiolorum, qualibet vice de ſuo ꝓprio aere, & Cōmuni Burgi, librarũ centũ tertiolorũ, & Loci, Caſtri, & Molendini, librarũ quinquaginta tertiolorũ qualibet vice. Et ſi in prędictis fuerint negligentes dicti Antiani, Conſules, & Officiales, & Communia, quòd dictus Dominus Poteſtas, & eius Iudices ad maleficia, & quiſque eorum, poſſint, teneātur, & debeant ſuo Officio, contra eos, & ea inquirere, & condemnare, & punire, vt ſupra, & Dominus Poteſtas Mediolani præſens, & futurus, teneatur facere fieri cridam de prædictis in Broleto nouo Communis Mediolani, & per Ciuitatem in locis conſuetis, videlicet, præſens infra octo dies à publicatione præſentium, & futuri Statutorum, infra octo dies ab introitu ſui regiminis.

Quòd calumniatus de violentia, detineatur quouſque ſatiſdederit. Cap. 143.

INquiſitione formata, ſeù accuſa, vel notificatione data, de prædictis, vel aliquo prædictorum, Dominus Poteſtas & eius Iudices ad maleficia, & quicunque eorum teneantur calumniatus de violentia, capere, & perſonaliter retinere quouſque præſtiterint bonam, et idoneam ſatiſdationem, cum bonis fideiuſſoribus, qui non ſit de magnatibus Mediolani, uel parendo mandatis dicti Domini Poteſtatis, & eius Iudicis, & de reſtituendo, &

ſaluando,

Digitized by Google

ſaluando res in quibus commiſerit violentiam,& totum id in quo condemnarentur ſuper ipſa inquiſitione,accuſa,vel notificatione.

Quòd in Crimine ſpoliationis, poſſeſſionis,inquietationis,vel turbationis procedatur ſummariè. Cap. 144.

IN Crimine ſpoliationis, poſſeſsionis. vel quaſi moleſtationis, inquietationis, vel turbationis, & in Crimine eius qui fecit vel fieri fecerit prædicta, vel aliquid prædictorum, Dominus Poteſtas & eius Iudices maleficiorum, & quilibet eorum, omni exceptione, niſi de bannito Maleficij remota. Dum tamen inquiſitio habeat debitam formam, per reſpectum ad locum, & tempus, & declarationem res in qua dicitur commiſſum eſſe delictum, poſsit, teneatur, & debeat ex Officio ſuo ſummariè, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, omni iuris, & Statutorum ſolemnitate omiſſa, de prædictis & quolibet prædictorum, poſtquam eis vel alicui eorum notificatum fuerit, inquirere & inquiſitionem facere, & ſuper ea procedere, condemnare, & pronuntiare, infra menſes duos poſt publicationem Proceſſus, ſub pęna librarum quinquaginta tertiolorum Poteſtati, & libras centum iuſdicenti, & toties quoties prædicta non ſeruauerit, & executioni non mandauerit. Et de prædicta ſpoliatione, moleſtatione, inquietatione, & turbatione, & quolibet prædictorum credatur ſacramento ſpoliati, vel moleſtati, inquietati, vel turbati, cum vno teſte idoneo, & fide digno, vel cum probatione, de voce, & fama.

IDem in omnibus, & per omnia locum habeant, ſi data fuerit Accuſa.

Quòd communia teneantur ſoluere fictum, pro ſediminibus, & terris, quæ propter potentiam alicuius non laborentur, vel non habitarentur. Cap. 145.

SI propter expreſſam, vel tacitam conuentionem alicuius Burgi, vel loci, vel propter nimiam potentiam, aut malitiam alicuius, terra, ſeù ſedimen alicuius ſingularis perſonæ eccleſiaſticæ, vel ſęcularis, Collegij, Conuentus, vel Vniuerſitatis irent guaſta, vel non permitterentur laborari, vel habitari, ſeù non laborentur, vel non habitarentur, quod Communia, Burgorum, & Locorum, Capſinarum, & Molendinorum. nobiliũ, & vicinorum, in quorum Burgis, Locis, & eorum Territorijs fuerint ſedimina, ſeù terræ, quæ irent guaſta, ſeù guaſtę, vel nõ permitterentur laborari, vel habitari, vt ſupra, teneantur ad ſoluendum fictum illorum ſediminum, & terrarum tantum quantum illa terra, & ſedimina conſueuerant, ſeù poterant affictari, & de prædictis ſtetur, & ſtari debeat ſacramento illius, cuius illa ſedimina, & terræ eſſent, cum vno teſte idoneo & fide digno, vel cum probatione, de voce, & fama, & de prædictis Dominus Poteſtas, & eius Iudices ad maleficia, & quiſque eorũ teneantur, & debeant ex officio ſuo inquirere, punire, & condemnare, ſummariè, & ſine ſtrepitu, & figura Iudicij, & datione libelli, non obſtantibus cauſis collocatis, nec collocandis, vel quòd ille, cuius erit illa terra, vel illud ſedimen guaſtum, ſeù non permitterentur laborari, ſeù habitari non fuerit ad exercitus, vel quòd frodra, ſeù taleas non ſoluerit.

Digitized by Google

De Aduocato, & Procuratore dando deponenti quærimoniam in violentijs. Cap. 146.

SI quis depoſuerit quærimoniam, de aliqua occupatione, vel inuaſione, vel turbatione, vel quaſi alicuius rei ſibi factæ, & dixerit ſe non poſſe habere Aduocatum, vel Procuratorẽ, quòd Dominus Poteſtas, & eius Iudices teneantur, & debeant eidem dare vnum, vel plures Aduocatum, ſeù Aduocatos, & Procuratores vnum, vel plures, & modis omnibus eos compellere: cum competenti ſalario ad prædictam Aduocationem, & Procurationem faciendam pręſtito ſacramẽto, per ipſum Aduocatum, ſeùAduocatos, & Procuratores de ipſa Aduocatione, &. Procuratione bona fide, & fideliter faciendis.

De pœna facientis iniuriam, dicto, facto, vel ſcripto. Cap. 147.

QVicunque alicui perſonæ iniuriam fecerit, dicto, facto, vel ſcripto, puniatur arbitrio Iuſdicentis, ſecundùm qualitatem iniuriæ, & perſonæ iniuriantis, ac iniuriatæ, & loci, & temporis, in quibus illata eſſet iniuria, & de prędictis Poteſtas, & Iudices eius ad maleficia deputati, & quilibet alius Iuſdicens in Ciuitate Mediolani, habeãt arbitrium puniendi, & condemnandi ſummariè, & ſine ſtrepitu, & figura iudicij, & de prædictis ſtetur ſacramento iniuriati, cum vno teſte idoneo, & fide digno.

Quòd Statuta edita, ſuper violentijs executioni mandentur. Cap. 148.

PRædicta, & quodlibet prædictorũ ędita, ſuper violentijs executioni mãdentur, vt ſupra, non obſtantibus allegationibus, ſeù exceptionibus ſociorum, vel callearum, vel exercitus, vel banni, ſeù contumaciæ ciuilis.

In quos debeat peruenire condemnatio de violentia. Cap. 149.

MEdietas omnium pœnarum imponendarum, occaſione prædictarum violentiarum perueniat, & peruenire debeat in offenſum, ſeù eius hæredes, & alia in Communi Mediolani.

De confirmatione Prouiſionum factarum, ſub Bulletis, & Stipendiarii fugientibus. Cap. 150.

PRouiſiones factæ ſuper Bulletis, & ſuper Stipendiarijs fugientibus ad voluntatem Domini, in ſuo ſtatu permaneant.

De ratificatione Prouiſionum factarum, contra tractantes, contra Statum Domini. Cap. 151.

PRouiſiones, & Statuta Comunis Mediolani, facta in anno 1330. & ab inde citra; contractantes, vel procurantes contra Statum præſentem, vel mittentes, vel recipiẽtes litteras à rebellibus, vel ad rebelles in ſuo Statu, ad voluntatem Magnifici Domini noſtri permaneant.

R V-

Digitized by Google

RVBRICA GENERALIS

Statutorum Extraordinariorum Maleficiorum.

Quando initium regiminis Poteſtatis, & cuiuslibet exercentis iuriſdictionem intelligatur incipere. Cap. 152.

INi:'am regiminis Poteſtatis, intelligatur de ſex menſibus, in ſex menſes, Si contingat vltra ſex menſes regimen prorogari. Idem ſit in quocunque exercente Iuriſdictionem.

De non perſequentibus accuſam, ſeù denunciationem. Cap. 153.

SI in vna accuſa, ſeù denunciatione fuerint plures accuſati, ſeù denunciati cenſeatur quò ad Statutum de remiſſione accuſæ, ſeù denunciationis tantùm vna accuſa, ſeù denunciatio.

IDem ſit ſi in accuſa, ſeù denunciatione fuerint plures accuſatores, ſeù denunciatores, quòd cenſeatur eſſe tãtùm vna accuſa, ſeù denunciatio, quo ad remiſsionem, vt ſupra.

IN illis Maleficijs; in quibus nõ poteſt fieri condemnatio, vltra libras quinquaginta tertiolorum Communi Mediolani applicanda, non poſsit vlterius per Officium procedi, ſi facta fuerit pax, vel remiſſio.

IN remiſsione accuſæ, vel denuntiationis, & in accuſa ſeù denũtiatione nõ probata de crimine de quo pęna eſſet arbitria in perſona vel auere, cẽſeatur tanquàm ſi eſſet crimen, ex quo non ingereratur pœna ſanguinis.

SI quis aliquem accuſauerit, vel denuntiauerit corã aliquo Iuſdicente de aliquo crimine, & ipſam accuſam, ſeù denuntiationem proſecutus fuerit vſque ad ſententiam. Si lata fuerit ſententia abſolutoria talis accuſans condemnetur in libris quinquaginta tertiolorum. Si accuſatio, vel denuntiatio fuerit de crimine, ex quo pœna ſanguinis ingeratur in libris decem tertiolorũ. ſi fuerit de crimine ex quo pœna ſanguinis non ingeratur, & in vtroq; dictorum caſuum condemnetur talis accuſator ſeù denũtiator in expenſis accuſato ſeù denuntiato, quarum pœnarũ medietas perueniat in Cõmune Mediolani, & alia in accuſatũ vel denuntiatum. Et ſi plures accuſauerit, vel denuntiauerit etiam in eadẽ accuſatione, vel denuntiatione, & proſecutus fuerit, vt ſupra, & lata fuerit ſententia abſolutoria, vt ſupra, condemnetur pro quolibet accuſato, ſeù denunciato in quantitate ſupra comprehenſa in quolibet caſu, ſingula ſingulis congruè referendo, & in expenſis, vt ſupra.

QVicunque aliquem accuſauerit, ſeù denunciauerit coram aliquo Iuſdicente, & ipſam accuſam, ſeù denunciationem remiſerit, infra decem dies a die requiſitionis factæ, ſuper illa accuſatione, ſeù denunciatione nulla, & valeat talis remiſſio, nec vlterius poſſit procedi virtute dictæ accuſationis, vel denũciationis, & omne bannũ nõ præteritum, & omnis

Pro-

Digitized by Google

proceſſus occaſione dictæ accuſationis, vel denunciationis datum, vel factum ipſo iure, nulli ſint, & pro nullis reputentur ipſo iure, & cancellentur de libris, & actis Communis Mediolani, quotieſcunque fuerit requiſitum niſi ſit de illis Criminibus, in quibus poſſit aliàs per Officium inquiri ſecundùm formam Statutorum præſentium, quibus caſibus poſſit inquiſitio formarí, & procedi per Officium, non obſtante dicta remiſſione, & remittens ſoluere teneatur Communi Mediolani, libras quinque tertiolorum, Si ſcit tale crimen, ex quo pœna ſanguinis ingeratur. Si verò ſit tale crimen ex quo pœna ſanguinis non ingeratur, ſoluere teneatur Commune Mediolani, ſoldos viginti tertiolorum. Si verò poſt prædictos decem dies a die requiſitionis fecit ſupra alia ſuper illa accuſa ſeù denũtiatione, accuſans, ſeù denũtians remiſerit ſupra dictam accuſam ſeù denuntiationem, valeat & teneat talis remiſſio, nec vlterius procedatur ſuper dicto crimine virtute dictæ accuſationis, vel denuntiationis: & omne bannum non præteritum, & omnis proceſſus occaſione dictæ accuſationis, vel denuntiationis datum, vel factũ ipſo iure nulli ſint, & pro nullis reputẽtur, & cãcellentur ipſo iure de libris, & actis Communis Mediolani, quotieſcunque fuerit requiſitum, niſi ſit de illis criminibus, in quibus poſsit aliàs per Officium procedi, & inquiri ſecũdùm formam præſentium ſtatutorum, quibus caſibus poſſit inquiſitio formari, & procedi per officium, non obſtante remiſsione. Et remittens ſoluere teneatur Communi Mediolani libras decem tertiolorum, ſi ſit tale crimen ex quo pœna ſanguinis ingeratur. Si verò pœna ſanguinis non ingeratur, ſoluere teneatur Commune Mediolani, libras quinque tertiolorum.

SI accuſa, ſeù denuntiatio in aliquo caſu fuerit remiſſa poſt dies decem à die requiſitionis factæ ſuper illa accuſa, ſeù denuntiatione abſque voluntate accuſati, ſeù denuntiati, teneatur ipſe accuſans ſeù denuntians ſoluere expenſas ipſi accuſato, ſeù denunciato, ad quam reſtitutionem, compellatur ipſe accuſans ſeù denuntians, ac ſi ad eas expenſas ſententialiter foret condemnatus.

ACcuſatio, ſeù denũtiatio facta de aliquo, coram aliquo Iuſdicente de crimine homicidij vel ſcachi, vel perditionis Ciuitatis vel Burgi, vel Loci, vel Caſtri, vel ſingularis perſonæ factæ cum inimicis Communis Mediolani, nullo modo remitti poſſit.

De remuneratione Pedis amputati, & Manus amputatæ. Cap. 154.

PRo remuneratione, & medicatura pedis, & manus amputati, vel amputatæ per Commune Mediolani, non ſoluatur de auere Communis Mediolani, niſi tantùm tempote amputationis, & tunc demum libras tres tertiolorum, pro medicatura pedis, vel manus ſoluetur, & non vltra.

De remuneratione Offitialis, ſeù iugulatoris hominum. Cap. 155.

MEnegoldus, ſeù iugulatator hominum, pro Iuſtitia habeat ſalarium à Communi Mediolani, omni anno libras centum viginti tertiolorum, pro mercede eius, qui habet facere pro Iuſtitijs, & tormentis, & caſſotis, manerijs, ſugetis, omnibus expenſis, proinde fiendis. Et quòd fiat ſolutio, de menſe, in menſem, per Caneuarium Communis Mediolani.

Quòd damnum, & iniuria commiſſum in perſona, & rebus banniti de maleficio remaneat impunitum, & impunita. Cap. 156.

OMne damnum, iniuria, & maleficium datum, & factum in perſona, vel rebus banniti de maleficio, ex quo pœna mortis ingeratur, perpetuò remaneat impunitũ, & impunita, & vbi Proceſſus fieret, per quemcunq; rectorem, ſit ipſo iure nullus, eo excepto, quòd ſi offenſiuo fieret illi bannito, per illum, vel illos, qui in pace, vel tregua, ſeccum forent proinde maleficiũ puniatur, ac ſi in banno maleficij offenſus non eſſet. Si verò quis fuerit bannitus de maleficio, ex quo pœna ſanguinis citra mortem ingeratur, poſſit in rebus, & perſona citra mortem impunè offendi. Si verò, quis fuerit de maleficio, ex quo pœna ſanguinis non ingeratur, poſſit in rebus, ſed non in perſona impunè offendi, & prædicta non habeant locum in bannito de maleficio, & fideiuſſoria.

De remuneratione conſignantis bannitum, vel malefactorem. Cap. 157.

QVilibet bannitus de Maleficio Communis Mediolani, conſignauerit, val conſignari fecerit aliquem bannitum Maleficij in fortiam Cõmunis Mediolani, de banno eximatur, ſi ipſe eſt bannitus ex ſimili banno, vel minori, vt erat ille, quem conſignauerit, vel conſignari fecerit. & ſi ille qui dictũ bannitum conſignauerit, vel conſignari fecerit non eſſet bannitus, liceat ipſi facere eximi vnum alium bannitum de ſimili banno, vel minori. Et ꝙ Poteſtas, vel Indices prouiſionum teneantur tales bannitos facere eximi de banno, & ipſo iure pro exemptis habeantur. Eodem modo eximantur, & ipſo iure per exemptis habeantur, de condemnatione, ſi qua condemnatio ſecuta fuerit, ob ad bannum, ſeù occaſione dicti banni. Et ꝙ conſignationes, quæ fient de aliquo bannito ſcribantur, & regiſtrantur ad officium dominorum duodecim Prouiſionum, vel ad Gubernatores Statutorum Cõmunis Mediolani. & ſi qua remuneratio, & exemptio alicuius banniti fuerit ſubſecuta ratione dictarum conſignationum, ſimili modo ſcribatur penes dictam conſignationem, ad hoc vt appareat, quòd conſignans fuerit aſſecutus præmiũ ex eadem conſignatione: alioquin exemptio banni, & condemnationis quæ fieret occaſione dictę conſignationis non teneat, nec ob hoc aliquod præmium conſequatur. Quod Statutum non habeat locum in illis de la Turre, nec in eorum fauorem.

De remuneratione conſignantis bannitum, vel malefactorem, qui puniatur. Cap. 158.

QVilibet, ſiuè ſit Ciuis, ſiue Contadinus, ſiuè Foraſterius, ſiuè habeat, ſiuè non, ſiuè ſit communitas, qui vel quæ ceperit, & conſignauerit in fortiam Cõmunis Mediolani, aliquem malefactorem, qui veniat puniendus ad mortem, habeat à Cõmuni Mediolani, libras quinquaginta tertiolorum. & ſi non veniat puniendus ad mortem, Sed ad aliam pœnam ex quo amittat membrum, habeat libras vigintiquinque tertiolorum hoc intellecto, quòd ſi ille, qui eum ceperit, & conſignauerit, vtſupra velit prædictam pecuniam, non habeat beneficium præcedentis Statuti.

De

Digitized by Google

De Maleficijs notificandis. Cap. 159.

ANtiani cuiuslibet Parochiæ, ea die, qua homicidium, vel ferita ſangui
nolenta facta fuerit, in eorum Parochijs, vel ſequenti die, teneantur
notificare ipſam feritam, ſeù homicidium coram Domino Poteſtate, vel Iu-
dice ſuo ad maleficia. Et hoc ſub pœna librarum quinque tertiolorum, de
ſuo proprio auere, pro ſola ferita ſanguinolenta, & libras decem tertiolorũ
pro ferita, ex qua moriatur homo. Item Conſules, & Officiales, cuiuslibet
Burgi, vel loci teneantur modo ſimili notificare feritas ſanguinolentas, &
homicidia quæ in eorum Burgis, & Locis fuerint perpetrata, & hoc infra
quintam diem, ſub pœna Communi Burgi, librarum decem tertiolorum, ſi
fuerit commiſſum homicidium, & librarum quinque tertiolorum, ſi fe-
rita ſanguinolenta, & communi loci librum quinque tertiolorum, ſi fue-
rit commiſſum homicidium, & librarum trium tertiolorum ſi ferita ſangui-
nolenta facta fuerit, ex qua non moriatur homo, & prædicta habeat locum,
Si fuerit ab ortu ſolis, vſque ad occaſum. Et ſi prædicti Antiani, & Conſu-
les fuerint negligentes in notificando, vt ſupra, quòd Poteſtas, & eius Iudi-
ces deputati ad maleficia, poſſint inquirere, de ipſa negligentia, contra ip-
ſos Antianos, & Conſules, & ipſos punire, & condemnare, vt ſupra. Et prædi-
cta omnia, & ſingula in prædictis capitulis ſuperius deſcripta non habeant
locum, Si miſclantia, ferita, vel homicidium fieret inter Foraſterios.

De robarijs, & captionibus, & earum reſtitutionibus. Cap. 160.

SI qua robaria facta fuerit, vel aliquis captus, qui ſe redimerit de die, ab
ortu ſolis vſque ad occaſum, ſcilicèt in Comitatu Mediolani. Si quidem
in valle Ticini, facta fuerit dicta robaria, vel captio Communia, Burgorum,
Locorum, Capſinarum, & Moledinorum, quæ ſunt propinqua loco robariæ,
vel captionis, circũquaque per tria milliaria, tàm nobilium, quàm vicino-
rum tempore dictæ robariæ, vel captionis ibi habitantium, teneantur ad re-
ſtitutionem dictæ robariæ, & redemptionis tantùm de robato, vel capto,
vel eius hęredibus, vel religioſis perſonis, cũ expenſis. Si verò alibi, quàm in
Valle Ticini, facta fuerit aliqua roberia, vel aliquis captus, qui ſe redime-
rit, teneantur Communia, Burgorum, Locorum, Capſinarum, & Molendi-
norum, tam Nobilium, quàm vicinorum propinqua per duo milliaria, vt ſu-
pra ad reſtitutionẽ dictæ robariæ, & redemptionis tantùm, & faciendam di-
ctis derobatis, vel captis, ſeù hæredibus eorum. Et quòd credatur ſacra-
mento dicti derobati, & illius, qui ſe redimerit de loco robariæ, & captio-
nis, & de quantitate, ſeu extimatione rerũ derobatarum, & redemptionis,
Inſpecta qualitate rerum derobatarum, indicijs præcedentibus arbitrio ta-
men Poteſtatis. Et quòd fideiuſſores conſtituti in ſatiſdationibus, quæ fiet
ad Cameram, teneantur ad reſtitutionem prædictam faciendam, & ſi prædi-
cta Communia Burgorum, Locorum, Capſinarum, & Molendinorum, nobi-
lium, & vicinorum, vt ſupra, conſignauerint maleſactorem, vel malefacto-
res infra dies triginta, poſt robariam, vel captionem factam, quòd ipſi non
teneantur ad reſtitutionem prædictorum. Et quòd illa reſtitutio compar-
tiatur inter Communia Burgorum, & Locorum, Capſinarum, & Molendino-

rum,

Digitized by Google

rum, tam nobilium; quàm vicinorum, vt ſupra, videlicèt duæ partes, pro auere, & tertia pars pro perſonis; ad quam reſtitutionem non teneantur Viduæ; nec Orphani; nec miſerabiles perſonæ; nec minores annis decem ſeptem, & inſuper Dominus Poteſtas, & eius Iudices, & quilibet eorum habeant plenum arbitrium, & omni die poſſint cognoſcere, & ſi contingerit dicta Communia, vel aliquem eorum bannum recipere occaſione prædicta, banno præterito, poſſit, & debeat Iudex teſtes recipere, & in cauſa procedere, & ſententiare, & condemnare, proinde, ac ſi lis foret conteſtata; non obſtante abſentia ipſorum Communium, vel alicuius eorum prędictis, Communibus nobilium, & vicinorum, habentibus regreſſum cõtra robatores, & captores, & eorum receptores, & eorum rerum, & bona. Et quòd Iudex Maleficiorum teneatur procedere contra malefactores, & robatores, eos banniendo, & bona ſua confiſcando, ita quòd ipſa bona perueniant in vtilitatẽ ipſorum cõmunium, & ſingularum perſonarum, quæ compellerentur ad reſtitutionem robariæ, & redemptionis, & ſi Poteſtas, & eius Iudices fuerint in prædictis negligentes, condemnetur Poteſtas in libris quingentis tertiolorum, & eius Iudices in libris tercentis tertiolorũ. Et prædictum Statutum non vendicet ſibi locum in robarijs, nec captionibus, quæ fierẽt per rebelles Cõmunis Mediolani, congregatos in multitudine ad banderam, quibus non poſſit reſiſti per illa communia, hoc autem ſit in cognitione, & arbitrio Domini Poteſtatis, vel Iudicis, coram quo quæſtio verteretur.

De menſuratura Milliarij. Cap. 161.

BRachia tria millia ad paſſum veterem, de lignamine non maiorem, nec minorem ſed mezanum; ſignatum in lapide, qui eſt in Broleto nouo Communis Mediolani, faciunt Milliarium vnum, & debet incipi ad menſurandum in capite Burgi, vel Loci, vſque ad locum robariæ, vel captionis, & debet menſurari per illas partes, per quas poſſunt ire boues, & equi, ſiuè ſtrata, ſiuè via, ſiuè ſenterium ſit. Saluo quòd per hoc Statutum, non derogetur Statuto, de iure reddendo foraſterijs, in hominibus Lombardiæ. Sed in alijs perſonis extra Lombardiam ſeruetur hoc Statutum, prout iacet, & ſi quis ſcienter receptauerit illos malefactores, vel robatores, vel aliquem eorum, condemnetur in libris ducentis tertiolorum. Et nihilominus teneatur, & conueniri poſſit ad reſtitutionem rerum derobatarum, & redemptionem, & quemadmodum poſſent illi robatores.

Qualiter Communia teneantur, pro captis in Terra ſua. Cap. 162.

CVm aliquando contingat, quòd aliqui in Burgis, Locis, Terris, vel Caſtellantijs Comitatus Mediolani, de nocte capiuntur, & per malefactores abducuntur, quibus poſſet aliquãdo reſiſti, per Commune illius Terræ, ſi ſuccurrerent. Statuitur, quòd Communia, Burgorum, Locorum, & Terrarum dicti Comitatus, tam nobilium, quàm vicinorum, in quibus de nocte factæ fuerint tales captiones, teneantur, & cogi poſsint ad reſtitutionem earum robariarum, captionum, & redemptionum, ſi rumor taliter factus fuerit per captum, vel alium, quòd poſsint ipſi ſentire, &

ſuccurrere, niſi maleſactores fuerint in tanta quantitate, quod eis reſiſti nõ poſſit per illud Commune, & niſi ipſi de dicta terra fecerint poſſe ſuum pro volendo defendere Statutis, & ordinamentis alijs hodie ſuper his celebratis in ſua virtute nihilominus manentibus.

De ſandalis, manutenentibus in Ticino. Cap. 163.

PEr Commune Mediolani manuteneantur, ſi expedierit, continuò in Ticino, quattuor Sandili forniti, prout Domino Mediolani videbitur pro perſecutione pizigonorum, & maleſactorum, & pro tutela totius Comitatus Mediolani, Poteſtatis, & Dominorum, ſeù Cameræ.

De ſatisdatione præſtanda, de non offendendo. Cap. 164.

POteſtas, & eius Iudices ad maleficia, & quilibet eorum omnibus iuris remedijs teneantur ad petitionẽ cuiuslibet petentis, timentis de aliquo, ne eum offendat cogere ipſum, & ipſos, de quo vel de quibus timeret ſatisdare. Cum bonis fideiuſſoribus, de libris quingentis tertiolorum, & plus, & minus arbitrio Iudicis, inſpecta qualitate perſonarum, & facti de non offendendo ipſum in perſona, vel rebus.

Quòd Statuta facta contra Mercatores fugitiuos ſeruentur, et executioni mandentur. Cap. 165.

STatuta Mercatorum Mediolani, facta contra Mercatores fugitiuos ſeruentur, & executioni mandentur per Dominum Poteſtatem Mediolani, & eius Iudices, ac ſi in eorum perſonam eſſent condita.

Quòd ſuſpenſio banni, & condemnationis habeatur, pro abolitione, & canzellatione, durante tempore in ea contento. Cap. 166.

SVſpẽſio banniti, vel condemnati, ſeù banni, vel condemnationis, tam hactenus facta, quàm in futurum facienda, habeatur pro abolitione, & cancellatione banni, & condemnationis, quo ad omnem effectum iuris, durante tempore in ſuſpenſione contento, non obſtantibus aliquibus cridis, ſtatutis, prouiſionibus, vel reformationibus in contrarium hactenus factis, vel in futurum fiendis.

De bonis Bannitorum Communis Mediolani, de rebellione publicandis. Cap. 167.

SI quis bannitum de rebellione Communis Mediolani, receperit & in eo præterierit, bona eius publicentur, & in Commune Mediolani perueniant, & ipſo iure publicata, in Commune Mediolani perueniſſe intelligantur, ſaluo iure creditorum, & deſcendentium, prout in Statuto de homicidio continetur: & ſi in fortiam Communis Mediolani peruenerit, capite puniatur. Rebellis verò Communis Mediolani, non bannitus, puniri poſſit, & condemnari in auere, vel perſona, arbitrio Poteſtatis, inſpecta qualitate facti, & perſonæ, & ſi quis tractauerit cum talibus inobedientibus rebellibus Communis Mediolani, vel quocunque alio ſingulari Collegio, vel Vniuerſitate,

Digitized by Google

ſtate, ex quo ſtatus Domini noſtri, vel Communis Mediolani turbaretur, vel turbari poſſet, vel litteras, vel nuntios, ſiuè ſpidas receperit, vel mandauerit in detrimentum præfati ſtatus, puniatur in auere, vel perſona, arbitrio Poteſtatis, inſpecta qualitate perſonarum, & facti. & in prædictis caſibus, & quolibet eorum, Dominus Poteſtas, & eius Iudices, & quilibet eorũ ſuo officio, debeant, & teneantur inquirere, & procedere per indicia, argumenta, & tormenta, & omnibus alijs modis quibus melius videbitur, & punire, & condemnare.

De ijs qui intelliguntur eſſe rebelles. Cap. 168.

REbelles Communis Mediolani, intelligãtur, iure noſtro, illi qui aduerſantur pacifico ſtatui Domini, & Communis Mediolani.

Quòd tenentes bona bannitorum, vel rebellium reſtituant ea Communi Mediolani, cum fructibus. Cap. 169.

ILli qui tenent bona Bannitorum, vel rebellium Communis Mediolani ſinè iuſta cauſa, teneantur illa bona reſtituere Communi Mediolani, cum fructibus perceptis, & percipiendis vſque ad tempus reſtitutionis, & relaxationis fiendæ Communi Mediolani, de ipſis bonis.

De pœna tractantes contra pacificum ſtatum Communis Mediolani. Cap. 170.

SI qua perſona Ciuitatis Mediolani & Comitatus vel aliundè, fecerit tractauerit vel procurauerit per ſe, uel per alium, cum inimicis Communis Mediolani, cõtra pacificũ, & bonum ſtatum Domini, & Communis Mediolani, ſi uenerit in fortiam Communis Mediolani capite puniatur, & ſi non peruenerit in fortiam Communis Mediolani, quòd banniatur de maleficio, & perditione patriæ, & eius bona publicentur.

Quòd bona bannitorum perueniant in commune, ſaluo iure creditorum, & deſcendentium, & cætera. Cap. 171.

DOminus Poteſtas Mediolani teneatur, & debeat dare operã cũ effectu, quòd bona omnium bannitorum Cõmunis Mediolani, de maleficio, quorum bona publicata ſunt per ſtatuta, uel per ſententiã in Cõmune Mediolani perueniant, ſaluo iure creditorum, & aliorum habentium ius in ipſis bonis, & deſcendentium, & prout in Statuto de homicidio continetur.

De Criminibus commiſſis tempore belli de Modoetia criminaliter non poſſit cognoſci. Cap. 172.

DE Criminibus cõmiſsis a Kalendis menſis Nouẽbris anni MCCCXXII. vſque ad diem undecimam Decembris, anni MCCCXXXIIII. in quo tempore fuit bellum de Modoetia, aliquo tempore criminaliter non cognoſcatur, nec ſuper eis procedatur, & ſi pro delicto, uel delictis illo tempore commiſsis facta foret aliqua Condemnatio, Bãnum, uel Proceſſus habean-

Digitized by Google

tur pro infectis, & debeãt aboleri, & canzellari de libris, & actis Communis Mediolani, abſque aliqua præſtatione pecuniæ, & occaſione prædicta, Banniti, vel Condemnati habeantur pro reſtitutis in integrum ipſo iure.

De reductione Mulctarum Condemnationum, & Bannorum. Cap. 173.

QVin alias ſuper reductione Condemnationum diuerſimodè prouiſum foret, ſtatuitur, quod omnes Condemnationes pecuniariæ nondum exactæ, quæ deberent in Commune Mediolani peruenire, in totum, vel pro parte factæ, ante diẽ decimã ſeptimã menſis Aug. decurſi. MCCCXXXVIII. ſint caſſæ, & habeantur pro canzellatis, & caſſis, niſi condemnatio facta fuerit, occaſione rebellionis, furti, robariæ, homicidij, vel incendij, vel alterius criminis, ex quo aliqua pœna ſanguinis ingeratur.

IDem habeat locum in bannis maleficii datis, ex cauſis quibus non ingeratur pœna ſanguinis ante prædictum tempus, exceptis bannis datis de maleficio, & fideiuſſoria, vel de maleficio, & fuga.

De pœna quarti appoſita, in condemnatione non exigenda. Cap. 174.

NVlla pœna quarti appoſita, in aliqua condemnatione facta, vel quæ fieret exigi poſſit.

Quòd Condemnationes pœnales, & onera non fiant nec imponantur niſi ad monetam paruam tertiolorum. Cap. 175.

NVlla Condemnatio pœnalis quæ fiat ad pecuniam, nec aliud onus, fiat nec imponatur niſi ad monetam paruam tertiolorum, & ſi contra fieret non valeat.

RVBRICA GENERALIS.

De Officio Iudicis ab bona bannitorum de rebellione, & maleficio.

Qualiter Bona bannitorum debeant publicari in totum, vel in parte. Cap. 176.

OMnia bona bannitorum, vel qui de cetero bannientur de rebellione Communis Mediolani, vel alio malefitio, ex quo bona banniti ſecundùm formam ſtatutorum Communis Mediolani publicari debeant, in toto vel in parte, perueniant in Commune Mediolani, & ipſo iure in Commune Mediolani publicata ſint, & pro publicatis habeantur videlicet in totum, ſi in totum debeant eſſe publicata ſecundùm formam ipſorum ſtatutorum, & pro parte, ſi pro parte debeant eſſe publicata.

De bonis Bannitorum inquirendis, & faciendis peruenire in Commune Mediolani. Cap. 177.

IVdex, qui deputatus fuerit ad bona talium bannitorum, teneatur, & debeat modis omnibus, quibus melius poterit, inquirere, & inquiri facere bona quæ per tales bannitos tenebantur, & poſsidebantur tempore maleficij perpetrati, & facere ea bona prout publicata fuerint peruenire in Commune Mediolani.

De

Digitized by Google

De Bonis Bannitorum manifeſtandis per Ancianos, & Conſules. Cap. 178.

PRæterito banno, & facta condemnatione ſuper aliquo maleficio, ex quo bona in totum, vel pro parte veniant publicanda, teneatur ipſe Iudex infrà menſes duos mittere Ancianos, Conſulibus, & Rectoribus & Communibus Terrarum, in quorum Parochijs, vel Terris fuerint bona ipſorum bannitorum, & eos compellere ad manifeſtandum, & ad dandum in ſcriptis bona ipſorum bannitorum, & ea facere peruenire in ipſum Commune, niſi quatenus ab alio, vel ab alijs debito iure, vel modo defendantur, ſeu defendi velint, & poſſint, ita tamen, quòd facta ſemel inquiſitione prædicta in aliquo Burgo, Terra, Loco, & Vniuerſitate, non poſsit nec debeat ipſe Iudex vlterius moleſtare, aggrauare, nec inquietare Ancianos, Conſules, Rectores, vel Vniuerſitates prædictas ad conſignandum, nec ad dandum ipſa in ſcriptis, cum ſufficiat ſemel eſſe data in ſcriptis. Et ſi Iudex prædictis reperierit, quòd aliquis prædictorum malicioſè defecerit, in dando in ſcriptis, & manifeſtando ipſa bona, poſsit & debeat condemnare, & punire, Conſules, Antianos, & Officiales, qui in hoc defecerint, vt ſupra, in libris viginti quinque tertiolorum, pro quolibet ipſorum.

Quòd Communia, & Vniuerſitates, Antiani, Conſules, & Officiales, non grauentur expenſis, occaſione Officij dicti Iudicis. Cap. 179.

COmmunia Burgorum, locorum, & aliarum Vniuerſitatum, Antiani, Cõſules Rectores, ſeù Officiales, & homines eorundem, non grauentur, nec grauari poſsint, nec debeant aliquibus expenſis, per Notarios, ſeù Officiales, vel Seruitores, vel aliquos alios occaſione bonorum ſupraſcriptorum bannitorum, vltra formam Ordinamentorum Communis Mediolani, & ſi quis ex eis, aliquid vltra prędictam formam petierit, exegerit, vel receperit, per ſe, vel ſubmiſſam perſonam directè, vel per indirectum, puniatur & condemnetur, vti trabutator ſecundùm formam Statutorum, & Ordinamentorum Communis Mediolani.

De remuneratione, quæ fieri debet Notario ſeruitori occaſione Officii dicti Iudicis. Cap. 180.

SOlutiones fiant, ſeù fieri poſsint, videlicèt, Seruitori dicti Offitij, qui iuerit occaſione dicti Offitij, dicti Iudicis, ſecundùm taxationē ordinatam in debitis priuatorum, Notarijs verò dicti Officij, pro datione in ſcriptis, videlicèt, pro qualibet impagina eius, quod dabitur in ſcriptis ſoldos duos tertiolorum. Et pro illo pretio, ſeù ſolutione teneantur ſcribere comparitionem, & præſentationem, & de ipſa copiam dare ſubſcriptam, ipſi comparenti, vel alijs pro eo, ipſo die, vel ſequenti proxima, ſi fuerit poſtulatum, ſub pœna librarum decem tertiolorum.

De bonis bannitorum regiſtrandis in Libro maſtro, & ponendis ad Cameram. Cap. 181.

AD hoc ne fraus poſſit cõmitti in bonis taliũ bannitorum, teneatur, & debeat Notarij dicti Iudicis ipſa bona ponere in vno Libro maſtro,

& exem-

& exemplum ipſius libri mittere ſuprascripto Officio Dominorum ſex Cameræ Communis Mediolani, ad hoc, ut ratio eorum uideri poſſit, ſub pœna libratum decem tertiolorum, qualibet uice, & conſeruandi indemne Commune Mediolani, ipſa occaſione, & quòd in eius libro, ſeù libris non ſcribant, & ſcripta uina, non permittant aliqua bona, aliàs defenſa, ſeu licẽtia, ſub pœna librarum uigintiquinque tertiolorum, & refectionis damni, & intereſſe, qui ea occaſione paterentur per aliquã perſonam, Commune, Collegium, uel Vniuerſitati, & quilibet accuſare poſſit, & notificare, et habeat medietatem dictarum librarum uigintiquinque tertiolorum, & alia medietas perueniat in Commune Mediolani, & quilibet Iudex poſſit de hoc facere executionem.

Quòd dictus Iudex debeat procedere ſummariè, dummodo in diffiniendo ſeruet ius, & Statuta. Cap. 182.

IVdex, qui deputatus fuerit ad bona talium bannitorum, poſſit, & debeat in ſuo officio procedere, et cognoſcere ſummariè, extra ordinem, & de plano, & ſine ſtrepitu, & figura iudicij, dummodo tamen in diffiniendo ſeruet ius, & Statuta Communis Mediolani.

De bonis bannitorum locandis, ſeù inueſtiendis. Cap. 183.

EX quò bona talium bannitorum peruenerint in Commune Mediolani, teneatur & debeat ipſe Iudex facere, quòd per Syndicum Cõmunis Mediolani locentur ipſa bona, qui, ſeù quibus melius poterint, vt conditio Cõmunis Mediolani, fiat melior, & ipſe inueſtituræ tradantur, & in libris maſtris ſcribantur per Notarios Dominorum ſex Cameræ ibi perpetuo permãſuræ, vt ratio eorum videri poſſit, & fraus inde committi non poſſit.

De pœna Communium fraudantium Commune Mediolani, in conſignatione bonorum bannitorum. Cap. 184.

QVodcunque commune, tam nobilium, quàm vicinorum, Burgi, Loci, Capſinę, vel Molendini, defraudans Commune Mediolani in conſignationibus, conſignando aliter, quàm ſit rei veritas, puta cõſignando zerbũ pro campo, vel vinea, vel campum pro vinea, vel conſimilia faciendo, vel aliter conſignando, quàm conſignare debeat, condemnetur in ſoldis quinque tertiolorum, pro qualibet pertica, & ad reſtitutionem Communi Mediolani, damnum inde paſſum.

Quòd Iudex faciat exigi fructus bonorum bannitorum. Cap. 185.

DIctus Iudex teneatur toto ſuo poſſe exigere fructus perceptos ex bonis talium bannitorum, & quicquid debetur Communi Mediolani, occaſione bannitorum, ad his qui ipſis bonis nullum ius habere reperiantur, & ea facere peruenire in Commune Mediolani.

De

De remuneratione notificantis Bona bannitorum. Cap. 186.

Liceat cuilibet notificare,& ad notitiam deducere Iudici dicti Officij domos,terras,& poſſeſsiones, ficta, bona, & iura quæ fuiſſent alicuius prædictorum bannitorum, & habeat tertiam partem eius quòd fecerit peruenire,vel pronunciatum fuerit per eius notificationem, vel denuntiationem debere peruenire in Commune Mediolani, & Commune Mediolani habeat aliàs duas partes,& quòd dictus Iudex teneatur, & debeat compellere ex ſuo officio poſſeſſorem ipſarum rerum qui ſinè iuſta cauſa gauiſus eſt ad ſoluendum,& ad dandum,Communi Mediolani ficta, & redditus illarum rerum quæ in eum peruenerit pro illo tempore quo poſſedit poſt bannum datum,& ſi eſſet aliquis qui notificaret aliquid quod de iure peruenire non deberet in Commune Mediolani, quòd puniatur & condemnetur in libris vigintiquinque tertiolorum qualibet vice, cuius pœnæ medietas ſit paſſi damnum,& alia Communis Mediolani.

Quòd de bonis bannitorum fiant libri conſignandi ad Officium ſuum,& ad Cameram Communis. Cap.187.

Iudex teneatur, & debeat eius ſacramento facere poni infra octo dies ad minus, in libris Communis Mediolani,ad Officium ſuum, & ad Camerã Communis, omnes terras, & poſſeſſiones, res,& bona, & iura, quæ conſignabuntur Communi Mediolani, poſtquam executio facta fuerit, ſub pœna librarum decẽ tertiolorum, qualibet vice,computanda in ſalario eius, & conſeruandi Communi Mediolani indemne, & ſi ſcriptis ipſis bonis aliqua defenſio legitima fiat per aliquem, Quòd eatenus, quatenus defenſio talis facta fuerit, debeat ipſe Iudex, modo ſimili, & ſub eadem pœna,infra tantundem temporis ſpatium, ſi requiſitus fuerit, ea facere canzellari de libris, quòd ſi non fecerit, teneatur vltra prædicta conſeruare indemnem damnum paſſum.

Quòd dictus Iudex faciat peruenire in Caneparios Communis Mediolani, quicquid exigit pro fictis bonorum bannitorum, & faciat fieri duos libros de exacto. Cap. 188.

Iudex prædictus teneatur ſuo ſacramento facere peruenire in Caneuarios Communis Mediolani,quicquid exigerit pro fictis dictorum bonorum, vel eorum occaſione, & ſimiliter teneatur habere exemplum exacti, continens à quo, & quantitate, & cauſam. Et quòd Dominus Iudex habeat duos libros, In prædicta ſcribantur,quorum vnus ſtet penes Iudicem, & alius penes Caneuarios Communis Mediolani, ſub pœna librarum vigintiquinque tertiolorum,qualibet vice,computanda in ſalario eius,ſine alia condemnatione,& conſeruandi indemne Commune Mediolani, & quamlibet perſonam, quæ proinde læderetur.

Quòd

Digitized by Google

Quòd fiant duo exempla de condemnationibus dicti Iudicis. Cap. 189.

DIctus Iudex omnes condemnationes, quas fecerit, faciat duplicari, ſeu ſcribi in duabus partibus, antequam legantur, & teneatur petere, & ſecum habeat vnum ex Caneparijs, quandò eas legi faciet, & tunc ſtatim dare teneatur dicto Caneparìo, exemplum condemnationum antequam legantur, & hoc ſub pœna librarum vigintiquinque tertiolorum, qualibet vice, computanda in ſalario eius, ſinè alia condemnatione, & conſeruandi in nomine Commune Mediolani.

Quòd debentes talibus Bannitis, ſi ſoluerint Communi, ſint liberati à bannito. Cap. 190.

DEbētes aliquid, aliqua de cauſa alicui ex talibus bānitis, Si ſoluerint cōmuni Mediolani, de eo, quod Cōmune Mediolani debuerit habere, ipſo iure ſint liberati à dicto bannito creditore ſuo, nec amplius poſsint moleſtari ab aliqua perſona, de eo, ꝙ ſoluerint Communi Mediolani, vtſupra.

Quòd aliquis non poſſit eſſe Iudex, vel Notarius dicto Officio, niſi elapſis tribus annis Cap. 191.

ALiquis, qui fuerit Iudex, vel Notarius dicto Officio, [illegible] ad dictum Officium, vltra annum [illegible] ſe per ſe, nec per ſubmiſſam perſonam, niſi elapſis [illegible]

Quòd nullus alius Iuſdicens ſe intromittat de dicto Officio [illegible] Rebellium, & bannitorum. Cap. 192.

NVllus Ciuitatis, vel Comitatus Mediolani, vel [illegible] Commune, nec Vniuerſitas audeat, nec præſumat [illegible] occaſione bonorum Rebellium Communis Mediolani, vel Bannitorum, quorum bona publicata ſunt vel publicari debeant, coram aliquo Iudice, quàm coram eo, qui deputatus fuerit per Commune Mediolani [illegible] officio Rebellium, & Bannitorum Communis Mediolani, vt ſuprà. & quòd omnis proceſſus, qui fuerit ipſorum bonorum contra aliquam perſonam, commune, vel Vniuerſitatem Ciuitatis Comitatus Mediolani, vel aliundè per aliū Iudicem, quàm per illum, qui deputatus fuerit per Commune Mediolani, vt ſupra, ipſo iure nullius ſit momenti, nec poſſit per aliquem Iudicem mādari executioni. Per prædicta tamen non derogetur, nec derogatum eſſe intelligatur in aliquo Officio Poteſtatis, nec Exactoris [illegible] Communis Mediolani.

Quòd prædicta Statuta non vendicent ſibi locum in eis, qui venerunt, vel venient ad mandata Communis. Cap. 193.

PRædicta Statuta, nec aliquod eorum non vendicent ſibi locum in illis Bānitis, qui venerunt, vel venient ad mandata Communis Mediolani, nec in hæredibus eorum, nec alicuius eorum bannitorum, qui ſunt aut erunt ad mandata Communis Mediolani.

FINIS.

NAPOLI
1410343
Digitized by Google